

Vägledning i ekonomisk granskning

för kommunala handläggare av serveringstillstånd och tobakstillstånd

Titel: Vägledning i ekonomisk granskning för kommunala
handläggare av serveringstillstånd och tobakstillstånd

Utgivare: Länsstyrelsen Västra Götaland

Rapportnummer: 2023:17

ISSN: 1403-168X

Grafisk form: Gullers Grupp AB

Tryck: Exakta

Vägledning i ekonomisk granskning för kommunala handläggare
av serveringstillstånd och tobakstillstånd

INLEDNING

Denna vägledning är framtagen som ett stöd till kommunala handläggare vilka har till uppgift att göra ekonomiska bedömningar samt fatta beslut i samband med tillståndsprövning och tillsyn enligt alkohollagen (2010:1622), AL samt lagen om tobak och liknande produkter (2018:2088), LTLP.

Vägledningen är en uppdatering av Vägledning – ekonomisk granskning (Hjortronboken) som publicerades 2012 av en arbetsgrupp bestående av representanter från Ekobrottsmyndigheten, Skatteverket, dåvarande Statens folkhälsoinstitut samt kommunala alkoholhandläggares förening (KAF).

Under 2019 infördes tillståndsplikt för detaljhandel och partihandel för att sälja tobak, med det följer att kommunen måste göra prövning om ekonomisk lämplighet för den sökande samt personer som anses vara personer med betydande inflytande. Vägledningen är även avsedd att vara ett stöd vid den löpande tillsynen om fortsatt lämplighet enligt LTLP. Mot bakgrund av detta har en ny uppdaterad vägledning tagits fram.

Huvudansvariga myndigheter har varit: Folkhälsomyndigheten (Fohm), Skatteverket (SKV) och Ekobrottsmyndigheten (EBM). I arbetet har också Länsstyrelserna, Tullverket, Polismyndigheten, Kronofogden (KFM), Kommuner och Kommunala Alkohol- och Tobakshandläggares Förening (KAF-T) deltagit.

Varje deltagande myndighet ansvarar för informationen inom sitt område. Fohm ansvarar endast för innehållet i kapitel 1 och kapitel 9.

Den här vägledningen ska ses som ett stöd och underlätta arbetet för berörda parter, den ska inte ersätta lagtexten. Du bör alltid kontrollera gällande lagstiftning och om det eventuellt tillkommit ny praxis innan beslut fattas i ett ärende.

INNEHÅLL

1	ALKOHOLLAGEN SAMT LAG OM TOBAK OCH LIKNANDE PRODUKTER, FÖRARBETEN OCH VÄGLEDNING INOM ALKOHOL- OCH TOBAKSOMRÅDENA	8
1.1	Utdrag från Alkohollagen (2010:1622), AL.....	8
1.2	Utdrag från lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter, LTLP samt författningskommentarer	9
1.3	Förarbeten till alkohollagen	12
1.4	Förarbeten till lag om tobak och liknande produkter (Prop. 2017/18:156).....	16
1.5	Vägledning inom alkohol- och tobaksområdena	18
2	SAMVERKAN MELLAN KOMMUN OCH ANDRA MYNDIGHETER.....	21
2.1	Samverkan mellan kommun och Skatteverket.....	21
2.2	Utlämnande av uppgifter från Skatteverket	22
2.3	Samverkan mellan kommun och Tullverket	28
2.4	Samverkan mellan kommun och Polismyndigheten.....	29
2.5	Samverkan mellan kommun och Kronofogden	30
2.6	Kontaktuppgifter	31
3	FÖRETAGSFORMER.....	32
3.1	Enskild näringsverksamhet (enskild firma)	32
3.2	Enkelt bolag.....	32
3.3	Handelsbolag	33
3.4	Kommanditbolag.....	33
3.5	Aktiebolag.....	33
3.6	Föreningar	34
3.7	Stiftelse.....	35
3.8	Tabell över de vanligaste företagsformerna	35
4	BOKFÖRING.....	37
4.1	Allmänt	37
4.2	Balansräkning.....	39
4.3	Resultaträkning	41
4.4	Årsredovisning	44
5	BESKATTNING & FOLKBOKFÖRING	45
5.1	Inkomstslag.....	45
5.2	Skatteformer.....	46
5.3	Redovisning/betalning av skatter och avgifter	47
5.4	Punktskatter	48
5.5	Skattekonto	50
5.6	Folkbokföring	52
6	KASSAREGISTER OCH PERSONALLIGGARE	53
6.1	Kassaregister	53
6.2	Personalliggare.....	57
6.3	Särskilt att tänka på om kontrollavgifter	59

7	FINANSIERING.....	60
7.1	När granskas finansieringen?	60
7.2	Granskning av nystartad verksamhet	60
7.3	Granskning av befintlig verksamhet	66
8	FÖRSÖRJNING.....	70
8.1	Hur visar PBI uttag från näringsverksamhet?	70
8.2	Utredning av försörjning.....	70
8.3	Kontantberäkning.....	71
8.4	Resultatbudget	75
9	RESTAURANGRAPPORT	76
10	EKONOMISK BROTTSLIGHET	77
10.1	Penningtvätt.....	77
10.2	Skattebrott	78
10.3	Befattning med smuggelgods och punktskattepliktiga varor.....	79
10.4	Bokföringsbrott	80
10.5	Brott mot aktiebolagslagen	81
10.6	Om näringsförbud	82
10.7	Om bokföring och skatter avseende illegal verksamhet.....	82
10.8	Om bevisbördan	82
10.9	Brottsanmälan och tips.....	83
10.10	Kommunens underrättelseskyldighet	84
11	CHECKLISTA.....	86
11.1	Checklista ekonomisk granskning	86
11.2	Checklista finansiering.....	87
11.3	Bokföringskontroll.....	87
12	FÖRKORTNINGSLISTA OCH LAGHÄNVISNINGAR.....	89
12.1	Förkortningslista	89
12.2	Laghänvisningar.....	89
	LÄNKAR.....	90
	REFERENSER	91
	BILAGOR.....	92
	Bilaga 1 – Folkbokföring.....	92
	Bilaga 2 – Begäran om uppgifter för serveringstillstånd	94
	Bilaga 3 – Begäran om uppgifter för serveringstillstånd, Inre tillsyn.....	96
	Bilaga 4 – Begäran om uppgifter för tobakstillstånd	98
	Bilaga 5 – Begäran om uppgifter för tobakstillstånd/PBI	100

1 ALKOHOLLAGEN SAMT LAG OM TOBAK OCH LIKNANDE PRODUKTER, FÖRARBETEN OCH VÄGLEDNING INOM ALKOHOL- OCH TOBAKSOMRÅDENA

Alkohollagen och lagen om tobak och liknande produkter är sociala skyddslagstiftningar (prop. 2009/10:125 s. 63–64, 2017/18:156 s. 133).

Kapitel 1 innehåller utdrag från AL och LTLP, samt tolkningshjälp med stöd av förarbetena och Folkhälsomyndighetens vägledningar inom alkohol- och tobaksområdena.

Sedan tidigare har servering av alkoholdrycker varit tillståndspliktigt medan tillståndsplikten för att sälja tobaksvaror trädde i kraft i samband med att LTLP infördes. Eftersom LTLP är en nyare lag kan det därför finnas ett behov hos kommunerna av förtydligande gällande de aktuella bestämmelserna i LTLP. Avsnitt 1.2 om tobak och liknande produkter innehåller således mer förtydligande om lagtexter och utdrag av förarbetena.

1.1 UTDRAG FRÅN ALKOHOLLAGEN (2010:1622), AL

1.1.1 8 KAP. 10 § 1–3 ST AL

Ansökan om serveringstillstånd görs skriftligen.

Kommunen får ta ut avgift för prövningen enligt de grunder som beslutas av kommunfullmäktige.

Kommunen får även ta ut avgift för tillsyn enligt 9 kap. av den som har serveringstillstånd och av den som bedriver anmälningspliktig detaljhandel med eller servering av folköl.

1.1.2 8 KAP. 11 § 1–2 ST AL

En ansökan om stadigvarande serveringstillstånd får inte bifallas utan att Polismyndighetens yttrande har inhämtats.

Detsamma gäller, om det inte rör sig om arrangemang av endast obetydlig omfattning, tillfälligt serveringstillstånd för servering till allmänheten.

Polismyndigheten ska i sitt yttrande redovisa samtliga omständigheter som ligger till grund för myndighetens bedömning i det enskilda fallet och särskilt yttra sig om sökandens allmänna lämplighet för verksamheten.

1.1.3 8 KAP. 12 § 1–2 ST AL

Serveringstillstånd får endast meddelas den som visar att han eller hon med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden samt omständigheterna i övrigt är lämplig att utöva verksamheten samt att verksamheten kommer att drivas i enlighet med de krav som ställs upp i denna lag.

Sökanden ska genom att avlägga ett prov visa att han eller hon har de kunskaper om denna lag och anslutande föreskrifter som krävs för att på ett författningsenligt sätt utöva serveringsverksamheten.

1.1.4 9 KAP. 8 § AL

På begäran av en annan tillsynsmyndighet ska kommunen lämna de uppgifter som myndigheten behöver för sin tillsyn.

Kommunen ska även på begäran av Skatteverket eller Tullverket lämna de uppgifter som behövs för beskattning eller påförande av tull.

Polismyndigheten ska underrätta andra tillsynsmyndigheter om förhållanden som är av betydelse för dessa myndigheters tillsyn.

Kronofogdemyndigheten ska underrätta vederbörande tillståndsmyndighet om en tillståndshavare brister i sina skyldigheter att betala skatter eller socialavgifter. På begäran av länsstyrelsen ska sådan underrättelse ges till denna.

På begäran av en tillsynsmyndighet ska Polismyndigheten samt Skatteverket och andra myndigheter som uppbär eller driver in skatter eller avgifter lämna uppgifter som tillsynsmyndigheten behöver för sin tillståndsprövning eller tillsyn.

1.1.5 9 KAP. 12 § 1–2 ST AL

Om den som har fått serveringstillstånd enligt denna lag har avlidit, eller fått förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken med uppdrag som omfattar rörelsen och vill dödsboet eller förvaltaren fortsätta rörelsen, ska anmälan göras hos kommunen. Anmälan ska ha kommit in senast två månader efter dödsfallet eller beslutet om förvaltare. Har anmälan inte kommit in inom denna tid, upphör tillståndet att gälla.

Har den som fått serveringstillstånd försatts i konkurs upphör tillståndet att gälla omedelbart. Vill konkursboet fortsätta rörelsen ska ny ansökan göras hos kommunen. Kommunen ska behandla en sådan ansökan med förtur.

1.1.6 9 KAP. 13 § AL

Om en tillsynsmyndighet begär det ska en tillståndshavare, eller den som bedriver verksamhet med stöd av denna lag, lämna tillträde till driftsställe med tillhörande lokaler och tillhandahålla handlingar som rör verksamheten samt utan ersättning hjälpa till vid tillsynen, lämna varuprover som behövs och redovisa uppgifter om verksamhetens omfattning och utveckling.

Vad som sägs i första stycket gäller även i förhållandet mellan en partihandlare och Skatteverket.

1.1.7 9 KAP. 14 § AL

Bokföringen i en rörelse som är tillståndspliktig eller som annars bedrivs med stöd av denna lag ska vara så utformad att kontroll av verksamheten är möjlig. Den som bedriver rörelsen är skyldig att på begäran av en tillsynsmyndighet visa upp bokföringshandlingarna.

Tillståndshavare, tillverkare, partihandlare och den som bedriver handel med teknisk sprit är skyldiga att till tillsynsmyndigheten lämna de uppgifter som är nödvändiga för att myndigheten ska kunna föra statistik över verksamhet enligt denna lag.

1.2 UTDRAG FRÅN LAGEN (2018:2088) OM TOBAK OCH LIKNANDE PRODUKTER, LTLP SAMT FÖRFATTNINGSKOMMENTARER

1.2.1 5 KAP. 2 § LTLP

Ett tillstånd får beviljas endast den som visar att han eller hon med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt är lämplig att utöva verksamheten samt att verksamheten kommer att drivas i enlighet med de krav som ställs upp i denna lag.

Prop. 2017/18:156 s. 191: Paragrafen är utformad med 8 kap. 12 § första stycket AL som förebild. Förarbeten till den bestämmelsen finns i prop. 1994/95:89 s. 102 f. och prop. 2009/10:125 s. 168.

Prövningen av lämpligheten ska avse sökandens personliga och ekonomiska förhållanden i vid mening. Det ankommer på sökanden att visa att lämplighetskravet är uppfyllt. Sökanden kan av kommunen åläggas att ge in utdrag från myndigheter som har etablerade rutiner för hantering av relevanta intyg eller handlingar. Vid prövningen av en ansökan om tillstånd för detaljhandel kan kommunen inhämta ett yttrande från Polismyndigheten.

När det gäller en juridisk person måste lämplighetskraven även riktas mot den eller de fysiska personer som har ett betydande inflytande i rörelsen i egenskap av exempelvis verkställande direktör, styrelseledamot, bolagsdelägare eller aktieägare med betydande aktieinnehav. Även annan ekonomisk intressent bakom en rörelse kan komma att innefattas i prövningen (jfr. prop. 1994/95:89 s. 102).

Kravet på skötsamhet och personlig lämplighet kvarstår även efter det att tillstånd meddelats. Om brister konstateras, finns inte längre de förutsättningar som gäller för meddelande av tillstånd.

Prop. 2017/18:156 s. 214: Vid återkallelse har kommunen bevisbördan för att förutsättningarna för återkallelsen är uppfyllda.

1.2.2 5 KAP. 4 § LTLP

Vid prövningen av en ansökan om tillstånd för detaljhandel får kommunen inhämta ett yttrande från Polismyndigheten. En ansökan om tillstånd för partihandel får inte bifallas utan att Polismyndighetens och Tullverkets yttranden har inhämtats.

Myndigheterna ska yttra sig om sökandens allmänna lämplighet för verksamheten och ska i sina yttranden redovisa de omständigheter som ligger till grund för deras bedömning i det enskilda fallet.

Prop. 2017/18:156 s. 192 f.: Paragrafen, som är ny, är delvis utformad med 8 kap. 11 § AL som förebild. I paragrafen behandlas vilka yttranden som får eller måste inhämtas för att en ansökan om tillstånd ska kunna beviljas.

Det är enligt första stycket första meningen frivilligt för kommunen att inhämta ett yttrande från Polismyndigheten innan beslut fattas om ansökan om tillstånd för detaljhandel.

Innan kommunen beviljar tillstånd för partihandel ska kommunen enligt första stycket andra meningen inhämta yttrande från Polismyndigheten och Tullverket. Yttranden måste inte inhämtas om det är uppenbart att ansökan kommer att avslås av andra skäl, exempelvis att sökanden inte lämnar in ett egenkontrollprogram, se 5 kap. 7 § LTLP.

I andra stycket anges vad yttrandena ska innehålla. Yttranden från Polismyndigheten kan framför allt baseras på vad som förekommer i belastnings- och misstankeregistren för den eller de personer som berörs av anmälan. De uppgifter som Tullverket kan grunda sitt yttrande på är framför allt uppgifter om transport- och tulltillägg, viten och uppgifter som relaterar till administrativa brister hos sökanden. Myndigheterna får i varje enskilt fall göra en bedömning av vilka uppgifter som bedöms kunna lämnas ut. Hos kommunen gäller sedan sekretess för uppgift om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden i ärenden om tillståndspliktig tobaksförsäljning.

De yttranden som inhämtas och som har betydelse för kommunens beslut måste kommuniceras med sökanden i enlighet med 25 § förvaltningslagen (2017:900), FL för att ges möjlighet för sökanden att inom en bestämd tid yttra sig över yttrandet.

1.2.3 5 KAP. 7 § 1 ST. LTLP

Till ansökan om tillstånd enligt 3 § eller registrering enligt 5 § ska egenkontrollprogrammet och de övriga uppgifter som behövs för kommunens prövning och tillsyn eller Folkhälsomyndighetens tillsyn bifogas.

Prop. 2017/18:156 s. 194: Första stycket motsvarar 12 c § tredje stycket första meningen tobakslagen men justeringar görs med anledning av att det införs ett tillståndskrav för försäljning av tobaksvaror.

En ansökan eller registrering är inte komplett utan ett egenkontrollprogram och de övriga uppgifter som behövs för kommunens tillsyn. Vilka uppgifter som är nödvändiga att lämna bör tydligt framgå av ansöknings- eller registreringsblanketten.

Folkhälsomyndigheten gör den bedömningen att det till exempel kan vara utdrag ur bokföringen som kan behövas för att granska den ekonomiska skötsamheten.

1.2.4 5 KAP. 9 § LTLP

Ett försäljningstillstånd upphör att gälla om tillståndshavaren försätts i konkurs. Vill konkursboet fortsätta rörelsen ska en ny ansökan göras hos kommunen. Kommunen ska behandla en sådan ansökan med förtur.

Ett konkurs- eller dödsbo eller, i fråga om utmätt egendom, Kronofogdemyndigheten får trots denna lag sälja tobaksvaror till den som har försäljningstillstånd till handel med sådana varor. Detsamma gäller när en verksamhet måste avvecklas till följd av att tillståndet har återkallats.

Prop. 2017/18:156 s. 195: Om en innehavare av ett försäljningstillstånd försätts i konkurs upphör enligt första stycket tillståndet att gälla utan att kommunen behöver fatta ett beslut om återkallelse, jfr 7 kap. 10 §. Ett bolag i konkurs torde inte uppfylla det krav på ekonomisk vandel som är en förutsättning för tillstånd. Ett konkursbo som vill driva rörelsen vidare kan dock ansöka om nytt tillstånd. En sådan ansökan ska behandlas med förtur. En motsvarande bestämmelse finns i 9 kap. 12 § AL som reglerar situationen att en innehavare av serveringstillstånd försätts i konkurs. I förarbetena till den bestämmelsen anges att en rimlig handläggningstid är längst en vecka, se prop. 1994/95:89 s. 109 och prop. 2000/01:97 s. 54 f. Motsvarande handläggningstid bör som utgångspunkt även gälla för nu aktuella fall. Bestämmelsen i 5 kap. 4 § LTLP om yttranden från Polismyndigheten och Tullverket gäller även vid vandelsprövningen av företrädaren för konkursboet, dvs. konkursförvaltaren. Vad gäller prövningen i övrigt bör utgångspunkten vara att en förordnad konkursförvaltare uppfyller vandelskraven för försäljningstillstånd.

En möjlighet till försäljning utan tillstånd finns enligt andra stycket andra meningen även när en verksamhet måste avvecklas på grund av att tillståndet har återkallats. Återkallelse kan ske som en sanktion vid misskötsamhet eller på egen begäran. En näringsidkare som avser att upphöra med detalj- eller parti-handel måste enligt 5 kap. 7 § LTLP anmäla detta till kommunen som då har att återkalla tillståndet, se 7 kap. 10 § LTLP. När tillståndet är återkallat kan näringsidkaren sälja kvarvarande tobaksvaror till köpare som har tillstånd till detalj- eller partihandel. En motsvarande bestämmelse finns i 3 kap. 11 § AL.

1.2.5 7 KAP. 4 § PUNKT 2 LTLP

Kommunen och Polismyndigheten utövar tillsyn över att denna lag och anslutande föreskrifter följs när det gäller:

1. tillhandahållande av nya tobaksvaror enligt 2 kap. 3 § på fysiska försäljningsställen
2. försäljning av tobaksvaror, i andra fall än när det gäller gränsöverskridande distansförsäljning, enligt 5 kap. 1, 6-10, 12 och 13 §§
3. anmälan om försäljning av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare samt egenkontroll, i andra fall än när det gäller gränsöverskridande distansförsäljning, enligt 5 kap. 14 och 16 §§, och
4. åldersgräns enligt 5 kap. 17 och 18 §§.

Prop. 2017/18:156 s. 210: Detta innebär en utökning av kommunens och Polismyndighetens tillsyns-ansvar jämfört med tobakslagen [(1993:581) – kommentar från Fohm]. Tillsynsansvaret ändras från att ha avsett de tidigare bestämmelserna om anmälningsplikt till att avse de nya bestämmelserna om tillståndsplikt för handel med tobaksvaror. Tillsynsansvaret utökas också till att avse partihandlare som omfattas av tillståndsplikt.

1.2.6 7 KAP. 17 § LTLP

En tillsynsmyndighet har rätt att på begäran få de upplysningar, handlingar, varuprover och liknande som behövs för myndighetens tillsyn enligt denna lag.

1.2.7 7 KAP. 18 § LTLP

För att fullgöra sina uppgifter enligt denna lag har en tillsynsmyndighet rätt att få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som berörs av denna lag eller anslutande föreskrifter och får där göra undersökningar och ta prover. För uttagna prover betalas inte ersättning.

1.2.8 7 KAP. 20 § LTLP

Kommunen och Polismyndigheten ska underrätta varandra om förhållanden som är av betydelse för tillsynen.

En kommun som har fattat beslut i ett ärende enligt denna lag ska skicka en kopia av beslutet till Folkhälsomyndigheten, Polismyndigheten och den länsstyrelse som berörs av beslutet.

1.2.9 7 KAP. 24 § LTLP

Den som har tagit befattning med något ärende enligt denna lag får inte obehörigen röja eller på annat sätt utnyttja vad han eller hon då har fått veta om yrkeshemligheter eller affärsförhållanden.

I det allmännas verksamhet tillämpas bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

1.2.10 8 KAP. 1 § LTLP

Kommunen får ta ut en avgift för prövningen av ansökan om försäljningstillstånd enligt 5 kap. 1 § enligt de grunder som beslutas av kommunfullmäktige.

Prop. 2017/18:156 s. 219: Kommunen har möjlighet att ta ut en avgift för sin prövning av ansökan om tillstånd för att få sälja tobaksvaror. Grunderna för avgiftsuttaget får bestämmas av kommunfullmäktige, jfr RÅ 1994 ref. 72, och ska följa de allmänna krav om självkostnadsprincipen som finns beträffande kommunala taxor, jfr. RÅ 1986 ref. 30. En motsvarande bestämmelse finns i 8 kap. 10 § andra stycket AL.

1.2.11 8 KAP. 2 § LTLP

En kommun får ta ut avgifter för sin tillsyn av den som bedriver tillståndspliktig försäljning enligt 5 kap. 1 §, av den som bedriver anmälningspliktig försäljning enligt 5 kap. 14 § och av den som bedriver försäljning av nikotinfria vätskor som är avsedda att konsumeras genom elektroniska cigaretter.

Prop. 2017/18:156 s. 219: Som en följd av att det införs tillståndsplikt för försäljning av tobaksvaror får kommunen möjlighet att ta ut avgifter för tillsynen över sådan försäljning. Förarbeten finns i prop. 2001/02:64 s. 47 f. och 60 samt prop. 2016/17:132 s. 70 f. och 105.

1.3 FÖRARBETEN TILL ALKOHOLLAGEN

Av proposition En ny alkohollag (2009/10:125 s. 168) framgår det att 8 kap. 12 § första stycket motsvarar 7 kap. 7 § gamla alkohollagen (1994:1738). Av detta följer att de författningskommentarer som finns i tidigare förarbeten rörande allmän- och ekonomisk lämplighet och ekonomisk skötsamhet i övrigt i 7 kap. 7 § gamla alkohollagen fortfarande gäller. Lämplighetsfrågan har också behandlats i slutbetänkandet En ny alkohollag (SOU 2009:22).

1.3.1 LÄMPLIGHETSPRÖVNING

För att få tillstånd för servering av alkoholdrycker och av alkoholdrycksliknande preparat måste sökanden uppfylla högt ställda krav på lämplighet. Sökanden måste visa att han eller hon med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt är lämplig att utöva verksamheten. Detta innebär att bevisbördan läggs på sökanden, det vill säga sökanden ska på begäran komma in med de handlingar som behövs för prövningen, till exempel intyg om anställningar, hyreskontrakt och köpeavtal. Om sökanden inte kommer in med begärda underlag, kan kommunen avslå ansökan.

Av förarbetet till AL framgår det att tillstånd inte kan beviljas till exempel om ingenting är känt om sökandens tidigare verksamhet. Att inga anmärkningar framkommit är således inte tillräckligt. För tillstånd krävs en utredning som gör sannolikt att sökanden kommer att bedriva serveringen i enlighet med lagens bestämmelser [Prop. Förslag till alkohollag (1994/95:89 s. 102)].

Vad gäller sökandens personliga och ekonomiska förhållanden ska tillståndsmyndigheten bland annat pröva sökandens:

- vandel, det vill säga allmän och ekonomisk skötsamhet samt
- ekonomiska förhållanden i övrigt.

När det gäller uppgifter om lämplighet utifrån personliga förhållanden är det främst fråga om en kontroll av att sökanden inte tidigare har varit straffad för brott av betydelse för verksamheten. En bedömning måste göras i varje enskilt fall utifrån brottets art, svårhetsgrad och dess relevans för sökandens lämplighet att bedriva serveringsrörelse (SOU 2009:22 s.160).

I förarbetena till lagstiftningen anges att till exempel brott enligt skattebrottslagen SkBrL, uppbördslagen samt bokföringsbrott hör till sådan brottslighet som bör leda till att tillstånd vägras eller återkallas (prop. 1994/95:89, s. 102 f.). Även beteende som, utan att vara straffbelagt, innebär ett systematiskt åsidosättande av skyldigheter som medborgare eller näringsidkare kan medföra att tillstånd vägras eller återkallas. Vid misstanke om brott ankommer det på den sökande som vill komma ifråga för tillstånd att förete en utredning som undanröjer sådana misstankar (prop. 1994/95:89, s. 103). [SOU En ny alkohollag (2009:22 s.160–161)].

LÄMPLIGHET UTIFRÅN EKONOMISK SKÖTSAMHET

Av Proposition Förslag till alkohollag (1994/95:89) framgår det att rätten för en tillståndshavare är inte ovillkorlig. För att ett tillstånd ska få meddelas eller behållas krävs ekonomisk skötsamhet. Ekonomiskt misskötsamma tillståndshavare kan på ett otillbörligt sätt skaffa sig konkurrensfördelar och göra det svårt för seriösa tillståndshavare att hävda sig, vilket leder till en för branschen osund utveckling. Detta kan också medföra risker att bland annat servering av alkoholdrycker missköts. Den som drar sig undan från beskattning eller som i övrigt på ett betydande sätt missköter sina ekonomiska åligganden gentemot det allmänna är därför inte lämplig att inneha tillstånd enligt lagen. Som exempel kan nämnas missköta skatte- och avgiftsinbetalningar och allvarligt åsidosättande av bokförings- och uppgiftsskyldighet. Av en tillståndshavare krävs således att han självmant fullgör sina åligganden när det gäller bland annat skatter och avgifter och att han reglerar uppkomna skulder.

Ekonomisk misskötsamhet kan visa sig på många olika sätt. Den allvarligaste formen av ekonomisk misskötsamhet är ekonomisk brottslighet. Som exempel kan nämnas brott enligt SkBrL och bokföringsbrott. I det alkoholpolitiska sammanhanget får sådan brottslighet som har anknytning till rörelsen betraktas som särskilt allvarlig.

Även annan ekonomisk misskötsamhet kan medföra att tillstånd vägras eller att förutsättningar föreligger för återkallelse av redan meddelat tillstånd. Här avses både vårdslöshet i ekonomiska sammanhang och ett beteende som, utan att vara straffbelagt, innebär ett systematiskt åsidosättande av skyldigheter som medborgare eller näringsidkare. För att vägra ett tillstånd eller att initiera ett ingripande enligt lagen krävs således inte att misskötsamheten är uppsåtlig. Ett åsidosättande av ekonomiska förpliktelser mot samhället genom vårdslöshet kan alltså utgöra grund för att vägra ett tillstånd eller grund för att ingripa mot ett tillstånd.

Vid lämplighetsprövningen bör även beaktas exempelvis om det rör sig om upprepade försummelse och storleken på eventuellt skuldbelopp. Enbart en eller ett fåtal restförda skatte- eller avgiftsskulder bör, såvida det inte rör sig om betydande belopp, normalt inte diskvalificera tillståndshavaren eller hindra en person från att få ett sökt tillstånd. Även en seriös företagare kan, till exempel under en kortare tidsperiod, råka i ekonomiska svårigheter. Öppna kontakter med Kronofogden och en välskött avbetalningsplan får normalt anses tyda på att tillståndshavaren eller personen ändå är seriös. Det är också väsentligt att bedöma hur skulden uppkommit, om det till exempel rör sig om upprepade försummelse. Visad vilja från sökanden eller tillståndshavaren att betala bör också kunna beaktas. Betydande ekonomisk misskötsamhet som inte är brottslig kan vara av många olika slag. Som exempel kan nämnas upprepade restföringar, brutna avbetalningsplaner, ökande skuld trots avbetalning, stora slutliga räkningar på grund av uteblivna preliminära debiteringar, skattebetalning först vid konkursansökan eller fortsatt drift av en rörelse i likvidationspliktigt skick.

En viktig del av en rörelses skötsel är bokföringen. Den ligger till grund för bland annat inkomstbeskattning, redovisning av mervärdeskatt och löner, källskatt, arbetsgivaravgifter och individ/kontrolluppgifter för anställda. En riktig bokföring är således ett krav för att en rörelse ska kunna skötas på ett seriöst sätt. En bristfällig bokföring eller avsaknad av bokföring kan föranleda att en tillståndshavare bedöms som olämplig att fortsätta den tillståndspliktiga verksamheten.

Vid bedömningen av lämpligheten är det tillståndshavarens eller den sökandes beteende innan en omprövning inletts eller en ansökan lämnats in som främst har betydelse. Detta medför bland annat att om en skuld betalas först efter det att tillståndsmyndigheten inlett sin prövning, är inte en självklarhet för att sökanden ska anses som lämplig. Avgörande är istället att tillståndshavaren eller sökanden övertygande visar att han har vilja eller förmåga att seriöst sköta den tillståndspliktiga rörelsen (prop. 1994/95:89 s. 103. f.).

För att kunna bedöma om sökanden har ekonomiska förutsättningar att kunna sköta verksamheten på ett tillfredsställande sätt kan denne åläggas att komma in med handling av vilken framgår hur verksamheten är finansierad, exempelvis kan sökanden ge in en finansieringsplan (prop. 1994/95:89 s. 64). I slutbetänkandet En ny alkohollag uttalas vidare att en redovisning av varifrån kapitalet kommer motverkar tillkomsten av serveringsrörelser som finansieras med illegala medel. Dessutom sker en kontroll av att sökanden inte är beroende av någon som är olämplig att bedriva serveringsrörelse eller är underkastad sådana ekonomiska åtaganden som väsentligt begränsar hans möjlighet att bestämma över serveringsrörelsens drift. Exempel på beroende av någon som är olämplig att bedriva serveringsrörelse, kan vara starkt begränsade leverans- eller marknadsföringsavtal (SOU 2009:22 s.162).

I förarbeten till ändringar i den förra AL anges att det vid privata lån kan bli aktuellt att kontrollera långivaren, till exempel vid misstanke om så kallat bulvanförhållande. Finansieringskontrollen har utvecklats genom rättspraxis i många år och syftar i första hand till att förhindra att köpet av restaurang används till att tvätta ”svarta” pengar vita, det vill säga att köpet finansieras med obeskattade eller på annat sätt olagligt förvärvade medel (SOU Bestämmelser om alkoholdrycker, 2000:59 s. 203).

Enligt Fohm:s uppfattning är det viktigt att tillståndsmyndigheten är uppmärksam på att det förekommer ansökningar där sökanden i själva verket företräder någon som vill undandra sig prövning (bulvanförhållande). Ett exempel på bulvanförhållandet är när en sökande kommer in med en ansökan strax efter det att en närstående (släkting, före detta kompanjon eller liknande) bedömts olämplig.

VILKA SKA PRÖVAS

Av förarbetena följer det att sökanden kan vara en juridisk eller fysisk person. När det gäller en juridisk person måste lämplighetskraven även riktas mot den eller de fysiska personer som har ett betydande inflytande i rörelsen (PBI), till exempel verkställande direktör, styrelseledamöter, bolagsmän, bolagsdelägare eller aktieägare med betydande aktieinnehav. Även annan ekonomisk intressent bakom rörelsen kan komma att innefattas i prövningen (prop. 1994/95:89 s. 102; prop. 2000/01:97 s. 78). Prövningen ska således gälla dem som har det verkliga inflytandet i rörelsen och denna krets av fysiska personer bör ständigt vara aktuell (SOU 2009:22 s. 160).

1.3.2 VAD SKA KOMMUNEN INHÄMTA FÖR UPPGIFTER OCH FRÅN VILKA MYNDIGHETER?

Beträffande sökandens personligaandel inhämtar tillståndsmyndigheten regelmässigt uppgift från Polismyndigheten (8 kap. 11 § AL). Polismyndigheten är skyldig att lämna uppgift som kommunen behöver för sin tillståndsprövning och tillsyn (9 kap. 8 § AL).

Polismyndigheten kan utifrån belastnings- och misstankeregistret bedöma vilka uppgifter som kan lämnas ut och bedöms vara av betydelse för kommunens prövning. Kommunen har inte rätt att erhålla utdrag ur polisens misstankeregister, men det får förutsättas att Polismyndigheten i sitt yttrande redovisar sådana uppgifter i den mån de anses vara av beskaffenhet att de bör inverka på bedömningen av frågan om serveringstillstånd. Polismyndigheten ska med andra ord ange de omständigheter som ligger till grund för

myndighetens ställningstagande till den aktuella ansökningen. Kommunen får genom Polismyndighetens yttrande således de uppgifter den behöver för att kunna pröva sökandens personliga lämplighet (prop. 1994/95:89 s. 108).

I proposition 2000/01:97 s. 79 anges att kontroll inte endast ska ske när tillstånd beviljas utan också fortlöpande. Vilka som ingår i kretsen personer med betydande inflytande i rörelsen liksom belastningsuppgifter rörande dessa bör sålunda följas upp vid regelbundet återkommande tillfällen. Enligt regeringens mening kan det vara lämpligt att göra en sådan kontroll åtminstone en gång om året.

Lämplighet utifrån ekonomiska förhållanden innebär enligt förarbetena till lagstiftningen ett krav på att sökanden ska ha fullgjort sina skyldigheter mot det allmänna (prop. 1994/95:89, s. 64). På begäran är Skatteverket skyldig att lämna uppgifter till tillståndsmyndigheten om hur betalning av skatter och avgifter har skötts, om sökanden är momsregistrerad med mera.

Från Kronofogden inhämtas regelmässigt uppgifter om eventuella aktuella och tidigare restförda skulder. Enstaka eller ett fåtal restförda skatte – eller avgiftsskulder, om mindre belopp, bör normalt inte diskvalificera en sökande från att erhålla serveringstillstånd eftersom även en skötsam företagare eller annan person någon gång tillfälligtvis kan råka i betalningssvårigheter. Om det finns en plan för återbetalning och sökanden eller tillståndshavaren visar viljan att betala enligt planen, kan detta vara en förmildrande omständighet och innebära att tillstånd kan beviljas (prop. 1994/95:89 s. 103. f.).

Kommunen inhämtar vanligtvis även uppgifter från Bolagsverkets register och handels- och föreningsregister, för att få klarhet i om sökanden är eller har varit registrerad som exempelvis verksamhetsdirektör eller styrelseledamot i företag som har försatts i konkurs (SOU 2009:22 s.161. f.). Har sökanden förekommit i företag som försatts i konkurs måste omständigheterna i konkursen och sökandens ansvar utredas. Underlag för en sådan bedömning kan vara förvaltarberättelsen eller andra uppgifter från konkursförvaltaren. Om det framkommer att oegentligheter har förekommit eller att redovisningen varit bristfällig är det sökanden som har att visa att han inte varit delaktig.

1.3.3 KONSEKVENSER AV BRISTANDE LÄMPLIGHET

Av proposition Förslag till alkohollag (1994/95:89) framgår det att kravet på skötsamhet och ekonomisk lämplighet även kvarstår efter det att tillstånd meddelats. Om brister konstateras, föreligger inte längre de förutsättningar som gäller för meddelande av tillstånd. Detsamma gäller om bristen fanns redan vid tillståndsgivningen med uppdragas först senare.

Åtgärder kan vidtas mot en tillståndshavare som visar bristande lämplighet även om tillståndshavaren skött serveringen av alkoholdrycker i enlighet med lagen. Administrativa ingripanden kan nämligen ske då en tillståndshavare inte längre anses lämplig att bedriva försäljning av alkoholdrycker. Sådan olämplighet hos en tillståndshavare som bör medföra att tillståndet återkallas är till exempel brott som har anknytning till rörelsen, narkotikabrott, trafiknykterhetsbrott och våldsbrott. Vidare är ekonomisk misskötsamhet, även sådan som inte är brottslig, exempel på sådan personlig olämplighet som skall föranleda omprövning av tillståndet.

Prövningen av lämpligheten ska mot bakgrund av det ovan anförda avse sökandens personliga och ekonomiska förhållanden i vid mening. Ekonomisk skötsamhet i allmänhet är en god indikation på att sökanden kan förväntas leva upp till lagens krav på tillståndshavare. Förutsättningar hos sökanden att kunna hålla en ordnad bokföring måste ges samma tyngd i prövningen som bland annat hans bransch-kunnande. När en sökande har dömts för brott måste det förflyta en ganska lång tid innan tillstånd kan komma i fråga. Motsvarande gäller tillstånd för en sökande som varit inblandad i en konkurs. Det är i detta sammanhang av mindre betydelse om konkursen inträffat i serveringsrörelse eller i annan näringsverksamhet (prop. 1994/95:89 s. 102. f.).

1.3.4 SKYLDIGHET ATT ANMÄLA FÖRÄNDRINGAR I VERKSAMHETEN

Det föreligger anmälningsskyldighet vid alla betydande förändringar av ägarförhållanden i tillståndspliktig verksamhet (prop. 1994/95:89 s. 112). Lagstiftarens intention är att de kriterier som tillståndsbeslutet grundade sig på fortsatt ska vara uppfyllda (prop. 1994/95:89 s. 102). Anmälningsskyldigheten omfattar även ombyggnation av serveringsställe. Genom att anmälan ska göras i förväg får kommunen möjlighet att göra en bedömning av om ombyggnationen får följder för serveringstillståndet och kan då vidta de åtgärder som befinner sig nödvändiga (prop. 2009/10:125 s. 172).

Ett serveringstillstånd ska upphöra att gälla omedelbart om tillståndshavaren försätts i konkurs. Vill dödsboet eller konkursboet fortsätta verksamheten ska en bedömning göras i varje enskilt fall. Även vid konkurs görs en bedömning i det enskilda fallet (prop. 2009/10:125 s. 173).

1.4 FÖRARBETEN TILL LAG OM TOBAK OCH LIKANDE PRODUKTER (PROP. 2017/18:156)

1.4.1 BAKGRUND

I samband med införandet av LTLP infördes en tillståndsplikt för handel med tobaksvaror. Detaljhandel och partihandel med tobaksvaror får endast bedrivas av den som har tillstånd för sådan handel.

Ett av syftena med att införa tillståndsplikt för försäljning av tobaksvaror var att få bort den illegala handeln.

Staten går miste om skatteintäkter, kriminella aktörer profiterar på hanteringen och konkurrensen blir osund mellan olika handlare. Kontrollen av försäljningen blir också sämre. Det förhållandet att tobaksvarorna, främst cigaretter, säljs utan punktskatt gör dem prismässigt överkomliga inte minst för barn och ungdomar. Illegal handel med tobak innebär följaktligen ett hot mot de folkhälsopolitiska målen.

1.4.2 LÄMPLIGHETSPRÖVNING

Av proposition 2017/18:156 på sidan 63 framgår det att den som ansöker om tillstånd att sälja tobaksvaror ska visa att denna är lämplig att bedriva sådan verksamhet. Lämplighetsprövningen bör i allt väsentligt kunna ske på samma sätt som vid en ansökan om serveringstillstånd.

Prövningen avser dels sökandens så kalladeandel, i huvudsak ekonomisk skötsamhet och eventuell förekomst av tidigare brottslig belastning, dels sökandens ekonomiska förhållanden i övrigt.

Hur brottslighet ska påverka bedömningen kan inte sägas generellt. När det framgår att sökanden varit inblandad i brottslig verksamhet måste en bedömning göras i varje enskilt fall utifrån brottets art, svårighetsgrad och relevans för sökandens lämplighet att bedriva tobaksförsäljning. Särskilt graverande bör vara till exempel brott som har anknytning till rörelsen, ekonomisk brottslighet och tobaksrelaterad brottslighet. Innan försäljningstillstånd kan komma i fråga för någon som är brottsligt belastad, har varit ekonomiskt misskötsam eller fått ett tidigare försäljningstillstånd återkallat måste sökanden visa att han eller hon under viss tid har levt laglydigt och varit ekonomisk skötsam. Hur lång karenstid som är lämplig får bedömas utifrån förhållandena i det enskilda fallet, det vill säga karenstiden måste kunna variera med hänsyn till bland annat brottets art (prop. 2017/18:156 s. 63).

LÄMPLIGHET UTIFRÅN EKONOMISK SKÖTSAMHET

I ansökningsärenden som rör ett nytt företag eller ny företagare kan det vara befogat att sökanden visar en finansieringsplan, där det framgår varifrån kapitalet för inköp av verksamheten kommer. Detta för att motverka tillkomsten av försäljningsställen som finansieras med illegala medel. Det kan också vara motiverat att kontrollera att sökanden inte är ekonomiskt beroende av någon som är olämplig att bedriva tobaksförsäljning eller är underkastad sådana ekonomiska åtaganden som väsentligt begränsar sökandens möjlighet att bestämma över försäljningsställets drift (prop. 2017/18:156 s. 63).

VILKA SKA PRÖVAS

När en juridisk person ansöker om försäljningstillstånd avser lämplighetsprövningen såväl den juridiska personen som den eller de fysiska personer som har ett betydande inflytande i rörelsen. Det är viktigt

att tillståndsmyndigheten är uppmärksam på ansökningar där sökanden i själva verket företräder någon som vill undandra sig prövning, dvs. när det är fråga om ett så kallat bulvanförhållande. Exempel på situationer när sådana misstankar torde föreligga och då en närmare utredning är påkallad är bland annat när en sökande inkommer med en ansökan strax efter det att en ”närstående” (släkting, före detta kompanjon eller liknande) bedömts som olämplig eller den personkrets som har redovisats i ansökan återkommande ändras. Sådan misstanke torde också kunna uppkomma när en person som i ansökan inte är redovisad som en person med betydande inflytande i rörelsen ändå har undertecknat viktiga handlingar, det vill säga personen har agerat som om han eller hon är en person med betydande inflytande (prop. 2017/18:156 s. 63. f.).

1.4.3 VAD SKA KOMMUNEN INHÄMTA FÖR UPPGIFTER OCH FRÅN VILKA MYNDIGHETER?

När det gäller det underlag som krävs för att en myndighet ska kunna fatta beslut gäller normalt den så kallade officialprincipen, som innebär att det är myndigheten som har det yttersta ansvaret för ärendets utredning. När det däremot gäller ärenden där den enskilde ansöker om en förmån eller ett tillstånd är den normala ordningen att sökanden visar att förutsättningarna för förmånen eller tillståndet är uppfyllda. Därför anges det i 5 kap. 2 § LTLP att tillstånd ska beviljas den som visar att han eller hon har förutsättningar att uppfylla villkoren. En bestämmelse med motsvarande utformning finns i 8 kap. 12 § AL. Sökanden kan sålunda åläggas att komma in med behövligt underlag från till exempel myndigheter som har etablerade rutiner för hantering av relevanta intyg av olika slag, så som Skatteverket (prop. 2017/18:156 s. 64).

Vid prövningen av en ansökan om tillstånd för detaljhandel får kommunen inhämta ett yttrande från Polismyndigheten. Vid ansökan om tillstånd för partihandel ska Polismyndighetens och Tullverkets yttrande inhämtats. Myndigheterna ska yttra sig om sökandens allmänna lämplighet för verksamheten och ska i sina yttranden redovisa de omständigheter som ligger till grund för deras bedömning i det enskilda fallet (prop. 2017/18:156 s. 65). De uppgifter som Polismyndigheten kan grunda sina yttranden på är i första hand sådana som finns i belastningsregistret. Som tillstånds- och tillsynsmyndighet ges kommunen möjlighet att inhämta uppgifter om sökanden ur belastningsregistret för att kontrollera vandeln hos de personer som ansöker om att få bedriva tillståndspliktig verksamhet eller som redan bedriver sådan verksamhet. Kommunerna har i dag möjlighet att inhämta sådana uppgifter i ärenden om tillstånd för alkoholservering (prop. 2017/18:156 s. 68).

Tullverket kan framför allt grunda sina yttranden på uppgifter om transport- och tulltillägg, viten och uppgifter som relaterar till administrativa brister hos sökanden (prop. 2017/18:156 s. 67).

En ansökan om försäljningstillstånd, ska lämnas i skriftlig form. Den sökande ska i samband med ansökan lämna in ett egenkontrollprogram som ska granskas och godkännas av kommunen. Utöver kravet på egenkontrollprogram framgår det av 5 kap. 7 § första stycket LTLP att sökanden ska tillhandahålla de uppgifter som behövs för att kommunens tillsyn ska kunna genomföras. För att skapa förutsättningar och underlätta hanteringen av ansökan bör det av ansökningsformuläret framgå vilka handlingar utöver egenkontrollprogrammet som ska bifogas ansökan (prop. 2017/18:156 s. 66).

1.4.4 SKYLDIGHET ATT ANMÄLA FÖRÄNDRINGAR I VERKSAMHETEN

Som en konsekvens av att sökanden ska ge in de uppgifter som behövs för att kommunens tillsyn ska kunna genomföras, ska tillståndshavare ha en skyldighet att anmäla om de lämnade uppgifterna ändras. Uppgifter som ska anmälas kan till exempel vara förändrade ägarförhållanden (prop. 2017/18:156 s. 66).

Om den som har försäljningstillstånd har avlidit eller fått förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken med uppdrag som omfattar rörelsen, och dödsboet eller förvaltaren vill fortsätta rörelsen ska anmälan göras hos kommunen. Anmälan ska ha kommit in senast två månader efter dödsfallet eller beslutet om förvaltare. Har anmälan inte kommit in inom denna tid ska tillståndet upphöra att gälla. Ett försäljningstillstånd ska upphöra att gälla om tillståndshavaren försätts i konkurs. Vill konkursboet fortsätta rörelsen ska en ny ansökan göras hos kommunen. Kommunen ska behandla en sådan ansökan med förtur (prop. 2017/18:156 s. 74).

1.5 VÄGLEDNING INOM ALKOHOL- OCH TOBAKSOMRÅDENA

Avsnitt 1.5 är hämtat från Folkhälsomyndighetens vägledningar.

1.5.1 PERSON MED BETYDANDE INFLYTANDE (PBI)

Definition av en PBI finns varken i AL eller i LTLF. Någon definition av vad betydande inflytande är finns inte heller i förarbeten till de nyss nämnda lagarna, men det finns vissa exempel på PBI i förarbetena. (Under den här rubriken avses ”förarbeten” till både AL och LTLF om inget annat anges.)

I förarbetena har lagstiftaren angett att när en ansökan gäller juridisk person måste lämplighetskraven även riktas mot den eller de fysiska personer som har ett betydande inflytande i rörelsen (se även Högsta förvaltningsdomstolen, HFD 2011 ref. 44, i fråga om återkallelse av serveringstillstånd). De befattningar som nämns i propositionen är verkställande direktör, styrelseledamot, bolagsdelägare eller aktieägare med betydande aktieinnehav. Även annan ekonomisk intressent bakom en rörelse kan komma att innefattas i prövningen (prop. 2017/18:156 s. 191; prop. 1994/95:89 s. 102). Kommunen har i samband med utredningen av ärendet att ta ställning till vilka som ska anses ha betydande inflytande.

För att en person ska anses vara PBI ska den ha just ett betydande inflytande i rörelsen, det vill säga den fysiska personen ska ha bestämmande inflytande i verksamheten. Det innebär att personen till exempel:

- är med och fattar strategiska beslut
- kan fatta betydande beslut för verksamheten.

Det kan förekomma personer som inte har någon befattning av ovanstående men som ändå kan anses vara en PBI, till exempel om det finns en fullmakt för företaget.

Styrelsesuppleanter ingår inte i kretsen av personer som regelmässigt bör lämplighetsprövas. Har suppleanten en generalfullmakt att företräda bolaget, ett betydande ägarinflytande eller i övrigt en sådan ställning att ett bestämmande inflytande föreligger bör dock en sådan prövning göras. (Se bland annat Regeringsrättens avgörande, RÅ 1996. ref. 90). Kammarrätterna har också resonerat kring styrelsesuppleanters inflytande vid prövning av tillstånd enligt både AL och LTLF. I kammarrätten, KR i Stockholms dom den 13 maj 2020, mål nr. 3230-20, i fråga om tillstånd för detaljhandel med tobaksvaror, resonerar rätten kring suppleantens inflytande. Suppleanten hade rätt att teckna firman och var delägare i bolaget och bedömdes därför ha betydande inflytande i sökandebolaget. I KR i Stockholms dom den 25 februari 2010, mål nr. 3544-09, i fråga om varning och villkor för serveringstillstånd enligt alkohollagen, ansågs en nyinsatt styrelsesuppleant inte omfattas av lämplighetsprövning. Detta är för att suppleanten saknade ägarinflytande och hade inte haft generalfullmakt eller i övrigt något bestämmande inflytande i bolaget.

En extern finansiär kan även anses vara en PBI. För att detta ska vara aktuellt bör denna person inte enbart anses vara finansiär, personen bör även vara verksam i rörelsen på ett betydande sätt. I KR i Stockholms dom den 6 oktober 2008 i mål nr 2408-08, i fråga om återkallelse av serveringstillstånd, slog kammarrätten fast att en privat kreditgivare ska anses ha betydande inflytande om denna har del i den dagliga verksamheten eller i övrigt har ett intresse och inflytande i bolaget som sträcker sig utöver sedvanligt kreditgivarintresse. Att en finansiär, som varken deltar i driften av rörelsen eller på grund av ägande eller ställning har möjlighet att fatta för verksamheten avgörande beslut har enligt kammarrätten inte ett sådant inflytande att denna behöver lämplighetsprövas som PBI.

När det gäller övriga personer som kan vara föremål för lämplighetsprövning, har HFD gett visst stöd för detta (HFD 2021 ref 44.). I frågan om tillstånd enligt LTLF och vid bedömning av en enskild näringsidkares lämplighet att bedriva handel med tobaksvaror fann domstolen att en medhjälpande make/maka som är aktiv i verksamheten kan bedömas som PBI.

Fohm har på sin hemsida inom tobaksområdet förtydligat i form av frågor och svar myndighetens bedömning av om en butikschef ska prövas som en PBI. Vid bedömning bör hänsyn tas till om butikschefen fattar strategiska beslut i fråga om hur bland annat försäljning och marknadsföring ska bedrivas.

Hänsyn bör också tas till vilken befogenhet och vilken funktion butikschefen kan anses ha i verksamheten. Om en butikschef till exempel äger andelar i bolaget, har varit med och finansierat verksamheten, har rätt att teckna firman vid fullmakt m.m. Har en butikschef till exempel enbart ansvar över personalen kan det anses vara mer tveksamt om denna behöver prövas som en PBI.

Från och med den 1 januari 2021 gäller Folkhälsomyndighetens föreskrifter och allmänna råd (2014:7) om kunskapsprov för serverings- och provsmakningstillstånd, ändrad och omtryckt i HSLF-FS 2020:77, som i form av allmänna råd ger exempel på vilka som bör räknas som PBI i ett företag. Dessa kan vara till exempel:

1. verkställande direktör
2. extern firmatecknare
3. styrelseledamot
4. styrelsesuppleant som har generalfullmakt att företräda företaget, har ett betydande ägarinflytande eller i övrigt har sådan ställning att ett bestämmande inflytande föreligger
5. bolagsdelägare
6. aktieägare med betydande aktieinnehav
7. verklig huvudman
8. annan ekonomisk intressent bakom serveringsverksamheten eller
9. annan person som har rätt att fatta avgörande beslut för serveringsverksamheten.

Verklig huvudman är en fysisk person som i enlighet med lagen (2017:631) om registrering av verkliga huvudmän är registrerad hos Bolagsverket.

Ett aktieinnehav bör vara betydande om en person innehar minst 25 procent av aktierna i det sökande företaget.

VEM KAN ANSES VARA PBI I EN KONCERN VID PRÖVNING AV ANSÖKAN FÖR TILLSTÅND ATT SÄLJA TOBAKSVAROR?

Ibland kan sökanden vara ett internationellt bolag, eller ett nationellt bolag med många olika verksamheter i en koncern. När ett aktiebolag ingår i en nationell eller internationell koncern bör kommunen göra en rimlighetsbedömning av vem som ska prövas som PBI. Vid rimlighetsbedömningen bör kommunen bedöma på vilken nivå i bolagsorganisationen som en person exempelvis kan fatta strategiska beslut eller andra betydande beslut för den aktuella verksamheten. Finns det inga indikationer på till exempel oegentligheter inom koncernen eller det internationella bolaget avseende tobaksförsäljning, bör PBI-prövningen kunna ligga på i vart fall den nationella bolagsnivån. För att någon ska anses ha betydande inflytande i den aktuella verksamheten bör det krävas att han eller hon till exempel:

- är med och fattar strategiska beslut
- kan fatta betydande beslut för verksamheten.

1.5.2 KARENSTID

Det finns ingen generell bedömning hur lång karenstid som gäller vid prövning av den personliga vandeln. En bedömning måste göras i varje enskilt fall.

Lämplighetsprövningen avser dels sökandens vandeln, det vill säga allmän- och ekonomisk skötsamhet, och dels sökandens ekonomiska förhållanden i övrigt. Underlag av betydelse för prövningen av tidigare skötsamhet innehåller även de uppgifter som är baserade på uppgifter ur Polismyndighetens register.

Enligt 8 kap. 11 § AL får kommunen inte bifalla en ansökan utan yttrande från Polismyndigheten vid ansökningar om stadigvarande och tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten, om det inte rör sig om arrangemang av obetydlig omfattning.

Enligt 5 kap. 4 § LTLP ska kommunen begära yttrande av Polismyndigheten om ansökan avser parti-handel. Vid ansökan om tillstånd för detaljhandel får kommunen begära yttrande av Polismyndigheten. Prövningen är likvärdig oavsett om ansökan avser tillsvidare eller viss tid.

Av förarbetena framgår att det inte kan sägas generellt hur brottslighet ska påverka bedömningen. Det måste göras en bedömning i varje enskilt fall utifrån brottets art, svårighetsgrad och relevans för sökandens lämplighet att bedriva tobaksförsäljning eller serveringsverksamhet. Särskilt graverande bör vara till exempel brott som har anknytning till rörelsen och ekonomisk brottslighet (prop. 2017/18:156 s. 63; prop. 2009/10:125 s. 117-118; prop. 2000/01:97 s. 45-48; prop. 1994/95:89 s. 103; SOU 2009:22 s. 160). Utifrån rättspraxis framgår det att brottslighet kan påverka bedömningen av lämpligheten för att ha tillstånd för tobaksförsäljning eller servering av alkoholdrycker (HFD 2011 ref. 43; KR i Sundsvall den 20 mars 2020, mål nr. 2755-19; KR i Jönköping den 18 maj 2020, mål nr 1119-20).

När det gäller serveringstillstånd nämns i alkohollagens förarbeten några exempel på sådan brottslighet som medför bristande lämplighet som innehavare av tillstånd för servering av alkoholdrycker. Sådan brottslighet är bland annat narkotikabrott, trafiknykterhetsbrott, våldsbrott, brott enligt skattebrottslagen, bokföringsbrott (prop. 1994/95:89 s. 102-103; prop. 2000/01:97 s. 47) och brott mot lotterilagen och olaga diskriminering (2000/01:97 s. 48).

Enligt förarbetet till LTLP bör särskilt graverande vara till exempel brott som har anknytning till rörelsen, ekonomisk brottslighet och tobaksrelaterad brottslighet. Innan tillstånd för tobaksförsäljning eller alkoholservering kan komma i fråga för någon som är brottsligt belastad, har varit ekonomiskt misskötsam eller fått ett sådant tillstånd återkallat måste sökanden visa att han eller hon under viss tid har levt laglydigt och varit ekonomisk skötsam. Den här tiden kallas för karenstid. Hur lång karenstid som är lämplig får bedömas utifrån förhållandena i det enskilda fallet, det vill säga karenstiden måste kunna variera med hänsyn till de ovan nämnda faktorerna (prop. 2017/18:156 s. 63).

Angående bedömning om längden av karenstid har KR i Stockholm slagit fast i fråga om serveringstillstånd att det inte finns något stöd för en generell karenstid om tre år för alla brott som medför att lämpligheten kan ifrågasättas. Det har även uttalats att det för brottslighet som har anknytning till rörelsen sannolikt sällan finns anledning att bestämma karenstiden till mindre än tre år. För allvarliga slag av brott krävs generellt en längre tid än tre år sedan brottet begicks (KR Stockholm den 2014-04-24, mål nr 7551-13, jämför även SOU 2009:22 s. 160-161).

KR i Jönköping har resonerat kring relaterad brottslighet i ett mål där de bedömde att de brott som PBI hade dömts för medförde att det vid tidpunkten inte var lämpligt att bolaget hade försäljningstillstånd för tobaksvaror. Brotten som PBI hade dömts för var otillbörlig hantering av produkter där införseln, innehavet eller försäljningen reglerats i lag. Samma typ av brottslighet gäller handel med tobak (KR i Jönköpings dom den 18 maj 2020, mål nr 1119-20, jämför även KR i Göteborgs dom den 20 maj 2020 i mål nr 7318-20 och KR i Göteborgs avgörande i mål nr 7177-20).

2 SAMVERKAN MELLAN KOMMUN OCH ANDRA MYNDIGHETER

I detta kapitel beskrivs samverkan och hantering av uppgiftsutlämnande mellan kommun och Skatteverket, Tullverket, Polismyndigheten och Kronofogden samt kontaktuppgifter till dessa myndigheter.

Myndigheter ska samarbeta med varandra och lämna information till varandra. Samordning mellan olika tillsynsorgan är viktigt ur ett effektivitetsperspektiv men också ur ett företagsperspektiv för att inte störa verksamheter mer än nödvändigt. Informationsutbyte mellan tillsynsorgan ska ske med beaktande av föreskrifter om sekretess och behandling av personuppgifter (Regeringens skrivelse 2009/10:79).

2.1 SAMVERKAN MELLAN KOMMUN OCH SKATTEVERKET

Samverkan mellan kommun och Skatteverket kan ske på flera sätt. Det är vanligt att Skatteverket och kommunen (ibland även tillsammans med andra myndigheter) genomför gemensamma kontroller. Skatteverket agerar då utifrån tillämplig lagstiftning. Denna form av samverkan kan ske på ett likartat sätt oavsett om det är en verksamhet med serverings- eller tobakstillstånd.

I granskning och bedömning av en ansökan om tillstånd behöver kommunen ofta begära ut uppgifter från Skatteverket. Möjligheterna att lämna ut uppgifter skiljer sig åt mellan serverings- och tobaksärenden då det i LTLP saknas motsvarande sekretessbrytande bestämmelser som finns i AL. Det kan vara bra att känna till att de vanligaste besluten inom beskattningsverksamheten är offentliga.

Samverkan mellan den kommunala tillståndsprövande myndigheten och Skatteverket sker på ett sådant sätt att personal från Skatteverket kan agera utifrån tre roller:

- konsultativ roll
- sakkunnigt biträde
- utlämnande av uppgifter från Skatteverket (remisshantering).

Utöver behovet av uppgifter kan det även finnas behov för en allmän diskussion av mera konsultativ karaktär eller sakkunnigt biträde från personal med anställning hos Skatteverket.

2.1.1 KONSULTATIV ROLL

En myndighet kan agera konsultativt. Med konsultativt avses att en myndighet vänder sig till en annan för mer övergripande frågeställningar vilka inte är att betrakta som ett ärendeanknutet förfarande. Frågeställningarna kan beröra hur en mer generell bedömning ska göras i vissa avseenden.

Det är viktigt i sammanhanget att ett mer konsultativt svar i sig inte har motsvarande tyngd som exempelvis ett utlåtande som lämnas i form av ett sakkunnigutlåtande.

2.1.2 SAKKUNNIGT BITRÄDE

Annan myndighet kan i vissa fall framställa en begäran till Skatteverket om att personal önskas som sakkunnigt biträde. Begäran mejlas lämpligen till skatteverket@skatteverket.se.

Personal som är anställd på Skatteverket kan agera som sakkunnig åt den kommun som begär detta. Ett sådant uppdrag kan omfatta att ställa upp med sakkunskap i samband med att yttra sig över handlingar som tillställts den sakkunnige vid prövningen av ett tillstånd. Ett sakkunnigt uppdrag kan även omfatta biträde i samband med tillsyn. Denna tillsyn kan bedrivas både gentemot befintliga tillståndshavare och i samband med nya ansökningar om tillstånd. Som exempel på detta kan nämnas sakkunnigt biträde till kommunen i samband med samordnad tillsyn eller exempelvis i samband med att kommunen begär in bokföring från en tillståndshavare för kontroll.

Det är Skatteverket som efter begäran från kommunen åtar sig ett sakkunniguppdrag och som beslutar i vilken omfattning som uppdraget ska utföras. Det är också möjligt för en länsstyrelse att komma med en sådan begäran. Det är den enskilde handläggaren som utför själva uppdraget som sakkunnig och inte Skatteverket som sådant.

När personal från Skatteverket utsetts som sakkunnig så kan denne person inte utföra arbetsuppgifter samtidigt som normalt ingår inom Skatteverkets kontrollbefogenheter beträffande samme skattskyldig. Till exempel kan inte den som utsetts som sakkunnig samtidigt kontrollera restaurangens personalliggare.

Ett sakkunniguppdrag medför oftast att den sakkunnige ska lämna någon form av sakkunnigutlåtande. Den myndighet som begärt ett sådant utlåtande klargör i viken form ett sådant utlåtande ska presenteras, muntligt eller skriftligt. Ett utlåtande är inte ett från Skatteverket avlämnat utlåtande utan är en från den sakkunnige helt självständig bedömning. I de fall ett sådant yttrande lämnas skriftligt så ska detta författas på blankt papper utan Skatteverkets logotyp, adressuppgifter m.m. Någon diarieföring ska inte heller ske hos Skatteverket eftersom handlingen tillhör den myndighet som begärt uppdraget.

Begäran om sakkunnigt biträde kan även ställas till annan myndighet, företag eller person som har sådan kunskap som behövs för ett uppdrag såsom sakkunnig.

2.2 UTLÄMNANDE AV UPPGIFTER FRÅN SKATTEVERKET

I offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL, regleras att en myndighet på begäran av en annan myndighet ska lämna ut uppgifter som den förfogar över om inte uppgiften är sekretessbelagd eller det skulle hindra arbetets behöriga gång (6 kap. 5 § OSL). Utbytet av uppgifter kan däremot inte ske helt fritt. För att en sekretessbelagd uppgift ska kunna lämnas till en annan myndighet krävs att en sekretessbrytande bestämmelse är tillämplig.

På begäran ska Skatteverket lämna uppgifter som tillståndsmyndigheten behöver för sin tillståndsprövning eller tillsyn enligt 9 kap. 8§ fjärde stycket AL. Utlämnandet sker formellt från Skatteverket med stöd av 10 kap. 28§ OSL.

Någon motsvarande sekretessbrytande bestämmelse finns inte för tillståndsprövning och tillsyn gällande tobakstillstånd vilket gör att utlämnandet i dessa ärenden görs genom ett slags fullmaktsförfarande. Det är sökande företaget och personer med betydande inflytande som begär att uppgifter lämnas ut från Skatteverket med stöd av offentlighetsprincipen (2 kap. 1 § Tryckfrihetsförordningen (1949:105)), samt att uppgifterna i samband med utlämnandet enbart skickas till prövande kommun, jfr 5 kapitlet 2 § LTPL. Genom den begäran som skickas in till Skatteverket hävs i dessa specifika fall den eventuella sekretess som uppgifterna omfattas av (12 kap. 2 § första stycket Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)).

Uppgifter utöver de som ingår i blanketterna för serverings- och tobakstillstånd kan begäras ut via skatteverket@skatteverket.se eller genom att ringa Skatteupplysningen på 0771-567 567.

2.2.1 HANTERING OCH UTLÄMNANDE AV UPPGIFTER VID SERVERINGSTILLSTÅND

För att underlätta samarbetet mellan kommun och Skatteverket har två stycken blankettmallar tagits fram med uppgifter som normalt behövs vid utredning av den ekonomiska lämpligheten hos den sökande samt personer med betydande inflytande vid tillståndsprövning och tillsyn:

- begäran om uppgifter för serveringstillstånd – lämnar uppgifter 3 år bakåt
- begäran om uppgifter för serveringstillstånd ”Inre tillsyn” – lämnar uppgifter 1 år bakåt.

Blanketterna finns att hämta på Länsstyrelsen hemsida eller via kontakt med Skatteverket på gruppnummer: 010-572 29 80.

I samband med att en begäran skickas in till Skatteverket behöver inga andra handlingar eller intyg bifogas. Begäran skickas in enligt instruktionerna på blanketten. Det är viktigt att det framgår

namn, telefonnummer, postadress och e-postadress för den handläggare som skickat in begäran så att Skatteverket har möjlighet att söka kontakt vid frågor samt skicka besvarad begäran till rätt mottagare.

Allmänna frågor om utlämnande vid serverings- och tobakstillstånd från Skatteverket kan ställas till gruppnummer 010-572 29 80.

2.2.2 HANTERING OCH UTLÄMNANDE AV UPPGIFTER VID TOBAKSTILLSTÅND

I samband med att kommunen utreder den ekonomiska lämpligheten hos den sökande samt personer med betydande inflytande kan uppgifter från Skatteverket begäras in. Det är kommunen som definierar vem som är en person med betydande inflytande.

Det är den sökande av tillståndet eller en PBI som ska visa sin lämplighet och begära in uppgifter som kommunen behöver för sin utredning. Det innebär att kommunen inte kan begära in dessa uppgifter direkt från Skatteverket utifrån att det saknas sekretessbrytande bestämmelser och bestämmelser om undantag från sekretess. Utlämnandet sker därför via ett slags fullmaktsförfarande där den sökande eller PBI skickar in en begäran om uppgifter till Skatteverket för utlämnande till kommun, se mer i avsnitt 2.2.

De finns två stycken blankettmallar för begäran om uppgifter vid tillståndsprovning gällande försäljning av tobaksvaror:

- begäran om uppgifter för tobakstillstånd - för att begära ut uppgifter om företaget
- begäran om uppgifter för tobakstillstånd/PBI - för att begära ut uppgifter om person med betydande inflytande i verksamheten.

Blanketterna kan hämtas via Folkhälsomyndighetens hemsida <https://www.folkhalsomyndigheten.se> och skickas sedan in till Skatteverket av den sökande samt eventuella övriga personer med betydande inflytande i företaget.

Den sökande eller personen med betydande inflytande fyller i följande uppgifter på blanketten:

- namn och person- eller organisationsnummer
- kontaktuppgifter inkl. e-postadress
- underskrift.

Det kan vara lämpligt att den aktuella kommunen själv fyller i rutan för adress till kommunen. I blanketten för PBI kan kommunen även fylla i rutan för sökande företag, för att veta till vilken ansökan begäran avser. Blanketten ”Begäran om uppgifter för tobakstillstånd” skrivs under av behörig/behöriga firmatecknare och blanketten ”Begäran om uppgifter för tobakstillstånd/PBI” skrivs under av personen med betydande inflytande och skickas till Skatteverket enligt instruktionerna på blanketten. Skatteverket skickar de begärda uppgifterna direkt till den angivna kommunen.

Allmänna frågor om utlämnande vid serverings- och tobakstillstånd från Skatteverket kan ställas till gruppnummer 010-572 29 80.

2.2.3 BESVARAD BEGÄRAN

Nedanstående avsnitt innehåller förklaringar till de uppgifter som lämnas från Skatteverket. Det finns också en beskrivning av det utdrag från skattekontot som ibland skickas över samt tips om var man kan hitta mer översiktlig information inom vissa områden.

DEL A – UPPGIFTER SOM ÖNSKAS OM FÖRETAGET

F-SKATT

Visar om företaget är godkänd för F-skatt eller inte. Är företaget inte godkänt för F-skatt kan en anmälan om F-skatt vara inlämnad men ännu inte beslutad och då framgår även det av svaret från Skatteverket. Det finns två skatteformer för preliminär skatt, F-skatt och A-skatt. F-skatt tilldelas en näringsidkare efter ansökan och betyder att företagaren själv betalar sin preliminära skatt, där sociala avgifter ingår. Den som

är löntagare eller pensionär har i regel A-skatt. Om man betalar ut ersättning för arbete till någon som saknar F-skatt ska man nästan alltid göra skatteavdrag och betala arbetsgivaravgifter, oavsett om det gäller en fysisk eller juridisk person.

Läs mer om F-skatt och dess innebörd i kapitel 5 och på Skatteverkets hemsida för Rättslig vägledning <https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/index.html> använd sökord F-skatt och FA-skatt, [F-skatt och FA-skatt | Rättslig vägledning | Skatteverket](#).

ARBETSGIVARREGISTRERAD

Visar om företaget är arbetsgivarregistrerat eller inte. Är företaget inte registrerat som arbetsgivare kan en anmälan om arbetsgivarregistrering vara inlämnad men ännu inte beslutad och då framgår även det av svaret från Skatteverket. Den som ska betala ut ersättning för arbete ska registreras som arbetsgivare. Den svenska socialförsäkringen finansieras främst av sociala avgifter. Med sociala avgifter menas arbetsgivaravgifter och egenavgifter. Arbetsgivaravgifter betalas av en arbetsgivare ovanpå den lön som betalas till en arbetstagare, och egenavgifter betalas av egenföretagare och delägare i handelsbolag.

Läs mer om arbetsgivaravgifter i kapitel 5 och på Skatteverkets hemsida för Rättslig vägledning <https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/index.html> använd sökord Arbetsgivaravgifter, [På vilka ersättningar ska arbetsgivaravgifter betalas? | Rättslig vägledning | Skatteverket](#).

MOMSREGISTRERAD

Visar om företaget är momsregistrerat eller inte. Är företaget inte momsregistrerat kan en ansökan om momsregistrering vara inlämnad men ännu inte beslutad och då framgår även det av svaret från Skatteverket. Företag som säljer varor eller tjänster som är momspliktiga ska vara registrerade för moms (mervärdesskatt). Tanken är att momsen ska belasta konsumenterna i första hand och därför har företag med momspliktig verksamhet oftast avdragsrätt gällande den moms de betalar vid inköp av varor och tjänster till verksamheten. När företagaren tar ut moms på en försäljning så ska detta redovisas och betalas till staten. Momsen redovisas i en momsdeklaration, en gång per månad, en gång per kvartal eller en gång per år. Hur ofta styrs av vilken redovisningsperiod företagaren har. Läs mer om moms på Skatteverkets hemsida <https://skatteverket.se>.

MOMSREDOVISNINGSPERIOD

Beskriver hur ofta bolaget lämnar in sin momsdeklaration. Momsdeklarationen lämnas vanligtvis in den 12:e andra månaden efter deklarerad period.

Exempel:

- Vid **en** månads momsredovisning deklareraras och betalas moms för t.ex. februari, den 12:e april (förutom i januari och augusti då det är den 17:e som gäller). Det gäller om företagets omsättning är högst 40 miljoner kronor och inte har begärt ett beslut om en tidigare deklarationstidpunkt. Vid omsättning högre än 40 miljoner kronor redovisas momsdeklarationen den 26:e i månaden efter utgången av redovisningsperioden (förutom i december då det är 27:e som gäller).
- Vid **tre** månaders momsredovisning deklareraras och betalas perioden t.ex. januari–mars, den 12:e maj (i augusti är senaste datumet den 17:e).

SÄRSKILT FÖR TOBAKSTILLSTÅND

PUNKTSKATTER

Inom EU finns gemensamma bestämmelser för bl.a. punktskatt på vissa tobaksvaror. Dessa bestämmelser innebär bl.a. att skattepliktiga varor kan cirkulera inom EU utan beskattningskonsekvenser så länge varorna hanteras inom det s.k. uppskovsförfarandet. Uppskovsförfarandet bygger på ett system med aktörer och platser som har godkänts av behörig myndighet, i Sverige Skatteverket. Mellan dessa godkända aktörer och platser kan varorna förflyttas under uppskov. Syftet med uppskovsförfarandet är att varorna, trots att de är skattepliktiga, ska kunna framställas, bearbetas, lagras och förflyttas mellan tillverkare och grossister i medlemsländerna, utan att punktskatt ska tas ut för varorna. Först när varorna lämnar uppskovsförfarandet

inträder skattskyldigheten och varorna beskattas därmed vid endast ett tillfälle. I praktiken innebär detta alltså att alkoholskatt och tobaksskatt redovisas och betalas i grossistledet och inte av detaljhandlaren.

Tobaksvaror som omfattas av de EU-gemensamma reglerna är cigaretter, cigarrer, cigariller och röktobak. För att hantera dessa varor under uppskovsförfarande kan man antingen vara godkänd som upplagshavare eller som registrerad varumottagare. För snus, tuggtobak och övrig tobak samt för e-vätskor och andra nikotinhaltiga produkter gäller till viss del liknande nationella bestämmelser. I de fallen benämns den godkända aktören godkänd lagerhållare.

Observera att en aktör inte kan godkännas som någon av ovanstående typer av aktör för detaljhandel.

DEL B – ÖVRIGA UPPGIFTER SOM ÖNSKAS OM FÖRETAGET

LÄMNAS INKOMSTDEKLARATION

De flesta fysiska och juridiska personer i Sverige är skyldiga att lämna in inkomstdeklaration till Skatteverket en gång per år. Denna del visar om det finns inlämnade inkomstdeklarationer de senaste tre åren och om det saknas inlämnade inkomstdeklarationer framgår det för vilka år det saknas.

SKATTETILLÄGG

Skattetillägg är en administrativ avgift som påförs den som lämnat en oriktig uppgift i deklaration. När Skatteverket gör ändringar i företagets beskattade inkomst i jämförelse med det deklarerade beloppet kan det bli aktuellt med ett skattetillägg, oavsett om den oriktiga uppgiften lämnades avsiktligt eller av oakt-samhet. Ett annat exempel när det kan bli aktuellt med ett skattetillägg är när ett företag skönsbeskattas för att de inte lämnat någon inkomst- eller skattedeklaration eller att skatten eller underlaget för skatten inte kan beräknas tillförlitligt på grund av att det finns brister i deklarationen eller i deklara-tionsunderlag.

F-SKATT ÅTERKALLAD

Av denna del framgår om Skatteverket har återkallat företagets F-skatt och när. Återkallelse av F-skatt kan exempelvis vara på grund av att företaget misskött sina skatteinbetalningar eller inte lämnat in en inkomstdeklaration.

AKTUELL SKATTESKULD HOS KRONOFOGDEN

Visar aktuell (ännu ej betald) restföring av skatteskulder som Skatteverket lämnat över till Kronofogden. Skulden omfattar inte Kronofogdens avgift och eventuella räntor.

ANTAL BETALNINGSUPPMANINGAR/-KRAV

Svaret visar antalet betalningsuppmaningar/-krav som uppkommit under de senaste tre åren. Om skat-tekontot efter avstämning (månadsvis avstämning för företag) visar ett underskott som är 2 000 kronor eller mer, respektive 100 kronor eller mer för privatpersoner, så skickar Skatteverket ett kontoutdrag med en **betalningsuppmaning**. I skulden räknas även kostnadsräntan in.

Om underskottet på skattekonto är 10 000 kronor eller mer för företagare, respektive 2 000 kronor eller mer för privatpersoner, skickas ett **betalningskrav** ut. Regleras inte skulden lämnas den vidare till Kronofogden.

Transaktioner på skattekontot hanteras olika för företag och privatpersoner. Läs mer om vilka förut-sättningarna som avgör indelningen i kapitel 5.

RESTFÖRDA SKATTESKULDER HOS KRONOFOGDEN

Visar historiska och aktuella restföringar av skattekontoskulder som Skatteverket lämnat över till Kronofogden de senaste tre åren. Om företaget inte betalar ett betalningskrav i tid så överlämnas skulden till Kronofogden för indrivning enligt 70 kap. 1 § Skatteförfarandelagen, SFL. Skattekontoskulden blir då restförd. En restförd skattekontoskuld ses som ett allmänt mål (A-mål). Allmänna mål är skulder till stat och kommun som till exempel obetalda skatter, böter och studiemedel.

BESLUT OM KONTROLLAVGIFT

En kontrollavgift kan tas ut av Skatteverket om företaget inte följer reglerna gällande personalliggare och kassaregister. Kontrollavgift kan vara en indikation på ekonomisk misskötsamhet och kan behöva utredas vidare för att konstatera om det finns grund för åtgärd från kommunen. Beslut om kontrollavgifter är offentliga och kan begäras ut.

OMPRÖVNINGSBESLUT MOMS/AG

Den som vill få ett beslut från Skatteverket omprövat kan begära omprövning eller överklaga. Skatteverket kan också självmant ompröva ett beslut. Omprövningsbeslut som gäller moms eller arbetsgivaravgifter fattas av Skatteverket, dels när företaget har lämnat en begäran med andra uppgifter än i den ursprungliga skattedeklarationen, och dels när Skatteverket själva gör kontroll eller revision av företaget och upptäcker att de deklarerade uppgifterna inte är korrekta. Det kryssas endast JA i rutan vid omprövningsbeslut gjorda på Skatteverkets initiativ. Om Skatteverket i egna kontroller upptäcker att företaget har deklarerat för lite moms och/eller arbetsgivaravgifter, oavsett om det gjorts av oaktsamhet eller avsiktligt, så kan även skattetillägg tas ut.

LÄMNAS SKATTEDEKLARATIONER

I denna del framgår om företaget lämnat skattedeklaration gällande moms/arbetsgivaravgifter till Skatteverket; om inte så framgår det vilka perioder som saknas. Deklaration ska lämnas till Skatteverket även om bolaget inte har haft något att deklarerat under perioden. Inkommer skattedeklarationen inte i tid påförs bolaget en förseningsavgift. Vilken redovisningsperiod bolaget har gällande moms framgår på A-delen av blanketten. Arbetsgivaravgifter redovisas varje månad.

Exempel: Redovisar företaget moms månadsvis innebär två missade perioder att det saknas redovisning för två månader. Redovisar företaget däremot kvartalsvis innebär två missade perioder att det saknas redovisning för sex månader.

REDOVISAS 0 KRONOR I MOMS (FÖRSÄLJNING /UTGÅENDE) I SKATTEDEKL.

När ett företag säljer en vara eller tjänst ska de i de flesta fall betala moms. Har företaget inte någon moms att redovisa under en viss redovisningsperiod redovisas 0 kronor i utgående moms. Vilken redovisningsperiod bolaget har gällande moms framgår på A-delen av blanketten.

REDOVISAS 0 KRONOR I LÖN I SKATTEDEKL.

Här framgår det om företaget redovisat 0 kronor i bruttolön och under vilka perioder, dvs. angett att de inte har haft anställda med lönekostnader under en viss period. Skattedeklaration gällande lön, arbetsgivaravgifter m.m. lämnas oftast den 12:e, månaden efter deklarerad period. Arbetsgivaravgifter redovisas varje månad.

Ett undantag är företag där verksamheten är sådan att lön eller annan ersättning endast betalas ut vid ett fåtal tillfällen varje år. Bolaget kan då registreras som säsongarbetsgivare. Det innebär att arbetsgivardeklarationerna inte behöver lämnas varje månad. Om företaget inte betalar ut någon bruttolön under året ska en nolldeklaration lämnas i januari året efter.

DEL C-SERVERINGSTILLSTÅND – UPPGIFTER SOM ÖNSKAS OM PBI OCH FÖR TOBAKSTILLSTÅND: BEGÄRAN OM UPPGIFTER FÖR TOBAKSTILLSTÅND/PBI

INKOMSTÅR

Visar vilket inkomstår uppgifterna avser. Inkomstår är det år inkomsterna har tjänats in, beskattning sker året efter aktuellt inkomstår.

INKOMST AV TJÄNST

Visar personens inkomst av tjänst för angivna inkomstår. Med inkomst av tjänst menas främst ersättning från en arbetsgivare. Denna typ av ersättning får du när du är anställd av ett företag eller en arbetsgivare, eller om en arbetsgivare har gett dig ett uppdrag som ger dig inkomst, vare sig det är av tillfällig eller varaktig karaktär.

ÖVERSKOTT/UNDERSKOTT AV NÄRINGSVERKSAMHET

Visar resultatet som redovisas för inkomst av näringsverksamhet i lämnad inkomstdeklaration. Redovisat resultat säger ingenting om hur mycket kontanta medel den som driver verksamheten har haft till sitt förfogande, eller omvänt har tillfört verksamheten. För att klargöra dessa omständigheter, måste en analys av verksamhetens resultat och av insättning och uttag från näringsverksamheten göras. Läs mer om inkomst av näringsverksamhet i kapitel 5.

SKÖNSBESKATTAD

Visar om en person blivit skönsbeskattad för något av inkomstären. Skönsbeskattning kan i vissa fall beslutas då deklaration inte har lämnats in till Skatteverket eller då en person utelämnat inkomster i sin deklaration. Skönsbeskattning innebär att Skatteverket bestämmer skatten eller underlaget för skatten till vad som framstår som skälig med hänsyn till det som framkommit i ärendet.

EJ SKATTEREGISTRERAD

Visar om personen inte varit skatteregistrerad för något av de aktuella inkomstären. Ej skatteregistrerad innebär att personen inte är registrerad att betala skatt i Sverige. I de flesta fall handlar det om personer som utvandrat från Sverige. De finns kvar i skattedatabasen men har inte fått någon skattetabell eller debiterad preliminärskatt. Ett exempel kan också vara någon som vistats i Sverige i mer än 6 månader men mindre än ett år. Personen ska då skatteregistrera sig och betala skatt i Sverige för inkomster från arbete som utförts i Sverige men personen ska däremot inte folkbokföra sig i Sverige.

MASKINELLT NOLLBESKATTAD

Visar om en person blivit nollbeskattad för något av de aktuella inkomstären. Personer som saknar redovisade inkomster (kontrolluppgifter) och inte är registrerade som företagare blir maskinellt nollbeskattade. I de flesta fall handlar det om unga personer som studerar eller personer som under längre tid levt på försörjningsstöd. Ett exempel kan vara att Skatteverket får in en kontrolluppgift eller individuppgift men beslutar att inkomsten är så låg att man inte får någon beskattad förvärvsinkomst, därmed är skatten noll.

SAKNAS I SKATTEDATABASEN

Visar om personen har saknats i skattedatabasen under något av de aktuella inkomstären. Personer som aldrig funnits i skattedatabasen, dvs. de som invandrat till Sverige det senaste året och inte bott här tidigare. Skatteverket registrerar bara de som ska beskattas i Sverige (inkomst av näringsverksamhet/tjänsteinkomster/kapitalinkomster).

FÖRSENINGSAVGIFT

Visar om personen fått någon förseningsavgift för de aktuella inkomstären. Om deklarationen lämnas in för sent påförs en förseningsavgift. Den som inte lämnar in någon deklaration och därmed blir skönsbeskattad kan också få en förseningsavgift.

Skattetillägg, aktuell skatteskuld hos Kronofogden, antal betalningsupplamningar/krav och restförda skatteskulder hos Kronofogden finns beskrivet tidigare under del B.

SÄRSKILT FÖR TOBAKSTILLSTÅND

Se motsvarande avsnitt under del A-Uppgifter som önskas om företaget.

2.2.4 UTDRAG FRÅN SKATTEKONTO

Skatteverket registrerar automatiskt ett skattekonto för alla som betalar någon form av skatt eller avgift till Skatteverket. Det är till detta konto som företag betalar in sina skatter och avgifter och händelserna registreras på kontot. Resultatet av den slutliga skatten sammanställs i ett slutskattebesked. Skattekontot stäms av första helgen varje månad. Företagare och arbetsgivare betalar skatter och avgifter till skattekontot varje månad till skillnad från de flesta privatpersoner. Läs mer om skattekontot under avsnitt 5.5.

Moms, arbetsgivaravgifter, avdragen skatt och debiterad preliminär skatt ska vanligtvis redovisas och betalas den 12:e varje månad förutom januari och augusti som har förfallodag den 17:e.

Exempel: den 12:e februari ska företaget redovisa följande till Skatteverket: skattedeklaration, betalning av arbetsgivaravgifter och avdragen skatt för januari månad, samt moms för december månad (vid månadsredovisning) och debiterad preliminär skatt.

Av utdraget som ibland skickas med svaret på begäran om uppgifter från Skatteverket framgår följande:

- **Avst d** – avstämningsdag. Den dag som skattekontot stämts av. Då skickas betalningsuppmeningen ut om skattekontot visar ett underskott om minst 2 000 kronor för företag (100 kronor för privatperson), med betalningskrav om beloppet överskrider 10 000 kronor för företag (2 000 kronor för privatpersoner).
- **Bet sen** – betalning senast. Om en betalningsuppmening har skickats och underskottet vid den kommande månadsavstämningen uppgår till minst 2 000 kronor respektive 10 000 kronor skickas ett betalningskrav ut. Efter att ett betalningskrav har skickats och pengar ej inkommit före nästkommande avstämningsdag så sker en restföring till Kronofogden om beloppet överskrider 10 000 kronor för företag (2 000 kronor för privatpersoner).
- **Rta t o m sen bet d** – beräknad ränta t.o.m. senaste betalningsdatum.
- **Underskott** – summan på underskott.
- **Att betala** – summan på underskottet och beräknad ränta som ska betalas.

Avst d	Bet sen	Rta t o m sen bet d	Underskott	Att betala
210102	210126	2 021	189 694	191 715
201101	201126	1 542	138 609	140 151
200801	200826	561	50 398	50 959
200502	200526	174	16 325	16 499
200404	200427	60	5 854	5 914
200307	200326	264	31 236	31 500
200103	200126	263	25 701	25 964
191101	191126	564	50 668	51 232
191004	191027	26	2 598	2 624
190802	190826	106	9 964	10 070
190601	190626	254	22 827	23 081
190405	190428	157	15 309	15 466
190201	190226	138	12 404	12 542

Bild från Skattekonto gällande betalningsuppmeningen.

2.3 SAMVERKAN MELLAN KOMMUN OCH TULLVERKET

Kommunen ska på begäran av en annan tillsynsmyndighet lämna de uppgifter som myndigheten behöver för sin tillsyn. När begäran kommer från Skatteverket eller Tullverket och de begärda uppgifterna behövs för beskattning eller påförande av tull (9 kap. 8 § AL), ska uppgifter lämnas. Bestämmelsen är till för att möjliggöra ett informationsutbyte mellan myndigheterna och därmed skapa förutsättningar för en effektiv tillsyn. Av 10 kap. 28 § OSL, följer att sekretess inte utgör hinder för att uppgift lämnas till annan myndighet om uppgiftsskyldighet följer av lag eller förordning.

Från den 1 november 2019 krävs partihandelstillstånd för att sälja tobak enligt lagen LTLP. Tullverket är en part i själva ansökningsförfarandet, genom att Tullverket är en remissinstans. En kommun får inte bifalla en ansökan om tillstånd för partihandel utan att ett yttrande från Tullverket har inhämtats.

Förutom att Tullverket är remissinstans i kommunernas tillståndsgivning gällande partihandelstillstånd, kan Tullverket biträda kommunen vid tobakstillsyn eller vid tillsyn av serveringsställen. Tullverkets roll är då, att endast delta med expertkunskap gällande de olika varorna. Önskar kommun vid tillsynstillfället Tullverkets biträde, bör kommunen i god tid höra av sig till Tullverket.

2.3.1 YTTRANDE FRÅN TULLVERKET

Vid begäran av yttrande från Tullverket, ställs förfrågan till diarium@tullverket.se, märk "Ansökan om partihandelstillstånd".

Observera att begäran om yttrande gällande detaljhandelstillstånd inte ska skickas till Tullverket.

I begäran om yttrande för ansökningar om partihandel vill Tullverket veta namn och organisationsnummer för den juridiska personen, namn och personnummer för enskild näringsidkare samt namn och personnummer för eventuella formella och faktiska företrädare som yttrandet avser.

De uppgifter som yttrandet grundar sig på efter en sekretessbedömning är:

- utdömda vite
- påförda tulltillägg
- påförda transporttillägg
- uppgifter som relaterar till administrativa brister t.ex. obetalda tullräkningar
- uppgifter från revision
- uppgifter som finns i den brottsbekämpande verksamheten.

Kontroll i misstanke- eller belastningsregistret görs inte av Tullverket, utan är en uppgift för Polismyndigheten.

KONTAKT

Ring eller skriv till Tullverket vid frågor om tullregler, tips om smuggling eller kontakt med myndigheten av andra skäl.

Vid frågor om handel eller andra frågor ring 0771-520 520. Vid tips om smuggling ring 90 114. Det går även bra att maila frågor till tullverket@tullverket.se.

2.4 SAMVERKAN MELLAN KOMMUN OCH POLISMYNDIGHETEN

Polismyndigheten ska på begäran från kommun lämna yttranden gällande den sökandes lämplighet. Detta förfarande gäller både vid ansökan om stadigvarande serveringstillstånd och vid partihandelstillstånd för tobaksvaror. Detsamma gäller, om det inte rör sig om arrangemang av endast obetydlig omfattning, tillfälligt serveringstillstånd för servering till allmänheten. Gällande detaljhandelstillstånd avseende tobak, får kommunen inhämta Polismyndighetens yttrande.

2.4.1 BEGÄRAN OM UPPGIFTER FRÅN POLISMYNDIGHETEN

Kommunen begär polisens yttrande, avseende ett företag, med angivande av namn och personnummer på den sökande. I sitt yttrande redovisar Polismyndigheten samtliga omständigheter som ligger till grund för myndighetens bedömning i det enskilda fallet och yttrar sig särskilt om sökandens allmänna lämplighet för verksamheten, en s.k. vandelsprövning. Kontroll av den sökandes personnummer görs i misstanke- och brottsregistret, därpå grundas den samlade bedömningen om sökandens lämplighet. Föreligger det men för sökanden, lämnar Polismyndigheten en erinran om varför sökanden anses vara olämplig. Uppgifts-utlämnandet föregås alltid av en sekretessbedömning.

Vid begäran av yttrande från Polismyndigheten ställs förfrågan till regionernas brevlådor, se närmare under avsnitt 2.6.3.

2.4.2 GENERELLT OM POLISENS TILLSYNSANSVAR

Polismyndigheten utövar tillsammans med kommuner tillsyn över efterlevnaden av de bestämmelser som gäller för servering av alkoholdrycker, och alkoholdrycksliknande preparat samt viss del av försäljningen av tobaksprodukter m.m. I samband med tillsyn kan information framkomma som är av vikt i den ekonomiska granskningen. Det kan t.ex. vara uppgifter om personer som inte finns angivna som företrädare för verksamheten i serverings- eller tobakstillstånd, men som vid tillsynsbesök angett sig vara ansvarig

för serveringen eller tobaksförsäljningen. Det är därför av vikt att förhållanden som är av betydelse för kommunens eller Polismyndighetens tillsyn kommuniceras mellan myndigheterna.

2.5 SAMVERKAN MELLAN KOMMUN OCH KRONOFOGDEN

2.5.1 BEGÄRAN OM UPPGIFTER FRÅN KRONOFOGDEN

Kronofogden kontaktas vanligtvis av kommunen när det gäller ärenden om tillstånd för tobaksförsäljning eller serveringstillstånd. Som en del av utredningen av sökandens ekonomiska skötsamhet begär kommunen ut uppgifter från Kronofogden.

Det finns en framtagen rutin mellan kommunerna och Kronofogden när det gäller tobakstillstånden. När det gäller serveringstillstånden finns inte motsvarande rutin framtagna.

Begäran skickas i första hand via frågeformuläret på Kronofogdens hemsida <https://kronofogden.se/kundservice-svarar/stall-din-frag> eller i ärenden av mer specifik karaktär till den allmänna e-postadressen kontakt@kronofogden.se.

För att underlätta Kronofogdens handläggning av tobakstillståndsärenden använd nedanstående text i rutan, anpassa den med uppgifter för er begäran. Skicka sedan texten/begäran via frågeformuläret eller i ett e-postmeddelande. Undvik att skicka med några bilagor.

KOMMUNEN ÖNSKAR UPPGIFTER OM NEDANSTÅENDE:

- bolagets namn/fysiska personens namn
- organisationsnummer/personnummer.

DEN INFORMATION SOM KOMMUNEN VILL TA DEL AV ÄR UPPGIFTER GÄLLANDE:

- information från databasen för betalningsföreläggande och handräckning
- information från utsöknings- och indrivningsdatabasen
- information från databasen för skuldsanering.

HUR ÖNSKAR KOMMUNEN FÅ DEL AV UPPGIFTERNA?

Kommunen överlåter till Kronofogden att besluta om vilket sätt som svaret på denna begäran ska hanteras.

- Om förekomst saknas eller det bara finns avslutade mål mejlar Kronofogden svar.
- Vid förekomst i någon databas postar Kronofogden aktuellt utdrag. Från databas där förekomst saknas skickar Kronofogden inget utdrag.

SVARET PÅ DENNA BEGÄRAN SKICKAS TILL:

- handläggarens namn
- handläggarens mejladress eller kommunens adress.

2.6 KONTAKTUPPGIFTER

Det finns många kontaktvägar in till olika myndigheter och i denna del finns de vanligaste kontaktuppgifterna samlade.

2.6.1 SKATTEVERKET

Ring till Skatteverket via 0771-567 567 eller ställ en fråga via frågeformuläret på hemsidan <https://skatteverket.se>, under rubriken kontakta oss.

Frågor gällande blanketterna samt svar för serveringstillstånd och tobakstillstånd

Frågor gällande uppgifter lämnade på blanketterna besvaras på 010-572 29 80 eller skriv till skatteverket@skatteverket.se.

Frågor gällande punktskatter

Punktskatteenheten, via 0771-567 567, besvarar frågor om alkohol-, tobak- och nikotinskatt. Frågor kan även skickas till skatteverket@skatteverket.se.

2.6.2 TULLVERKET

Ring eller skriv till Tullverket vid frågor om tullregler, om ni vill tipsa om smuggling eller vill komma i kontakt med myndigheten av andra skäl.

Frågor om handel eller andra frågor ring 0771-520 520.

Vid tips om smuggling ring 90 114.

Det går även bra att mejla frågor till tullverket@tullverket.se.

2.6.3 POLISMYNDIGHETEN

Begäran om yttrande från Polismyndigheten skickas till regionernas kanslibrevlådor enligt nedan:

registrator.nord@polisen.se

registrator.bergslagen@polisen.se

registrator.mitt@polisen.se

registrator.stockholm@polisen.se

registrator.vast@polisen.se

registrator.ost@polisen.se

registrator.syd@polisen.se

2.6.4 KRONOFOGDEN

Begäran skickas i första hand till <https://www.kronofogden.se/kundservice-svarar/stall-din-fraga> eller i ärenden av mer specifik karaktär till den allmänna adressen kontakt@kronofogden.se.

3 FÖRETAGSFORMER

Olika regler gäller för olika företagsformer, exempelvis skiljer sig enskild firma från aktiebolag när det gäller personligt ansvar och beskattning. Under detta avsnitt kommer de olika företagsformerna kort att beröras samt vad som karaktäriserar respektive skiljer dem åt.

Med fysisk person menas en privatperson. Med juridisk person menas en sammanslutning av fysiska personer och/eller andra juridiska personer. En juridisk person identifieras genom sitt organisationsnummer.

Både fysiska och juridiska personer är så kallade rättssubjekt och har rättskapacitet, det vill säga kan äga egendom och ha skulder samt ha rättigheter och förpliktelser. De har även rättslig handlingsförmåga, det vill säga förmåga att själva köpa och sälja, ingå avtal och liknande.

Mer information om företag finns på <https://www.verksamst.se/> och på Bolagsverkets hemsida <https://www.bolagsverket.se/>.

3.1 ENSKILD NÄRINGSVERKSAMHET (ENSKILD FIRMA)

En enskild näringsverksamhet innebär att man som fysisk person driver och ansvarar för företaget. Privatpersonens personnummer är företagets identitetsbeteckning och denne har ett personligt ansvar för att avtal hålls och skulder betalas.

Det finns inget krav på startkapital i en enskild näringsverksamhet. I de allra flesta fall finns inte heller något krav på att en revisor granskar verksamheten. En enskild näringsverksamhet kan ha anställd personal.

Om en enskild näringsverksamhet drivs tillsammans av två makar blir detta en gemensam verksamhet där resultatet fördelas dem emellan utefter vissa regler. Om den ene maken har en mera ledande ställning i verksamheten, betraktas detta som ett s.k. medhjälpfall, och ett eventuellt överskott fördelas efter vissa grunder, där man ska utgå från en marknadsmässig lön. I inget av dessa fall är det ett anställningsförhållande där fördelningen redovisas som lön i arbetsgivarredovisningen, utan detta framgår endast av redovisningen som görs till Skatteverket på näringsbilagan. Mer att läsa om vilka som i detta sammanhang räknas som makar och förutsättningarna för de båda sätten att fördela resultatet finns på Skatteverkets webbplats, Skatteverkets allmänna råd om inkomstuppdelning. När kommunen prövar tillstånd är det därför viktigt att man skaffar sig kännedom om att det utöver den som redovisar näringsverksamheten finns personer med betydande inflytande som också ska prövas.

Normalt behöver inte företaget registreras hos Bolagsverket. Däremot ska man registreras för moms hos Skatteverket. Om man har anställd personal ska man registreras som arbetsgivare hos Skatteverket. Det kan även vara nödvändigt att vara registrerad hos Bolagsverket om företaget deltar vid offentliga upphandlingar eller behöver tillstånd för att driva en viss verksamhet.

3.2 ENKELT BOLAG

Ett enkelt bolag föreligger om minst två personer (fysiska eller juridiska) har avtalat om att bedriva verksamhet i bolag. Ett enkelt bolag är ingen juridisk person och har inget eget organisationsnummer. Vill personerna i enkla bolag driva näringsverksamhet i bolaget ska bolagsmännen registreras hos Bolagsverket. Bolagsmännen registreras under sina namn, men inget företagsnamn eller organisationsnummer registreras för verksamheten.

Enligt 1 kap. 3 § lag (1980:1102) om handelsbolag, HBL och enkla bolag kan ett enkelt bolag inte förvärva rättigheter eller ikläda sig skyldigheter vilket innebär att ett enkelt bolag inte kan vara en tillståndshavare.

3.3 HANDELSBOLAG

Ett handelsbolag föreligger om minst två fysiska eller juridiska personer har avtalat om att gemensamt utöva näringsverksamhet i bolag och bolaget har förts in i handelsregistret. Om en bolagsman utträder ur handelsbolaget, och antalet bolagsmän underskrider två stycken, ska handelsbolaget träda i likvidation om ingen ny bolagsman inträder inom 6 månader. Handelsregistret är en offentlig förteckning över alla handelsbolag och kommanditbolag samt vissa andra företagsformer.

Ett handelsbolag måste alltid registreras hos Bolagsverket och erhåller genom registreringen sitt organisationsnummer och företagsnamn. Ett handelsbolags namn är skyddat i det län där företaget är registrerat.

Bolagsmännen avtalar om hur de ska driva handelsbolaget. Detta görs normalt skriftligt och visar exempelvis hur en vinst eller förlust ska fördelas och vad som händer om en bolagsman vill lämna handelsbolaget. Ett sådant avtal kallas för bolagsavtal eller kompanjonavtal.

Det finns inget krav på startkapital i ett handelsbolag. Bolagsmännen bestämmer själva hur mycket de vill sätta in i företaget och startkapitalet registreras inte någonstans.

Handelsbolaget företräds av bolagsmännen och de har gemensamt inflytande. Bolagsmännen är personligt och solidariskt ansvariga för att handelsbolagets avtal hålls och att dess skulder betalas. Detta innebär att man som bolagsman kan bli tvungen att ensam betala handelsbolagets skulder för att därefter kräva handelsbolaget eller de övriga bolagsmännen på deras del av skulden.

Om någon av bolagsmännen är en juridisk person av viss storlek måste handelsbolaget ha en godkänd eller auktoriserad revisor.

I ett handelsbolag bör samtliga bolagsmän prövas som PBI, läs mer om PBI i avsnitt 1.5.1.

3.4 KOMMANDITBOLAG

Ett kommanditbolag är en form av handelsbolag och registrering och identifiering sker på samma sätt som för ett handelsbolag. I ett kommanditbolag ska det finnas minst en komplementär och minst en kommanditdelägare. Komplementären eller komplementärerna svarar solidariskt för bolagets förpliktelser på samma sätt som i handelsbolag medan en kommanditdelägare bara är ansvarig för den insats som denne har satt in i bolaget. I ett kommanditbolag kan det vara viktigt att utreda hur ansvarsfördelningen ser ut och om både komplementären och kommanditdelägaren ska betraktas som PBI.

3.5 AKTIEBOLAG

Ett aktiebolag är ett bolag där en eller flera fysiska eller juridiska personer har avtalat om att bedriva näringsverksamhet. Ett aktiebolag blir en juridisk person när det registreras hos Bolagsverket och erhåller då sitt organisationsnummer och namn.

Ett privat aktiebolag ska ha minst 25 000 kronor i aktiekapital medan ett publikt aktiebolag, som är börsnoterat, ska minst ha 500 000 kronor i aktiekapital. När aktiebolaget grundas kan aktiekapitalet bestå av pengar eller andra tillgångar, så kallad apportegendom. Om aktiebolaget har förbrukat hälften av sitt aktiekapital är det likvidationspliktigt och ska då upprätta en kontrollbalansräkning.

Kontrollbalansräkning ska upprättas så snart det finns skäl att anta att bolagets egna kapital understiger hälften av det registrerade aktiekapitalet. Om eget kapital inte har återställts senast vid andra kontrollstämma (se aktiebolagslagen 25 kap. 13–20 §§, ABL, 2005:551) ska styrelsen hos tingsrätten ansöka om beslut om likvidation. I annat fall bedrivs verksamheten vidare i likvidationspliktigt skick, och med personligt ansvar.

Ett aktiebolag är en juridisk person som kan teckna avtal, ha anställda och äga saker.

I ett aktiebolag har aktieägarna begränsat ansvar för bolagets förpliktelser. En aktieägare riskerar i princip bara sitt inbetalda kapital. Styrelseledamöter och verkställande direktör (VD) har ett mer långtgående ansvar för bolagets verksamhet och kan exempelvis vid misskötsamhet bli personligt ansvariga gentemot aktieägarna och tredje man.

Ett aktiebolag är även ett eget skattesubjekt och således skyldigt att deklarerat för sina inkomster och betala skatt för sina vinster.

3.5.1 STYRELSE OCH VD

Ett aktiebolag ska ha styrelse med en eller flera ledamöter och eller suppleanter som väljs av aktieägarna på bolagsstämman. Styrelsen svarar för förvaltningen av bolagets angelägenheter och ska fortlöpande bedöma bolagets ekonomiska situation. När en suppleant deltar i stället för den ordinarie ledamoten i styrelsen är han i alla avseenden likställd med den ordinarie. Styrelsen ska även se till att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska förhållanden i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt.

Endast styrelsen kan utse en VD att sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar.

3.5.2 REVISOR

Grundregeln är att ett aktiebolag ska ha en godkänd eller auktoriserad revisor. Mindre aktiebolag kan välja att inte ha revisor. Med mindre aktiebolag menas aktiebolag som har färre än 3 anställda, mindre än 1,5 miljoner kronor i balansomslutning eller mindre än 3 miljoner kronor i nettoomsättning (två av de tre kriterierna ska vara uppfyllda).

Revisorn väljs av bolagsstämman. Revisorn ska granska bolagets årsredovisning och bokföring samt styrelsens och den verkställande direktörens förvaltning. Granskningen ska vara så ingående och omfattande som god revisionsred kräver och revisorn ska efter varje räkenskapsår lämna en revisionsberättelse till bolagsstämman.

3.6 FÖRENINGAR

3.6.1 EKONOMISK FÖRENING

En ekonomisk förening bildas av minst tre medlemmar och registreras i föreningsregistret hos Bolagsverket. Meningen är att medlemmarna ska ha ekonomisk nytta av föreningens verksamhet, exempelvis genom att producera eller handla med varor eller tjänster. Varje medlem har som regel en röst vid föreningens stämmor. Medlemmarnas ansvar begränsas till det kapital som satsas i föreningen. En förening företräds av en styrelse och föreningen måste ha minst en revisor. Styrelse och revisor väljs av föreningsstämman. Bostadsrättsföreningar och kooperativa hyresrättsföreningar är särskilda former av ekonomisk förening.

3.6.2 IDEELL FÖRENING

Det finns ingen särskild lag som reglerar ideella föreningar men enstaka regler i lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar, EFL, tillämpas analogt även på ideella föreningar. Skatteverket tilldelar den ideella föreningen organisationsnummer. Det namn som den ideella föreningen bedriver näringsverksamhet under kan registreras hos Bolagsverket. En ideell förening blir en juridisk person så fort sammanslutningen uppfyller förutsättningarna för att vara en ideell förening. Tilldelningen av organisationsnummer har i detta avseende inte någon konstitutiv effekt.

Ideella föreningar kan indelas i tre huvudgrupper

1. föreningar som främjar ideella syften genom icke-ekonomisk verksamhet
2. föreningar som främjar ideella syften genom ekonomisk verksamhet
3. föreningar som främjar medlemmarnas ekonomiska intressen genom icke-ekonomisk verksamhet.

3.7 STIFTELSE

En stiftelse är en typ av juridisk person som till skillnad från föreningar och bolag varken har medlemmar eller ägare. Stiftelsen äger i princip sig själv, brukar man säga. Stiftelsen förvaltar en ekonomisk förmögenhet, som en eller flera fysiska eller juridiska personer (stiftare) har avsatt för ett särskilt ändamål, vilket skall vara över en längre tid. Verksamheten i en stiftelse utgår från stiftelseförordnande (stiftelseurkund), som bland annat anger hur förmögenheten ska användas (ändamålet), genom vilken verksamhet ändamålet ska tillgodoses och vem eller vilka som är möjliga mottagare (destinatärer) av förmåner från stiftelsen. Själva dokumentet som stiftelseförordnandet finns nedtecknat i kallas stiftelseurkund. En stiftelse ska förvaltas av en styrelse eller en förvaltare.

De flesta stiftelser ska registreras hos länsstyrelsen som till exempel avkastningsstiftelser, insamlingsstiftelser och andra verksamhetsstiftelser. Det är länsstyrelsen som ska se till att stiftelser bildas, drivs och avvecklas på rätt sätt. När en stiftelse har registrerats hos länsstyrelsen meddelar de i sin tur Skatteverket. Skatteverket tilldelar sedan stiftelsen ett organisationsnummer. Från Länsstyrelsernas stiftelseregister kan den som har firmanamn ta del av uppgifter om ändamål, firmatecknare, m.m.

3.8 TABELL ÖVER DE VANLIGASTE FÖRETAGSFORMERNA

	Enskild näringsverksamhet	Handelsbolag	Kommanditbolag	Aktiebolag	Ekonomisk förening
Regleras genom		Lag (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag	Lag (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag	Aktiebolagslagen (2005:551)	Lag (2018:672) om ekonomiska föreningar
Juridisk person	Nej	Ja	Ja	Ja	Ja
Antal ägare	Alltid 1 fysisk person	Minst 2 personer, fysiska eller juridiska	Minst 2 personer, fysiska eller juridiska	1 person eller fler, fysiska eller juridiska	Minst 3 medlemmar, fysiska eller juridiska personer
Ägarnas ansvar	Näringsidkaren svarar personligen för de avtal som ingås för företagets skulder	Bolaget kan ingå avtal men kan det inte betala sina skulder är bolagsmännen ansvariga	Bolaget kan ingå avtal men kan det inte betala sina skulder är kompletären ansvarig	Bolaget kan ingå avtal och ansvara för skulderna	Föreningen kan ingå avtal och ansvarar för skulderna
Registrering	Hos Skatteverket och ev. Bolagsverket	Hos Bolagsverket och Skatteverket	Hos Bolagsverket och Skatteverket	Hos Bolagsverket och Skatteverket	Hos Bolagsverket och Skatteverket
Beskattning	Näringsidkaren beskattas för överskottet (inkomstskatt + egenavgifter)	Bolagsmännen beskattas för sin del av bolagets överskott (inkomstskatt + egenavgifter)	Bolagsmännen beskattas för sin del av bolagets överskott (inkomstskatt + egenavgifter)	Bolaget beskattas för vinsten (bolagsskatt). Ägarna beskattas för uttagen lön och eventuell utdelning (inkomstskatt + ev. kapitalinkomstskatt)	Föreningen beskattas för vinsten (bolagsskatt). Medlemmarna beskattas för uttagen lön och ev. utdelning (inkomstskatt + kapitalinkomstskatt)
Skatteformer	F- eller FA-skatt (FA-skatt vid inkomster både från näringsverksamhet och anställning)	Bolaget: F-skatt, Bolagsmän: SA-skatt (särskild debiterad A-skatt)	Bolaget: F-skatt, Bolagsmän: SA-skatt (särskild debiterad A-skatt)	Bolaget: F-skatt, Ägarna: A-skatt (anställda)	Föreningen: F-skatt, Medlemmarna: A-skatt (anställda)

Fortsättning – Tabell över de vanligaste företagsformerna.

	Enskild närings- verksamhet	Handelsbolag	Kommanditbolag	Aktiebolag	Ekonomisk förening
Årsredovisning och revisor	Endast årsbokslut	Har företaget andra juridiska personer som delägare ska det upprätta årsredovisning och ha revisor	Har företaget andra juridiska personer som delägare ska det upprätta årsredovisning och ha revisor	Årsredovisning ska upprättas. Små aktiebolag kan välja att inte ha revisor	Årsredovisning ska upprättas och revisor ska finnas
Fördelning av vinst och förlust	Normalt endast till näringsidkaren. Undantag make, maka och sambo med gemensamma barn	Enligt avtal om sådant finns. Om inget avtal finns lika fördelning	Enligt avtal om sådant finns. Om inget avtal finns och bolagsmännen inte kan enas om fördelningen ska frågan avgöras av domstol	Vinst kan delas ut till aktieägarna i form av utdelning	Vinst kan fördelas mellan medlemmarna i form av återbäring
Kapitalkrav	Nej	Nej	Komplementär: nej Kommanditdelägare minst 1 kr	25 000 kr	Ja, i form av en kontantinsats eller en arbetsinsats
Företrädare	Den enskilda näringsidkaren	Bolagsmännen	Komplementären	Styrelsen	Styrelsen
Kan företaget ha anställda?	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Avslutas normalt genom likvidation	Nej	Ja	Ja	Ja	Ja

4 BOKFÖRING

Bokföringen är central för att kunna få en bild av ett företags ekonomiska transaktioner och ställning. Kapitlet beskriver översiktligt hur bokföringen är upplagd och förklaringar av begrepp inom området.

4.1 ALLMÄNT

Alla som driver näringsverksamhet ska upprätta en bokföring. Det gäller alla företagsformer. Bokföringen ska ligga till grund för att följa upp och styra näringsverksamheten. Grundläggande regler om bokföring framgår av bokföringslag (1999:1078), BFL.

Det händer ibland att man använder begreppen bokföring och redovisning synonymt. Om man renodlar begreppen innebär detta att begreppet bokföring används för den del av redovisningen som exempelvis innebär löpande noteringar av transaktioner. Begreppet redovisning handlar mer om den övergripande verksamheten bestående av bokföring, bokslut, årsredovisning samt olika typer av resultat- och balansanalyser. Redovisning finns för att mäta företagets resultat under en viss period och för att avläsa företagets ekonomiska ställning vid en viss tidpunkt. Redovisning krävs även för att företaget ska motsvara samhällets krav och ha underlag för sin ekonomiska styrning.

Bokföringsnämnden (BFN) är statens expertorgan på redovisningsområdet. Nämnden ansvarar även för att utveckla god redovisningssed. Vidare ger BFN ut allmänna råd till bestämmelser i bokföringslagen och årsredovisningslagen samt producerar vägledningar och informationsmaterial inom området.

Information från BFN hittar man snabbast via hemsidan <https://www.bfn.se/>.

Under rubriken informationsmaterial hittar man länken till en information i form av filmer <http://www.bfn.se/sv/informationsmaterial/13-filmer-om-bokforing>. Filmerna ger en kortfattad beskrivning över vad man som nybliven företagare behöver känna till om bokföring, redovisning m.m. Filmerna lämpar sig även väl till den som vill sätta sig in i hur bokföring och rutiner kring denna fungerar i stort.

Under punkterna nedan ges en beskrivning av hur systemet kring bokföring är uppbyggt. Vidare ges beskrivning över begrepp m.m.

4.1.1 DUBBEL BOKFÖRING

Bokföring görs hos de flesta företag med så kallad dubbel bokföring. Detta innebär att varje affärshändelse noteras på minst två konton. Varje konto har en debetsida, den vänstra, och en creditsida, den högra. Då en affärshändelse bokförs konteras beloppet på minst två konton; det ena kontots debetsida och det andra kontots creditsida. Summan av det som skrivs på debetsidan ska vara lika med summan av det som skrivs på creditsidan dvs. summa debet = summa kredit.

KONTO	
DEBET	KREDIT

Debet är den vänstra av kontots två konteringskolumner. När en summa noteras där säger man att kontot debiteras.

Kredit är den högra konteringskolumnen. När en summa noteras där säger man att kontot krediteras.

4.1.2 OLIKA KONTOKLASSER

För att underlätta används i de flesta fall BAS-kontoplanen där kontona är väl strukturerade och därmed lättöverskådliga. BAS-kontoplanen uppdateras ständigt och finns tillgänglig på internet. I sammanhanget kan nämnas att det är frivilligt att använda BAS-kontoplanen.

Kontona är indelade i olika kontoklasser:

- tillgångar t.ex.
 - dessa
 - bank
 - dundfordringar
 - inventarier
- skulder t.ex.
 - leverantörsskulder
 - lån
- inkomster t.ex.
 - försäljning
 - hyresinkomster
 - räntor
 - provision
- utgifter t.ex.
 - varuinköp
 - lokalhyra
 - personalkostnader.

Tillgångar och skulder (inkl. eget kapital) är s.k. balanskonton. Dessa summeras i balansräkning där tillgångarna balanseras mot skulder och eget kapital. Balansräkning visar ett företags ekonomiska ställning vid en viss tidpunkt. Inkomster och utgifter är s.k. resultatkonton. Dessa summeras i resultaträkningen som visar ett företags resultat under en viss tidsperiod.

Av tabellen framgår när ett konto ska debiteras eller krediteras:

	Debet	Kredit
Tillgångar	Tillgångsökning	Tillgångsminskning
Skulder	Skuldminskning	Skuldökning
Inkomster	Inkomstminskning	Inkomstökning
Utgifter	Utgiftsökning	Utgiftsminskning

Skillnaden mellan debet och kredit på ett konto kallas saldo. Saldot bör kontrolleras (stämmas av) med jämna mellanrum, t.ex. en gång i månaden, särskilt när det gäller tillgångs- och skuldkonton. Exempelvis kan bankkontot i bokföringen stämmas av mot kontoutdrag från banken.

4.1.3 VERIFIKATIONER OCH GRUNDBOKFÖRING

Till varje affärshändelse i företaget ska det finnas en verifikation som bekräftar att affärshändelsen ägt rum. Verifikationer kan vara fakturor, bevis på in- och utbetalningar, kvitton av olika slag mm. Ibland måste företaget själva upprätta en verifikation eftersom det inte finns en sådan naturligt i affärshändelsen. En sådan verifikation utfärdas t.ex. då egna uttag av varor görs i företaget eller att ett fel begåtts i bokföringen och måste rättas. Då företaget själv utfärdar en verifikation kallas den en bokföringsorder.

Verifikationerna ska bokföras löpande. Löpnummerserien ska vara obruten under året och verifikationerna ska förvaras i nummerordning i en pärm.

De affärshändelser som handlar om kontanta in- och utbetalningar ska bokföras senast följande arbetsdag. För övriga affärshändelser gäller att de ska bokföras så snart det kan ske.

Samtliga poster i grundbokföringen ska innehålla:

- datum då bokföringen gjordes
- verifikationstext om vad affärshändelsen avser
- verifikationsnummer
- summa belopp på debetkonton ska vara lika med summa belopp på kreditkonton.

Enligt 4 kap. 2 § bokföringslagen (BFL) ska bokföringsskyldigheten fullgöras på ett sätt som överensstämmer med god redovisningssed. Enligt 5 kap. 6 § BFL ska för varje affärshändelse finnas en verifikation. Bokföringsnämnden (BFN) har i sin rekommendation BFN R2 behandlat frågan om när gemensam verifikation får användas.

Av rekommendationen framgår att följande villkor gäller för gemensam verifikation; i mindre företag, som använder endast en eller ett fåtal kassaapparater, ska den gemensamma verifikationen bestå av kontrollremсор jämte tömningskvitton från kassaapparaterna. I företag som använder ett flertal kassaapparater får den gemensamma verifikationen bestå av kassarapport till vilken skall fogas ett tömningskvitto för varje kassaregister

Bestämmelserna om daglig bokföring av kontanta in- och utbetalningar ska bidra till en tillförlitlig kassakontroll. Av bokföringen ska man kunna utläsa dagsaktuellt saldo på likvidkontona. Detta innebär att om man lämnar räkenskaperna till en bokföringsbyrå en gång i månaden, krävs för att man ska uppfylla bokföringslagens bestämmelser, att man har en sidoordnad kassabokföring som förs dagligen.

4.1.4 HUVUDBOKEN

I huvudboken ordnas affärshändelserna systematiskt med hjälp av kontona i kontoplanen. Varje konto och vad som har hänt på detta går att avläsa. Det är lätt att se vad saldot är på de olika kontona och därigenom blir det lätt att se hur företagets intäkter, kostnader, tillgångar och skulder förändras.

Huvudboken följer företagets kontoplan och kontona presenteras i nummerordning. Härigenom blir det lätt att avläsa ställningen på de så kallade balanskontona och saldona på företagets resultatkonton. Upptäcker företaget någon felaktighet i bokföringen under året är det till huvudboken man i första hand går för att finna felet.

4.2 BALANSRÄKNING

Balansräkningen visar vad företaget äger (tillgångar) och hur det finansierats. Tillgångarna har finansierats av företagets ägare (eget kapital) och externa långivare (skulder).

BALANSRÄKNINGEN: Tillgångar = Eget kapital + Skulder

4.2.1 BALANSRÄKNINGEN – TILLGÅNGAR

Företagets tillgångar består av anläggningstillgångar och omsättningstillgångar. Definitionen på anläggningstillgångar är att de är avsedda att stadigvarande brukas eller innehas i rörelsen. Alla övriga tillgångar är omsättningstillgångar.

Anläggningstillgångar delas in i tre huvudgrupper:

- immateriella (t.ex. hyresrätter och goodwill)
- materiella (t.ex. byggnader och maskiner)
- finansiella (t.ex. långsiktiga värdepappersinnehav).

Omsättningstillgångar indelas i fyra huvudgrupper:

- varulager (råvaror etc. Varulagrets värde grundas på fysisk inventering)
- fordringar (Summan av utgående fakturor som ännu ej är betalda)
- kortfristiga placeringar (aktier och värdepapper)
- kassa och bank (likvida medel).

4.2.2 BALANSRÄKNINGEN – EGET KAPITAL OCH SKULDER

Beroende på företagsform redovisas Eget kapital lite olika. Övriga rubriker är Obeskattade reserver, Avsättningar och Skulder. Skulderna indelas i långfristiga respektive kortfristiga skulder.

Eget kapital kan beskrivas som ägarnas andel av företagets tillgångar. Ur ett företags perspektiv är Eget kapital företagets skuld till ägarna. Det egna kapitalet består i princip av de pengar som ägarna satsat i företaget samt de vinster som sparats i företaget (och inte delas ut till ägarna).

I bundet eget kapital ingår eget inbetalt aktiekapital respektive inbetalda medlemsinsatser. Det bundna egna kapitalet kan i princip inte tas ut ur aktiebolaget eller den ekonomiska föreningen om dessa inte likvideras eftersom det inte finns någon som är personligt betalningsansvarig. Syftet med det bundna egna kapitalet är att säkerställa att det finns tillräckligt med kapital i bolaget då det inte finns någon som är personligen ansvarig för bolagets åtaganden.

I fritt eget kapital ingår årets vinst (eller förlust) och det som finns sparad av tidigare års vinster eller förluster. Detta kan fritt betalas ut till ägarna/medlemmarna i form av utdelning.

Skulderna indelas i långfristiga respektive kortfristiga skulder.

LÅNGFRISTIGA SKULDER

Långfristiga skulder är sådana som inte ska betalas under det kommande verksamhetsåret. Exempel på långfristiga skulder är banklån och obligationslån. Har företaget en checkräkningskredit och den förväntas förnyas kan den räknas som en långfristig skuld.

KORTFRISTIGA SKULDER

Hit räknas bland annat skulder till leverantörer som ännu inte är betalda.

Upplupna kostnader är kostnader som hör till verksamhetsåret men ännu ej betalats ut, t.ex. semesterersättningar, sociala kostnader, arvoden av olika slag, räntekostnader. Förutbetalda intäkter är pengar som företaget fått i förskott från kunder men där varan eller tjänsten ännu inte levererats eller utförts.

Under övriga skulder tas poster såsom moms-skuld, kortfristiga bankkulder, personalens källskatter med mera upp.

4.3 RESULTATRÄKNING

Resultaträkningen visar resultatet av företagets verksamhet under året. I princip kan resultaträkningen upprättas på två sätt:

- funktionsindelad (kostnader delas upp i tre huvudfunktioner: tillverkning, försäljning och administration)
- kostnadsindelad (kostnader delas upp efter kostnadsslag).

Företaget kan välja den uppställningsform som är mest lämpad för beskrivning av företagets resultat. Har företaget valt en viss uppställningsform är det bara om det finns särskilda skäl som företaget kan byta.

Nettoomsättning
- Rörelsens kostnader
= **Rörelseresultat**

+ Ränteintäkter
- Räntekostnader
= **Resultat efter finansiella poster**

± Bokslutsdispositioner
- Årets skatt
= **Årets resultat**

4.3.1 RESULTATRÄKNINGENS POSTER I HUVUDDRAG

RÖRELSERESULTAT

Rörelsens intäkter minus rörelsens kostnader (såsom råvaror, personalkostnader och avskrivningar). Rörelseresultatet är resultatet av rörelseverksamheten.

RESULTAT EFTER FINANSIELLA POSTER

Från rörelseresultat dras av företagets kostnader för kapitalanskaffning och läggs till företagets inkomster av olika placeringar.

ÅRETS RESULTAT

Resultatet efter finansiella poster justeras med bokslutsdispositioner. För aktiebolag, ekonomiska föreningar och vissa handelsbolag tillkommer sedan företagets egen inkomstskatt på årets resultat. Det som sedan återstår är årets resultat.

Bruttovinsten är skillnaden mellan försäljningspris och inköpspris utan hänsyn till andra kostnader.

BRUTTORESULTAT = försäljningsintäkter - kostnad för sålda varor

4.3.2 EXEMPEL RESULTATRÄKNING OCH BALANSRÄKNING

HÄNDELSER I BOLAGET:

1. Bolaget har haft en försäljning på 1 200 000 kronor. Detta är bolagets omsättning.
2. Inköp av mat och dryck uppgår till 200 000 kronor.
3. Hyra för perioden uppgår till 200 000 kronor.
4. Personalkostnader uppgår till 400 000 kronor.
5. Bolaget har betalat 40 000 kronor i ränta för sitt banklån som vid periodens slut uppgår till 500 000 kronor.
6. Bolaget har långsiktiga placeringar på 50 000 kronor och kortfristiga placeringar på 40 000 kronor, men har inte erhållit några ränteintäkter.
7. Bolaget bestämmer sig för att göra bokslutsdispositioner med 100 000 kronor.
8. Årets skatt blir 60 000 kronor.
9. Årets resultat blir då 200 000 kronor. Detta förs över till balansräkningen.
10. Bolagets hyresrätt är värd 400 000 kronor.
11. Bolaget äger maskiner till ett värde på 200 000 kronor.
12. Vid periodens slut har varulagret inventerats till 50 000 kronor.
13. Bolagets kunder är skyldiga 60 000 kronor till bolaget. Bolaget i sin tur är skyldigt 80 000 kronor till sina leverantörer. Bolaget har även en moms-skuld på 20 000 kronor till staten.
Observera att det handlar om betalningar som fakturerats men inte betalats, alltså betalningar som inte förfallit till betalning än.
14. På sitt bankkonto har bolaget 70 000 kronor och deras kontanta växelkassa uppgår till 30 000 kronor.
15. Bolagets aktiekapital uppgår till 100 000 kronor.

RESULTAT- OCH BALANSRÄKNING UTIFRÅN HÄNDELSENA I BOLAGET:

Resultaträkning					
Nettoomsättning			1 200 000		1.
Inköp av mat och dryck			-200 000		2.
Lokalhyra			-200 000		3.
Personalkostnader			-400 000		4.
Rörelseresultat			=400 000		
Räntekostnader			-40 000		5.
Ränteintäkter			0		6.
Resultat innan finansiella poster			=360 000		
Bokslutsdispositioner			-100 000		7.
Årets skatt			-60 000		8.
Årets resultat			=200 000		9.
Balansräkning					
Tillgångar			Eget kapital och skulder		
Anläggningstillgångar			Eget kapital		
Immateriella	400 000	10.	Aktiekapital	100 000	
Materiella	200 000	11.	Årets resultat	200 000	9.
Finansiella	50 000	6.	Summa eget kapital	300 000	
Omsättningstillgångar					
Varulager	50 000	12.	Långfristiga skulder		
Fordringar	60 000	13.	Banklån	500 000	5.
Placeringar	40 000	6.	Kortfristiga skulder		
Kassa och bank	100 000	14.	Leverantörsskulder	80 000	13.
			Momsskuld	20 000	13.
			Summa skulder	600 000	
Summa tillgångar	900 000		Summa eget kapital & skulder	900 000	

4.4 ÅRSREDOVISNING

Den löpande bokföringen ska som huvudregel avslutas med en årsredovisning enligt regler som finns i Årsredovisningslag (1995:1554), ÅRL. ÅRL innehåller regler om hur en årsredovisning ska upprättas och offentliggöras. Vissa företag med begränsad verksamhet kan slippa att göra fullständig årsredovisning.

De årsbokslut som sådana företag upprättar ska bestå av en balansräkning och en resultaträkning med vissa tilläggsupplysningar.

4.4.1 ÅRSREDOVISNING ELLER ÅRSBOKSLUT

Aktiebolag, ekonomiska föreningar, handelsbolag med en eller flera juridiska personer som ägare, kreditinstitut och värdepappersbolag, försäkringsbolag samt vissa bokföringsskyldiga stiftelser ska alltid upprätta årsredovisning. Därutöver ska även övriga företag upprätta årsredovisning om de definieras som större företag.

Enskilda näringsidkare eller handelsbolag med fysiska personer som näringsidkare är ofta mindre företag. Dessa företag kan upprätta årsbokslut. Ett årsbokslut är enklare att upprätta än en årsredovisning och innebär bland annat att färre upplysningar behöver lämnas. Ett årsbokslut behöver inte granskas av revisor eller offentliggöras (det är en del av bokföringsmaterialet och kan begäras in).

Små företag som exempelvis enskilda näringsidkare och handelsbolag med endast fysiska personer som ägare kan göra ett så kallat förenklat bokslut (det är en del av bokföringsmaterialet och kan begäras in). Detta förutsätter dock att omsättningen normalt uppgår till högst tre miljoner kronor.

4.4.2 ÅRSREDOVISNINGENS INNEHÅLL

Årsredovisningen innehåller värdefull information om bolaget. I årsredovisningen kan man hitta information om tex. aktieägartillskott/lån från aktieägare. Informationen kan finnas på olika ställen i årsredovisningen.

Förvaltningsberättelse kompletterar den informationen som ges i årsredovisningens övriga delar. Den ska återspegla det enskilda företagens verkliga förhållanden och tillsammans med övrig information ge en så allsidig bild som möjligt. Av förvaltningsberättelsen ska bland annat företagens verksamhet och ställning framgå.

Resultaträkning (RR) visar en verksamhets samtliga intäkter och kostnader under en viss tidsperiod.

Balansräkning (BR) visar ett sammandrag av företagens samtliga tillgångar samt hur dessa är finansierade. Balansräkningen visar värdet på en viss dag.

Noter ger ytterligare upplysningar om posterna i RR och BR.

4.4.3 FÖRSENAD ÅRSREDOVISNING

En försenad årsredovisning eller ett försenat upprättat årsbokslut kan i förlängningen vara ett bokföringsbrott. Ett bokföringsbrott kan även vara aktuellt när någon uppsåtligen eller av oaktsamhet åsidosätter bokföringsskyldighet enligt bokföringslagen.

5 BESKATTNING & FOLKBOKFÖRING

5.1 INKOMSTSLAG

Det finns tre inkomstslag i det svenska skattesystemet:

- inkomst av tjänst
- inkomst av näringsverksamhet
- inkomst av kapital.

5.1.1 INKOMST AV TJÄNST

I inkomstslaget tjänst redovisas inkomster (kontanta ersättningar eller förmåner i natura) i samband med anställningar, uppdrag, tillfälliga arbeten m.m. Det kan exempelvis vara löner, pensioner, arvoden, sjukpenningar och uppdragsinkomster.

Även den som får sin ersättning via ett s.k. egenanställningsföretag ska redovisa sitt löneuttag under inkomst av tjänst. Egenanställning har i olika sammanhang beskrivits som ett trepartsförhållande där konstruktionen rymmer dels ett anställningsavtal mellan egenanställningsföretaget och den egenanställda, dels ett uppdragstagaravtal mellan egenanställningsföretaget och uppdragsgivaren. Detta innebär att egenanställningsföretaget, som innehar ett godkännande för F-skatt, fakturerar uppdragsgivare mot viss provision, redovisar arbetsgivaravgifter och gör skatteavdrag och betalar sedan ut resten som lön till den egenanställda. Den bärande tanken bakom egenanställning är att det är den egenanställda som tar initiativet gentemot uppdragsgivaren (SOU 2018:49 s. 27). Egenanställningsföretag kallas ibland också plattformsföretag, faktureringsföretag eller självanställningsföretag.

En inkomst ska tas upp i inkomstslaget tjänst om den inte är hänförlig till något annat inkomstslag som näringsverksamhet eller kapital. Verksamheter som saknar vinstsyfte, t.ex. hobby, beskattas därför i inkomstslaget tjänst.

5.1.2 INKOMST AV NÄRINGSVERKSAMHET

I inkomstslaget näringsverksamhet redovisas inkomster och utgifter från yrkesmässigt bedriven näringsverksamhet. När det gäller verksamhet som bedrivs av en fysisk person ska tre villkor vara uppfyllda för att det ska anses vara en näringsverksamhet. Villkoren är:

- självständighet (hur självständigt från uppdragsgivaren bedrivs verksamheten)
- vinstsyfte (syftet med verksamheten ska vara att den går med vinst)
- varaktighet (verksamheten ska bedrivas regelbundet och varaktigt; yrkesmässig verksamhet).

Verksamhet som bedrivs av en juridisk person, t.ex. aktiebolag eller handelsbolag, beskattas i princip alltid som näringsverksamhet. Det går inte att omvandla löneinkomster till näringsinkomster genom att fakturera dem via ett bolag.

Hur ska uppgiften som redovisas som inkomst av näringsverksamhet i en fysisk persons inkomstdeklaration tolkas? Som framgår ovan redovisas inkomster och utgifter från näringsverksamheten, men därutöver görs avdrag och även tillägg för olika avsättningar och bokslutsdispositioner, samt avstämning och avsättning för egenavgifter. Först därefter framkommer det resultat som förs över till inkomstdeklarationen. Detta resultat avspeglar därmed inte hur det ekonomiska resultatet sett ut för året. Det avspeglar heller inte vilka kontanta medel som den som driver verksamheten har haft till sitt förfogande därifrån, eller omvänt, har tillfört verksamheten. För att klargöra dessa omständigheter, måste en analys av verksamhetens resultat och av insättningar och uttag från näringsverksamheten göras.

5.1.3 INKOMST AV KAPITAL

Till inkomstslaget kapital räknas inkomster och utgifter på grund av innehav av tillgångar och skulder samt kapitalvinster och kapitalförluster, till den del de inte ska räknas till inkomstslagen näringsverksamhet eller tjänst. Inkomster av kapital kan exempelvis vara:

- räntor på bankkonto, obligationer och andra fordringar
- utdelningar på aktier och andelar
- ersättningar vid uthyrning av privatbostad
- vinster vid försäljningar av fastigheter, bostadsrätter, aktier, optioner, och övriga tillgångar
- valutakursvinster.

5.2 SKATTEFORMER

Det finns två slags skatteformer för preliminär skatt, A-skatt och F-skatt.

En betalningsmottagares/arbetstagares skatteform är avgörande för vem som ska göra skatteavdrag och betala sociala avgifter (arbetsgivaravgifter eller egenavgifter).

Den preliminära skatten ska betalas genom skatteavdrag (A-skatt) eller enligt särskild debitering (F-skatt eller särskild A-skatt).

A-skatt har t.ex. löntagare och pensionärer. A-skatt får alla automatiskt.

F-skatt (F står för företagare). Den som bedriver eller har för avsikt att bedriva näringsverksamhet ansöker om F-skatt hos Skatteverket. Beslutar Skatteverket om ett godkännande för F-skatt så får sökanden ett registerutdrag där detta godkännande framgår.

5.2.1 VAD INNEBÄR ETT GODKÄNNANDE FÖR F-SKATT ?

Den som är godkänd för F-skatt, antingen när en ersättning bestäms eller när den utbetalas, betalar själv sin preliminära skatt och sina sociala avgifter. Ett godkännande om F-skatt innebär alltså att en utbetalare normalt aldrig är skyldig att göra skatteavdrag eller betala arbetsgivaravgifter.

Ett godkännande för F-skatt gäller omedelbart och tills vidare. Rättsverkningarna är knutna till godkännandet som sådant och återopandet av detta.

Den som inte är godkänd för F-skatt har automatiskt A-skatt. En näringsidkare (fysisk eller juridisk person) som inte vill ha, eller kan få en godkänd F-skatt, har därför i stället A-skatt. Det betyder att om en enskild näringsidkare, som enbart har en A-skatt, skulle få ersättning för ett utfört arbete så är det utbetalaren som är skyldig att göra skatteavdrag och betala arbetsgivaravgifter. Underlaget för att beräkna skatten och arbetsgivaravgifterna är då den ersättning som erlagts för det gjorda arbetet. Ersättning för material och moms ska inte ingå i underlaget om dessa poster har specificerats på fakturan.

5.2.2 ANMÄLNINGSSKYLDIGHET

Om en betalningsmottagare åberopar sin godkända F-skatt i ett uppenbart anställningsförhållande ska utbetalaren anmäla detta skriftligt till Skatteverket. Utbetalaren kan annars bli ansvarig för skatten på ersättningen.

5.2.3 F-SKATT MED VILLKOR (FA-SKATT)

När mottagaren har F-skatt med villkor (gäller för den som har både inkomst av tjänst och inkomst av näringsverksamhet) måste han skriftligen åberopa godkännandet för F-skatt för att utbetalaren inte ska vara skyldig att göra skatteavdrag.

Om betalningsmottagaren skriftligen åberopar godkännande för F-skatt ska utbetalaren inte göra skatteavdrag.

Juridiska personer, t.ex. aktieföretag och handelsbolag, kan aldrig ha en F-skatt med villkor.

5.2.4 ÅTERKALLELSE AV F-SKATT

Skatteverket ska enligt 9 kap 4§ SFL återkalla ett godkännande för F-skatt om innehavaren begär det, inte längre bedriver näringsverksamhet eller om följande förutsättningar för godkännande i 9 kap 1 § 2 st SFL inte längre är uppfyllda:

- det finns skälig anledning att anta att näringsverksamhet varken bedrivs eller kommer att bedrivas
- ansökan bara grundar sig på en delägars intäkter från ett svenskt handelsbolag
- inom de senaste två åren har brutit mot villkor som har meddelats eller på annat sätt missbrukat ett godkännande för F-skatt och missbruket inte är obetydligt
- inte har redovisat eller betalat skatter eller avgifter enligt denna lag eller motsvarande utländska skatter eller avgifter i en utsträckning som inte är obetydlig
- inte har följt ett föreläggande att lämna inkomstdeklaration eller särskilda uppgifter eller har lämnat eller godkänt så bristfälliga uppgifter att de uppenbarligen inte kan läggas till grund för beskattning
- har näringsförbud eller
- är försatt i konkurs.

5.3 REDOVISNING/BETALNING AV SKATTER OCH AVGIFTER

För företag med F-skatt gäller att Skatteverket beslutar om hur mycket preliminärskatt som ett företag ska betala för hela året. Inbetalningen ska göras varje månad och ska vara inbetalt till företagets skattekonto hos Skatteverket enligt senast betaldatum som framgår av beslutet om preliminärskatt. Beräkning bygger på en uppskattning och baseras på företagets alla inkomster såsom beräknat överskott och tjänste- och kapitalinkomster.

Ett företag som saknar F-skatt betalar den preliminära skatten genom [skatteavdrag](#). Det innebär att den som anlitar ett sådant företag ska göra skatteavdrag på ersättning för arbete och andra ersättningar som är skattepliktig enligt inkomstskattelagen. Läs mer om skatteavdrag via länken ovan eller på Skatteverkets hemsida för Rättslig vägledning <https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/index.html>, använd sökord Skatteavdrag och egeninbetalning.

För anställda och pensionärer gör arbetsgivaren eller pensionsutbetalaren ett skatteavdrag på utbetalda ersättningar. Vid ränteinkomster eller aktieutdelningar gör utbetalaren t.ex. banken ett skatteavdrag.

Även privatpersoner kan ha en preliminärskattedebitering, som fungerar på samma sätt som för företagare. Detta benämns särskild A-skatt (SA-skatt) och är aktuellt när den preliminära skatten som betalas genom skatteavdrag inte förväntas täcka den slutliga skatten.

5.3.1 MOMS – MERVÄRDESSKATT

Företag som är momsregistrerade ska deklarera moms i en momsdeklaration. En deklaration ska lämnas för varje redovisningsperiod även om det inte finns någon moms att deklarera.

Redovisningsperioden kan vara var en gång om året, var tredje månad eller varje månad. Vilken redovisningsperiod ett företag har beror till stor del på beskattningsunderlagets storlek. Lämnas inte deklarationen i tid får företaget betala en förseningsavgift. Det framgår på momsdeklarationen vilken period redovisningen avser samt senaste dag för inlämning.

Momsen ska vara betald till företagets skattekonto hos Skatteverket senast samma dag som företaget ska ha lämnat in sin momsdeklaration. Det är viktigt att betalning kommer in och bokförs hos Skatteverket senast på förfallodagen, i annat fall tillkommer ränta. Om betalning görs till Skatteverkets bankgiro-nummer via en internetbank eller inbetalningskort (girering), räcker det inte att betalning görs på förfallodagen för att den ska ha kommit in i tid. Om betalning görs via swish bokförs däremot betalningen samma dag som den görs.

5.3.2 ARBETSGIVARAVGIFTER OCH SKATTEAVDRAG

Arbetsgivaravgifter och skatteavdrag ska redovisas i en arbetsgivardeklaration senast månaden efter då ersättningen betalades ut och skatten innehölls. Arbetsgivardeklarationen består av redovisning på arbetsgivar-nivå (huvuduppgift) och redovisning per betalningsmottagare (individuppgift). På Mina sidor på <https://skatteverket.se> kan betalningsmottagaren löpande se sina uppgifter om lön, förmåner, pension, ersättning och skatteavdrag som arbetsgivaren, Pensionsmyndigheten eller Försäkringskassan lämnat till Skatteverket. Det lämnas inte längre några årsvisa kontrolluppgifter för de inkomster där individuppgifter har lämnats.

Redovisning sker månadsvis för flertalet ersättningar. För några ersättningar gäller att de inte omfattas av bestämmelser ovan, utan årsvisa kontrolluppgifter ska fortfarande lämnas. Detta gäller bl.a. i följande fall:

- försäkringsbolag som betalar ut pensionsförsäkring
- arbetsgivare med socialavgiftsavtal
- idrottsföreningar som betalar ut ersättning under ett halvt prisbasbelopp till en idrottsutövare.

Kontrolluppgifter avseende ränta och utdelningar m.m. lämnas också årsvis.

Arbetsgivaravgiften och den avdragna skatten ska i normalfallet vara betald och finnas på företagets skattekonto hos Skatteverket senast den sista inlämningsdagen för arbetsgivardeklarationen. Detta gäller inte om företaget även är registrerad för moms och har en omsättning som överstiger 40 miljoner kronor. I dessa fall ska arbetsgivaravgiften och den avdragna skatten vara betald senast den 12:e (den 17:e i januari) i samma månad som inlämningsdagen. Det finns ytterligare information att läsa om arbetsgivaravgifter och skatteavdrag i broschyren Skatteavdrag och arbetsgivaravgifter (SKV 401), som finns på Skatteverkets hemsida <https://skatteverket.se>.

ÅTKOMST TILL UPPGIFTERNA

Normalt föreligger sekretess vad gäller åtkomst till individuppgifter. I ärenden enligt AL gäller att Skatteverket vid en begäran ska lämna ut individuppgifter, såsom betalningsmottagare och skatteavdrag, som framgår av arbetsgivardeklarationer med stöd av 9 kap 8 § AL och 10:28 OSL, om det klart framgår att kommunen behöver uppgifterna för sin tillsyn och tillståndsprövning. Då motsvarande sekretessbrytande bestämmelse saknas i LTPL, kan inte uppgifterna begäras ut av kommunerna direkt från Skatteverket i dessa ärenden. Den person individuppgifterna avser har själv tillgång till uppgifterna.

Att tänka på är att de individuppgifter som Skatteverket vid begäran lämnar ut, är de individuppgifter som arbetsgivaren själv har lämnat till Skatteverket. Skatteverket får inte på eget initiativ upprätta en ny individuppgift, även om det vid utredning konstateras att den inlämnade är felaktig.

En begäran om att få ta del av individuppgifter kan skickas in till skatteverket@skatteverket.se.

5.4 PUNKTSKATTER

Punktskatter är speciella konsumtionsskatter på särskilt utvalda varor och tjänster. De flesta punktskatter ger i och för sig staten inkomster men har ofta införts även av andra skäl, t.ex. för att styra konsumtionen i en för samhället önskvärd riktning. I Sverige finns ett flertal punktskatter, t.ex. alkoholskatt, tobaksskatt, nikotinskatt, skatt på energi och skatt på spel.

Punktskatter är indirekta skatter där kostnaden för skatten ofta övervältras till den slutlige konsumenten. Punktskatten tas, till skillnad från momsen, endast ut i ett led och något krav på att specificera punktskatten på fakturor eller kvitton finns inte. I normalfallet är det den som tillverkar eller för in varan till Sverige som är skattskyldig och därmed ska redovisa och betala skatten till staten. I detaljhandeln eller i restaurangverksamhet är varorna således i normalfallet redan beskattade och dessa aktörer ska alltså inte redovisa punktskatt.

5.4.1 ALKOHOLSKATT, TOBAKSSKATT OCH NIKOTINSKATT

Inom EU finns gemensamma bestämmelser för bl.a. punktskatt på alkoholvaror och på vissa tobaksvaror. Dessa bestämmelser innebär bl.a. att skattepliktiga varor kan cirkulera inom EU utan beskattningskonsekvenser så länge varorna hanteras inom det s.k. uppskovsförfarandet. Uppskovsförfarandet bygger på ett system med aktörer och platser som har godkänts av behörig myndighet. Mellan dessa godkända aktörer och platser kan varorna förflyttas under uppskov. Syftet med uppskovsförfarandet är att varorna, trots att de är skattepliktiga, ska kunna framställas, bearbetas, lagras och förflyttas mellan tillverkare och grossister i medlemsländerna, utan att punktskatt ska tas ut för varorna. Först när varorna lämnar uppskovsförfarandet inträder skattskyldigheten och varorna beskattas därmed vid endast ett tillfälle. I praktiken innebär detta alltså att alkoholskatt och tobaksskatt redovisas och betalas i grossistledet och inte av detaljhandlaren.

För att hantera skattepliktiga alkohol- eller tobaksvaror under uppskovsförfarande behöver man antingen vara godkänd som s.k. upplagshavare eller som registrerad varumottagare. I Sverige är det Skatteverket som beslutar om dessa godkännanden.

Avseende tobaksskatt omfattas enbart vissa varor av de EU-gemensamma reglerna. Tobaksvaror som omfattas av de EU-gemensamma reglerna är cigaretter, cigarrer, cigariller och röktobak. För snus, tuggtobak och övrig tobak gäller till viss del liknande nationella bestämmelser om skatteuppskov. Detsamma gäller avseende nikotinskatt dvs. för skattepliktiga e-vätskor och andra nikotinhaltiga produkter. I de fallen benämns den godkända aktören godkänd lagerhållare och även här är det Skatteverket som beslutar om godkännande. Även här redovisas och betalas skatten i grossistledet och inte av detaljhandlaren.

Ett godkännande som upplagshavare, registrerad varumottagare och lagerhållare förutsätter att aktören har för avsikt att bedriva verksamhet av visst slag samt att aktören är lämplig som upplagshavare, registrerad varumottagare eller lagerhållare med hänsyn till sina ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt.

Den som tillverkar varor eller för in varor till Sverige utan att vara godkänd aktör ska redovisa och betala skatten för varje enskild händelse. Privatpersoner har dock rätt att själva föra in alkoholvaror, tobaksvaror och en begränsad mängd e-vätskor och andra nikotinhaltiga produkter till Sverige från andra EU-länder skattefritt om det är för eget bruk, s.k. resandeförsel.

INNEHAVSBESKATTNING – ALKOHOLSKATT OCH TOBAKSSKATT

I vissa fall ska den som yrkesmässigt innehar obeskattade alkohol- och tobaksvaror betala punktskatten istället för den som egentligen ska deklarerat och betala punktskatten. Det kan t.ex. bli aktuellt om varor påträffas i en butik och det visar sig att någon punktskatt aldrig deklarerats för varorna i Sverige. En förutsättning är att det inte går att utreda vem som i Sverige tillverkat varorna, vem som fört in eller tagit emot varorna eller vem som importerat varorna. Det krävs således alltid en skatteutredning innan skatt kan påföras en näringsidkare enligt dessa bestämmelser.

Tobaksvaror som säljs utan uppgift om detaljhandelspris (läs mer under rubriken Tobaksskatt nedan), med utländsk varningstext, dutyfree-märkning eller till priser som inte täcker de svenska skatterna är ofta en indikation på att varornas tobaksskatt inte redovisats i Sverige.

ALKOHOLSKATT

Alkoholvarorna delas in i öl, vin, andra jästa drycker än öl och vin, mellanklassprodukter samt etylalkohol. Alkoholskatten beräknas på olika sätt och med olika skattesatser beroende på vilken sorts alkoholvara det gäller. Se aktuella skattesatser på alkohol via Skatteverkets hemsida <https://skatteverket.se>, använd sökord Skattesatser alkohol.

TOBAKSSKATT

Tobaksskatt ska betalas på cigaretter, cigarrer/cigariller, snus, tuggtobak, röktobak och övrig tobak. Med övrig tobak avses all tobak som inte utgör del av en levande planta eller som omfattas av skatteplikten för de andra varuslagen. Alla tobaksprodukter som säljs i Sverige är därmed skattepliktiga för någon av tobaksskatterna.

Skattesatserna på tobak justeras varje år. Se aktuella skattesatser på tobak via Skatteverkets hemsida <https://skatteverket.se>, använd sökord Skattesatser tobak. För cigaretter, cigarrer/cigariller så beräknas skatten per styck, medan skatten beräknas på vikten för röktobak, snus, tuggtobak och övrig tobak. Observera att skatten tas ut på de färdiga tobaksprodukternas totala vikt och inte enbart varans tobaksinnehåll.

DETALJHANDELSPRISMÄRKNING, CIGARETTER

Cigaretter får endast tillhandahållas för försäljning i originalförpackning som märkts med uppgift om detaljhandelspris. Med detaljhandelspris menas i tobaksskattesammanhang det högsta pris som det är tillåtet att sälja cigarettförpackningen för i detaljhandeln. Detaljhandelspriset ska vara tryckt direkt på förpackningen eller anges på en prisetikett innanför förpackningens genomskinliga omslag. Om någon säljer cigaretter på annat sätt än i originalförpackning med detaljhandelsprismärkning riskerar man att dömas till böter eller fängelse i högst 6 månader om inte förseelsen bedöms som ringa.

NIKOTINSKATT

Nikotinskatt ska betalas dels för e-vätskor och dels för andra nikotinhaltiga produkter. Med e-vätskor menas vätskor som innehåller nikotin och som bland annat används i e-cigaretter. Med andra nikotinhaltiga produkter menas nikotinhaltiga produkter för användning i mun eller näsa som exempelvis produkter som användaren andas in, sväljer, tuggar på, har under läppen eller har i munnen och suger på. Exempel på sådana produkter är tuggummin och snusliknande produkter under förutsättning att de innehåller nikotin.

Vissa produkter är undantagna från nikotinskatt trots att de innehåller nikotin. Skatt tas exempelvis inte ut för läkemedel eller produkter som är skattepliktiga för tobaksskatt.

Se aktuella skattesatser på nikotinprodukter via Skatteverkets hemsida <https://skatteverket.se>, använd sökord Punktskatter nikotinskatt.

5.4.2 LAGEN OM ALKOHOLSKATTS BETYDELSE FÖR PARTIHANDELSRÄTTEN MED ALKOHOL

Enligt alkohollagens bestämmelser har den som innehar ett godkännande som upplagshavare eller registrerad varumottagare enligt lagen om alkoholskatt rätt att bedriva partihandel med alkoholvaror. Dessa godkännanden utfärdar Skatteverket. Här är det viktigt att komma ihåg att Skatteverket, förutom att kontrollera objektiva rekvisit utifrån vilken verksamhet aktören ska bedriva, enbart prövar om aktören är lämplig utifrån risken för skatteundandragande.

Skatteverket har även ett visst tillsynsansvar över alkohollagen som är avgränsat till att kontrollera partihandlarnas försäljning.

ÖVRIGT

Mer information om alkohol- tobak- och nikotinskatt finns på Skatteverkets hemsida <https://skatteverket.se>.

KONTAKT

Punktskatteenhetens handläggare kan kontaktas vid frågor om punktskatter. Det går även bra att kontakta enheten vid upptäckt av alkoholvaror och tobaksvaror som misstänks vara obeskattade. Uppgifterna som lämnas kan komma att hanteras som ett tips och kan leda till att skatteutredning inleds.

Punktskatteenheten, via 0771-567 567, besvarar frågor om alkohol-, tobak- och nikotinskatt. Frågor kan även mejlas till skatteverket@skatteverket.se.

5.5 SKATTEKONTO

Skattekontot är till för att man ska kunna betala de flesta skatter och avgifter till ett och samma ställe och på så sätt också kunna kvitta återbetalning av skatt mot andra skatter och avgifter. Därför är det gjort så att de flesta skatter och avgifter som administreras av Skatteverket betalas via skattekontot.

Företag har ofta flera olika transaktioner på sitt skattekonto under en månad. Det kan exempelvis vara:

- momsdeklaration
- arbetsgivardeklaration
- debiterad preliminärskatt
- punktskatt
- beslut om årlig slutlig skatt
- ekonomiska stöd från andra myndigheter
- omprövningsbeslut av tidigare lämnade deklARATIONER
- in- och utbetalningar med anledning av lämnade deklARATIONER och beslut.

Den första helgen varje månad görs en automatisk avstämning av saldot på skattekontot. Då fastställs också månadens beräknade kostnadsränta för obetalda skatter och avgifter.

Skattekontot hanterar vissa transaktioner olika beroende på om man är ett företag eller en privatperson. Fysiska och juridiska personer, inklusive dödsbon och föreningar, hanteras som företag om personen är registrerad för F-skatt, redovisar moms på sitt person/organisationsnummer eller har en särskilt debiterad A-skatt (SA-skatt).

Alla fysiska eller juridiska personer som inte har någon av ovan registreringar hanteras som en privatperson.

5.5.1 BETALNINGSUPPMANING

Företaget får en betalningsuppmaning om det har från och med 2 000 kronor till och med 9 999 kronor i underskott på skattekontot. Företaget får betalningsuppmeningen (i form av ett kontoutdrag) som ett elektroniskt meddelande i sin digitala brevlåda. Om företaget inte har en digital brevlåda kommer uppmaningen som ett vanligt brev.

En privatperson får en betalningsuppmaning om den har från och med 100 kronor till och med 1 999 kronor i underskott på skattekontot. Privatpersonen får betalningsuppmeningen (i form av ett kontoutdrag) som ett elektroniskt meddelande i sin digitala brevlåda. Om personen inte har en digital brevlåda kommer uppmaningen som ett vanligt brev.

5.5.2 BETALNINGSKRAV

Företaget får ett betalningskrav om underskottet på skattekontot är 10 000 kronor eller mer. Företaget får betalningskravet som ett elektroniskt meddelande i sin digitala brevlåda. Om företaget inte har en digital brevlåda kommer uppmaningen som ett vanligt brev.

En privatperson får ett betalningskrav om den har ett underskott på 2 000 kronor eller mer. Privatpersonen får betalningskravet (i form av ett kontoutdrag) som ett elektroniskt meddelande i sin digitala brevlåda. Om personen inte har en digital brevlåda kommer uppmaningen som ett vanligt brev.

Betalningskrav innebär att företagets skuld kommer att överlämnas till Kronofogden om saldot fortfarande uppgår till minst 10 000 kronor vid nästkommande avstämning. Det är därför viktigt att företaget betalar belopp som förfallit till betalning för att undvika att ett underskott på skattekontot överlämnas till Kronofogden för indrivning. Har företaget andra skatter och avgifter som ska betalas under månaden behöver dessa också betalas in plus betalningskravet. Det är nämligen underskottet på skattekontot som lämnas över till Kronofogden, inte en viss obetald skatt, ränta eller avgift.

Läs mer om hur skattekontot fungerar på Skatteverkets hemsida <https://skatteverket.se>.

Andra skulder än de som uppkommit från skattekontot, tex privata skulder, och som lämnats över till Kronofogden för indrivning kan vara av vikt i den ekonomiska granskningen. Genom Kronofogden kan man få mer information om dessa skulder, för att utreda om det kan få en inverkan på tillståndsprovningen.

5.6 FOLKBOKFÖRING

5.6.1 VAD INNEBÄR FOLKBOKFÖRING OCH VARFÖR ÄR DET VIKTIGT?

Folkbokföringen är den grundläggande registreringen av befolkningen i Sverige. I folkbokföringen registreras fortlöpande olika händelser i en persons liv, exempelvis födelse, dödsfall, vårdnad, äktenskap och namnändring. I folkbokföringen registreras även vilka som bor i landet och var de bor efter en flyttning. Till en persons folkbokföring knyts många rättigheter och skyldigheter, t.ex. rätten till sociala förmåner och bidrag eller var man ska betala skatt eller rösta.

Målet för folkbokföringen brukar uttryckas med att uppgifterna i folkbokföringen ska spegla befolkningens verkliga bosättning, identitet och familjerättsliga förhållanden så att olika samhällsfunktioner får ett korrekt underlag för beslut och åtgärder.

Felaktig folkbokföring kan medföra otillåtet utnyttjande av välfärdssystemet, t.ex. i form av felaktigt utbetalda bidrag.

Det är Skatteverket som beslutar var en person ska vara folkbokförd. Var en person ska vara folkbokförd framgår av Folkbokföringslagen (1991:481), FOL. I bifogad bilaga (Bilaga 1 – Folkbokföring) framgår exempel på indikationer som kan tala för att en uppgift i folkbokföringen är felaktig.

5.6.2 SKYLDIGHET FÖR BL.A. KOMMUN ATT UNDERRÄTTA

Enligt 32c § FOL ska en myndighet underrätta Skatteverket om det kan antas att en uppgift i folkbokföringen om en person som är eller har varit folkbokförd är oriktig eller ofullständig.

En sådan underrättelse behöver inte lämnas om särskilda skäl talar mot det.

Eftersom kommunen har en underrättelseskyldighet enligt lagtexten ovan blir den sekretessbrytande regeln i 10 kap. 28 § OSL tillämplig och kommunen kan därmed lämna uppgifter som omfattas av sekretess i den egna verksamheten vidare till Skatteverket. Det är ett folkbokföringsbrott både att lämna oriktiga uppgifter till grund för beslut om folkbokföring och att underlåta att anmäla flyttning när man flyttat.

5.6.3 ATT VARA UPPMÄRKSAM PÅ

Vid handläggning av ett tillståndsärende görs slagningar i olika system och då kan det framgå olika indikationer som innebär att det kan antas att en uppgift i folkbokföringen är oriktig eller ofullständig. Sådana indikationer kan t.ex. vara att en person:

- är folkbokförd på en adress och resten av familjen på en annan
- har en särskild postadress till en adress men är folkbokförd på en annan
- är folkbokförd i en butik, lokal eller ett lager
- är avregistrerad eller inte folkbokförd på en fastighet utan på kommunen
- är folkbokförd utan känd hemvist.

Se vidare i bilaga 1 – Folkbokföring, för utförligare information samt olika exempel som närmare beskriver vad man kan tänka på.

5.6.4 HUR SKA UNDERRÄTTELSEN SKE?

Skicka en underrättelse eller impuls till folkbokföringen på den särskilda blankett som finns på Skatteverkets hemsida <https://skatteverket.se>, använd sökord SKV 7875.

Skicka blanketten till: Skatteverkets inläsningscentral, FE 2005, 839 86 Östersund

Har myndigheten en säker mejlkommunikation till Skatteverket genom en krypterad tunnel, en så kallad säker lina, kan blanketten istället skickas via det mejlformulär som finns på Skatteverkets hemsida. Använd samma sökord som ovan så kommer du till mejlformuläret.

6 KASSAREGISTER OCH PERSONALLIGGARE

6.1 KASSAREGISTER

Den 1:a januari 2010 infördes krav på kassaregister inom kontanthandeln. Reglerna återfinns i SFL. Bestämmelserna innebär att de flesta som säljer varor och tjänster mot kontant betalning måste använda ett certifierat kassaregister (tillverkardeklarerat kassaregister och en certifierad kontrollenhet) och alltid ta fram och erbjuda kunden ett kvitto.

Med kontant betalning avses i princip all försäljning som inte är fakturerad.

Syftet med lagstiftningen är att skydda seriösa företag inom kontanthandeln mot illojal konkurrens. Tillståndspliktiga verksamheter omfattas i normalfallet av bestämmelserna om kassaregister. I propositionen som kom inför införandet av bestämmelserna om kassaregister (Regeringen i Prop. 2006/07:105 Konkurrens på lika villkor i kontantbranschen) lyfter man fram vikten av samverkan mellan kommuner och Skatteverket.

Om man vid en kommunal tillsyn vill göra en kontroll av kassaregistret är det lämpligt att inledningsvis be om en x-rapport från kassaregistret. Detta är en avläsningsrapport, som visar försäljningen sedan förra tömningsrapporten (Z-utslaget). Den innehåller också flera uppgifter som i sammanhanget kan vara intressanta, t.ex. försäljningen uppdelad på olika grupper och aktuell kassabehållning.

Nedan följer en sammanställning av ett antal begrepp som man kan komma i kontakt med i kassaregistersammanhang.

Begrepp	Förklaring
Allt-bort	Rättelse som görs i kassaregistret innan kvitto slås ut. Vid användning av allt-bort tas samtliga artiklar som påbörjats på ett kvitto bort till skillnad från korrigering och direkträttelse då det kan vara så att bara sista raden på ett påbörjat kvitto tas bort.
Babs-terminal	Kortterminal, kan antingen var integrerad med kassaregistret eller vara fristående.
Bordsnota	Utskrift från kassaregistret som föregår betalningen, innehåller uppgifter som liknar ett kassakvitto. Se även pro forma kvitto
Direktfel	Korrigering som görs direkt i kassaregistret innan kvittot slås ut. Vid direkträttelser uppstår ingen negativ försäljning till skillnad från retur och void.
EAN	European Article Number, streckkod.
Försäljningsrapport	Rapport som visar försäljningen i ett kassaregister med liknande uppgifter som X- och Z-dagrapporter. Oftast innehåller försäljningsrapporten mindre information än X- och Z-dagrapporter. Innehållet kan variera mellan olika kassaregister. Det är inte reglerat att det måste finnas försäljningsrapport i ett kassaregister.
Grand Total (GT)	Akkumulerat belopp sedan kassaregistret togs i bruk, finns tre varianter grand total försäljning, grand total retur och grand total netto. Samtliga tre varianter ska framgå på X- och Z-dagrapporter.
Journalminne (EJ)	Dokumentation av den löpande registreringen i ett kassaregister i elektronisk form. Liknar en logg som registrerar all försäljning och annan löpande användning. Journalminnet kopieras och granskas vid i stort sett alla kontanthandelsrevisioner.
Kassakvitto	Kvitto som ska tas fram från kassaregistret och erbjudas kunden vid försäljningar. Vad ett kvitto minst ska innehålla är reglerat i Skatteverkets föreskrifter SKVFS 2014:9, 7 kapitlet 1 §, som finns på Skatteverkets webbplats.
Kassörrapport	Är en form av rapport som kan tas ut både som X- och Z i kassaregistret. Rapporten visar försäljningen fördelad på olika kassörer om det finns olika kassörer programmerade i kassaregistret. Det är inte reglerat att det måste finnas kassörrapporter men det är vanligt att det finns i kassaregistren.

Fortsättning – Begrepp i kassaregistersammanhang.

Begrepp	Förklaring
Kontrollenhet	Är en teknisk utrustning som kopplas till kassaregistren. Kontrollenheten kan antingen vara kopplad direkt till kassaregistret via en sladd men den kan även vara placerad i t.ex. en serverhall och kommunicera med kassaregistret via internet.
Kontrollkod	En unik kod som kontrollenheten skapar för varje kvitto. Kontrollkoden kan skrivas ut på kvittot men det är inget krav. Kontrollkoden lagras i kontrollenheten och i kassaregistrets journalminne/kontrollremsa.
Kontrollremsa/ Kassarulle	Dokumentation av den löpande registreringen i ett kassaregister i pappersform. Sker oftast genom att det sitter en pappersrulle bredvid kvittorullen där allt som händer i kassaregistret skrivs till.
Korrigerig	Rättelse som görs direkt i kassaregistret innan kvitto slås ut. Vid korrigeringar uppstår ingen negativ försäljning till skillnad från retur och void.
Köksbong	Utskrift från kassaregistret som ska till köket för att köket ska veta vad som ska tillagas. Oftast kan det stå en skrivare i köket så att personalen i köket får beställningarna direkt när de registreras i kassaregistret.
Lådöppning/no sale	När en integrerad kassalåda öppnas från kassaregistret utan att någon försäljning eller återbetalning sker.
Löpnummer/kvittonn	Ett nummer som ska finnas på kassakvittot och räknas upp i en obruten stigande nummerserie.
PLU	Price look up, En PLU-kod är unik för en viss typ av produkt (till exempel kan en viss skomodell ha en PLU-kod som är unik för en enskild butik eller butikskedja). PLU används bland annat för att lättare kunna se lagersaldo och transaktionsstatistik för enskilda (typer av) produkter.
Pro forma kvitto	Förhandskvitto, en utskrift med kvittoliknande uppgifter som föregår själva betalningen. Ett pro forma kvitto ska vara tydligt märkt med texten "ej kvitto". Vanligaste formen av pro forma kvitto är bordsnotor på restauranger.
Retur	Negativa registreringar som görs i kassaregistret som minskar den registrerade försäljningen.
Timrapport	Är en form av rapport som kan tas ut både som X- och Z i kassaregistret. Timrapporten visar försäljningen fördelad per timme i kassaregistret. Syftet med rapporten är t.ex. att kunna planera öppettider m.m. utifrån när det sker försäljning. Det är inte reglerat att det måste finnas timrapport men det är vanligt att det finns i kassaregistren.
Void	Engelskt begrepp som ofta används i kassaregistersammanhang och motsvarar en retur dvs. korrigerig av registrerad försäljning och som minskar försäljningen.
Växelkassa	Belopp av olika betalmedel som finns i kassalådan och ska registreras i kassaregistret som växelkassa. Växelkassan används för att ge växel till kunderna och påverkar inte dagens försäljning.
X-dagrapport	Avläsningsrapport som visar försäljningen sedan föregående Z-dagrapport. En X-dagrapport nollställer inget i kassaregistret.
X-utslag	Annat begrepp för X-dagrapport.
Z-dagrapport	Nollställer försäljningen i kassaregistret. Z-dagrapporter är räkenskapsinformation och ska tas ut för varje dags försäljning och bokföras.
Z-nummer	Z-dagrapporter måste till skillnad från X-dagrapporter vara numrerade med en obruten stigande nummerserie. Detta för att Z-dagrapporter till skillnad från X-dagrapporter utgör räkenskapsinformation.
Z-utslag	Annat begrepp för Z-dagrapport.
Övningskvitto	Utskrift från kassaregistret som sker i övnings syfte, t.ex. för att lära upp nyanställd personal. Uppgifterna på ett övningskvitto liknar de på ett kassakvitto. Övningskvittot ska vara märkt med ordet övning (övning)

6.1.1 VEM SKA HA ETT KASSAREGISTER?

SFL omfattar företag som säljer varor och tjänster mot kontant betalning. Som kontant försäljning räknas i detta sammanhang all försäljning som inte sker mot faktura. Detta innebär t.ex. att även försäljning med

kontokort och elektroniska betalningar är att betrakta som kontant betalning. I vissa fall kan näringsidkare efter ansökan beviljas undantag från lagen. Skatteverket har även möjlighet genom föreskrifter att besluta om undantag från lagen. Vidare beskriver lagen ett antal punkter då det inte finns något krav på kassaregister och man således inte omfattas av lagen.

UNDANTAG (39 KAP 9 § SFL)

Skatteverket kan i **enskilda fall** medge undantag från kravet om certifierat kassaregister;

- om tillförlitligt underlag (se beskrivning nedan) för skattekontroll kan tillgodoses på annat sätt eller
- om det av rent tekniska skäl är oskäligt att kräva kassaregister.

Tillförlitligt underlag för skattekontrollen innebär att någon person med ägarinflytande eller till denne närstående inte deltar i den löpande bokföringen. Det måste finnas en tydlig arbets- och ansvarsfördelning för kassaredovisningen. Dessutom måste verksamheten ha god intern kontroll som säkerställer en korrekt kassaredovisning. Exempelvis kan företag bli undantagna som ingår i en kedja där samtliga kassaregister ingår i ett gemensamt system där det säkerställs att kassaredovisningen är korrekt.

Det bör noteras att ett undantag som grundas på punkterna ovan oftast gäller kravet på att kassaregister ska vara certifierat och anmält till Skatteverket. Berörda näringsidkare ska ändå registrera all försäljning i ett kassaregister som genererar ett kvitto ur registret och kvitto ska erbjudas kunden.

Ett undantag är alltid tidsbegränsat och gäller i normalfallet i fem år.

Skatteverkets beslut om undantag via **föreskrifter**.

SFL ger Skatteverket möjlighet att besluta om undantag via föreskrifter:

- gällande krav på funktionalitet hos kassaregister
- gällande krav på användningen av kassaregister.

VILKA OMFATTAS INTE AV LAGEN (39 KAP 5 § SFL)

Om man omfattas av punkterna nedan så krävs inget aktivt från den som driver verksamheten, det vill säga man ska inte ansöka.

1. Verksamhet med kontantförsäljning av obetydlig omfattning

Obetydlig omfattning innebär kontant försäljning som normalt understiger fyra prisbasbelopp per år. I beloppet ingår även moms.

Försäljning som sker under högst tolv dagar per år och samtidigt utgör högst två procent av företagets omsättning exklusive moms anses normalt utgöra försäljning av obetydlig omfattning.

Det är näringsidkaren själv som gör bedömning om den kontanta försäljningens storlek. Med detta följer att näringsidkaren samtidigt gör ett ställningstagande huruvida denne måste ha ett certifierat kassaregister eller ej.

2. Verksamhet som enligt inkomstskattelagen inte ska beskattas för försäljning av varor eller tjänster

Härmed avses exempelvis statlig, kommunal kyrklig och ideell verksamhet samt välgörenhet, 2 § inkomstskattelagen (1999:1229), IL.

3. Taxiverksamhet

4. Distans- och hemförsäljning enligt hemförsäljningslagen

Här tar lagen sikte på internet- telefon- och postorderförsäljning.

5. Varuautomater

Skyldigheten att använda kassaregister gäller inte den som säljer varor och tjänster med hjälp av en varuautomat eller någon annan liknande automat, eller i en automatiserad affärslokal.

6. Anordnande och tillhandahållande av automatspel

Undantag gäller för den som anordnar automatspel enligt lag (1982:636) om anordnande av visst automatspel. Exempel på automatspel är mekaniska eller elektroniska spelautomater som anordnas för allmänheten och som inte ger någon vinst eller som bara ger vinst i form av frispel från automaten.

Skyldigheten gäller inte heller för den som tillhandahåller automatspel enligt spellagen (2018:1138). De automatspel som omfattas av spellagen är penningautomater, varuspelsautomater och värdeautomater.

6.1.2 FAKTURERAD FÖRSÄLJNING – KONTANTFAKTURA

En näringsidkare behöver inte registrera försäljningen i ett kassaregister när denna skriver en faktura åt kunden. Det gäller oavsett om betalning sker vid samma tillfälle (kontantfaktura) eller senare.

Fakturan ska uppfylla bokföringslagens krav på verifikationer (5 kap. 7 §). Det innebär bland annat att den måste innehålla uppgifter om när den skrevs, när affären gjordes, vad som såldes och vilket belopp det gällde. Kundens namn och adress ska också framgå.

Fakturan måste sparas i dess ursprungliga skick. Bokföring ska ske senast påföljande arbetsdag och verifikationen måste sparas som grund för bokföringen (enligt god redovisningssed).

6.1.3 ANMÄLAN AV KASSAREGISTER

Den som enligt SFL är skyldig att ha ett kassaregister ska anmäla registret till Skatteverket. Anmälan ska göras via e-tjänst på Skatteverkets webbplats. För att anmälan ska kunna göras krävs att den som anmäler innehar en e-tjänst. Detta innebär att även en leverantör av ett kassaregister kan göra en anmälan för kundens räkning.

En anmälan om förändrade förhållanden i ett kassaregisterinnehav ska göras inom två veckor från det att förändringen inträffade. Samtliga kassaregister och kontrollenheter måste anmälas, även sådana register som exempelvis hyrs in för ett speciellt ändamål.

Efter det att anmälan gjorts till Skatteverket erhåller näringsidkaren ett registreringsbevis inom två veckor. Registreringsbeviset innehåller skyltar som ska fästas på kontrollenheten och kassaregistret. Skyltarna visar att anmälan har gjorts och ska sitta synliga för Skatteverkets kontroller.

Om man byter ut säljer eller skrotar ett kassaregister så måste även detta anmälas till Skatteverket.

Endast tillverkardeklarerade kassaregister som är godkända får användas. På Skatteverkets hemsida finns en lista över tillverkardeklarerade kassaregister. Skatteverket testar inte om ett tillverkardeklarerat kassaregister uppfyller de föreskrivna kraven, utan det är tillverkarens ansvar.

På hemsidan finns även en uppställning över kontrollenheter som är certifierade och som kan användas i kombination med kravställda kassaregister.

Om ett fel uppkommer som gör att kassaregistret slutar att fungera så ska en felanmälan göras till Skatteverket. Anmälan ska göras i direkt anslutning till att avbrottet uppkommer.

6.1.4 SKATTEVERKETS TILLSYN OCH KONTROLLBESÖK

Skatteverket kan via tillsyns- och kontrollbesök kontrollera att vissa bestämmelser i SFL efterlevs. Dessa besök genomförs i normalfallet oannonserat.

TILLSYNSBESÖK

Skatteverket ska utöva tillsyn över att näringsidkaren har kassaregister och att de kassaregister som används uppfyller föreskrivna krav. Skatteverket har för tillsynen rätt att begära tillträde till verksamhetslokaler där verksamheten bedrivs. Om tillträde till verksamhetslokalen vägras har Skatteverket möjlighet att begära biträde från polis.

KONTROLLBESÖK

För att kontrollera att den som är eller kan antas vara skyldig att använda kassaregister fullgör dessa skyldigheter har Skatteverket möjlighet att genomföra kontrollbesök. Vid ett sådant kontrollbesök får Skatteverket göra:

- kundräkningar
- kontrollköp
- kvittokontroll samt
- inventera kassan.

När Skatteverket genomför kontrollbesök så är den kontrollerade näringsidkaren skyldig att tillhandahålla kontrollremsa, uppgifter från journalminne eller tömningskvitto för kontroll av hur försäljningarna har registrerats i kassaregistret.

KONTROLLAVGIFT

Enligt lagstiftningen kan Skatteverket besluta om en kontrollavgift om en näringsidkare inte uppfyller sina skyldigheter. Kontrollavgiften är i normalfallet 12 500 kronor. Om en ny överträdelse görs inom ett år kan dubbel avgift tas ut med 25 000 kronor. Näringsidkaren kan även befrias helt eller delvis från kontrollavgiften.

Kontrollavgift kan t.ex. tas ut om:

- något kassaregister inte finns
- kassaregistret inte uppfyller föreskrivna krav
- kassaregistret inte anmälts i tid
- uppgifterna i kassaregistret inte har sparats
- belopp inte slås in i kassaregistret
- kunden inte erbjuds kassakvitto.

En kontrollavgift är en brist som behöver utredas för att konstatera om det finns grund för åtgärd från kommunen.

6.2 PERSONALLIGGARE

Den 1:a januari 2007 infördes krav på personalliggare. Bestämmelserna återfinns i SFL.

Ursprungligen omfattades restaurang- och frisörbranschen av bestämmelserna. Lagstiftningen har där- efter utökats till att även omfatta fordonsserviceverksamhet, livsmedels- och tobaksgrossistverksamhet, kropps- och skönhetsvårdsverksamhet, tvätteriverksamhet och byggverksamhet.

För byggverksamhet ser bestämmelserna i vissa fall lite annorlunda ut. Eftersom denna vägledning inte berör byggverksamhet så beskrivs inte detta närmare. Mer information finns att läsa på Skatteverkets hemsida <https://skatteverket.se>.

Bestämmelserna innebär att den som bedriver näringsverksamhet i dessa branscher ska föra en personalliggare med uppgifter om sig själv och om verksam personal. Personalliggaren ska finnas tillgänglig för Skatteverket. "Verksamma" är det ord som används i lagtexten. Det betyder att inte bara anställda måste antecknas, utan också andra som på något sätt deltar i verksamheten.

Som restauranger räknas också gatukök, kaféer, personalmatsalar, cateringverksamhet, centralkök, pizzabutiker och liknande ställen där man kan hämta mat.

Med livsmedels- och tobaksgrossistverksamhet menas näringsverksamhet som avser partihandel med livsmedel, drycker och tobak. Med partihandel menas vidareförsäljning av varor till andra än konsumenter

samt anskaffning, enklare bearbetning, förpackning, innehav och leverans av varor i samband med sådan verksamhet.

Bestämmelserna i lagen är inte tillämpliga på näringsverksamhet som till viss del faller inom ovannämnda branscher, men som huvudsakligen avser annan typ av verksamhet. En näringsverksamhet som t.ex. avser hotell- och restaurangverksamhet faller således helt utanför tillämpningsområdet för bestämmelserna om personalliggare, om hotellverksamheten utgör den huvudsakliga delen av verksamheten. Med huvudsaklig del förstås 75 procent eller mer av verksamheten.

UNDANTAG: VISSA ENSKILDA NÄRINGSIDKARE OCH FÅMANSFÖRETAG

En enskild näringsidkare behöver inte föra personalliggare om endast näringsidkaren själv, dennes make eller barn under 16 år är verksamma. Samma gäller för fåmansföretag eller fåmanshandelsbolag där bara företagsledaren, dennes make eller barn under 16 år är verksamma.

VAR SKA PERSONALLIGGAREN FINNAS?

Personalliggaren ska finnas tillgänglig i verksamhetslokalen. Finns mer än en verksamhetslokal så måste näringsidkaren föra en personalliggare för varje sådan lokal.

HUR SKA EN PERSONALLIGGARE SE UT?

En personalliggare kan föras i pappers- eller i elektronisk form.

I personalliggaren ska finnas uppgift om bland annat näringsidkarens namn och identifikationsnummer (personnummer, samordningsnummer eller organisationsnummer) om ett sådant nummer finns. För varje verksam person ska antecknas namn, identifikationsuppgift (personnummer eller samordningsnummer) om sådant finns, samt tidpunkt då respektive persons arbetspass påbörjades eller avslutades.

Personalliggare som förs i pappersform måste vara bunden till sin form. Uppgifter i personalliggaren ska skrivas in med beständig skrift. Sidorna måste även vara numrerade i förväg.

Det är tillåtet att föra manuell och elektronisk personalliggare samtidigt.

NÄR SKA UPPGIFTERNA NOTERAS I PERSONALLIGGAREN?

För varje verksamhetsdag ska uppgift antecknas om de personer som deltar i verksamheten den dagen. Uppgifterna ska antecknas i omedelbart samband med att arbetspasset påbörjas respektive avslutas. Har en person mer än ett arbetspass under en verksamhetsdag ska anteckning göras för varje sådant arbetspass.

HUR LÄNGE SKA PERSONALLIGGAREN BEVARAS?

Uppgifterna i personalliggaren ska bevaras två år efter utgången av det kalenderår under vilket det för näringsverksamheten gällande beskattningsåret gått ut.

SKATTEVERKETS KONTROLLBESÖK

Skatteverket har enligt SFL möjlighet att göra oannonserade kontrollbesök i verksamhetslokalen. Syftet med kontrollbesök som avser personalliggare är att utreda om den som kontrolleras fullgör sina eventuella skyldigheter, dvs. att hålla personalliggaren tillgänglig i verksamhetslokalen och att föra personalliggare på ett korrekt sätt. Vid besöket har Skatteverket möjlighet att begära att de personer som antas vara verksamma styrker sin identitet. Detta sker i syfte att stämmas av med vad som antecknats i personalliggaren. Vid kontrollbesöket får även Skatteverket kontrollera att uppgifterna har bevarats.

KONTROLLAVGIFT

Skatteverket ska ta ut en kontrollavgift om verket vid ett kontrollbesök finner att den som är skyldig att dokumentera identifikationsuppgifter i en personalliggare inte fullgör sin skyldighet eller inte håller personalliggaren tillgänglig i verksamhetslokalen.

Skatteverket ska ta ut en kontrollavgift som uppgår till 12 500 kronor i följande fall:

- om näringsidkaren inte för en personalliggare
- personalliggaren är så bristfällig att denna inte kan läggas till grund för en kontroll
- om uppgifterna inte bevarats
- om personalliggaren inte hålls tillgänglig vid ett kontrollbesök.

Om Skatteverket tidigare har tagit ut en kontrollavgift och en ny kontrollavgift ska tas ut för en överträdelse som har inträffat inom ett år från den dag då Skatteverket meddelade beslutet om kontrollavgift, ska avgiften vara 25 000 kronor i stället för 12 500 kronor.

Skatteverket ska ta ut en kontrollavgift om 2 500 kronor för varje sådan person som inte finns antecknad i personalliggaren men är verksam i näringsverksamheten.

Skatteverket ska helt eller delvis befria från kontrollavgiften om det är oskäligt att ta ut en kontrollavgift med fullt belopp. För att förmå en näringsidkare att fullgöra sin skyldighet att föra en personalliggare och att avhjälpa brister har Skatteverket en möjlighet att förelägga. Föreläggandet kan förenas med ett vite.

En kontrollavgift är en brist som behöver utredas för att konstatera om det finns grund för åtgärd från kommunen.

KOMMUNENS RÄTT ATT TA DEL AV PERSONALLIGGAREN

Kommunerna har även möjlighet att ta del av personalliggaren i samband med bokföringskontroll. Personalliggaren i sig utgör inte bokföring, men är en del av den s.k. beståndredovisningen. I förlängningen innebär det att den kan begäras in i samband med en bokföringskontroll.

6.3 SÄRSKILT ATT TÄNKA PÅ OM KONTROLLAVGIFTER

Som framgår ska Skatteverket alltid pröva frågan om hel eller delvis befrielse. Om Skatteverket helt eller delvis har befriat från kontrollavgift så kan kontrollavgiftsbeloppet avvika från ovan presenterade belopp.

En kontrollavgift är en brist som behöver utredas för att konstatera om det finns grund för åtgärd från kommunen. I sammanhanget är det viktigt att påpeka att Skatteverket ska besluta om kontrollavgift utan att frågan om uppsåt eller skatteundandragande avseende överträdelsen prövas. En påförd kontrollavgift kan därmed innebära stora variationer i hur allvarlig överträdelsen är. Det är alltså viktigt att bedöma allvaret i överträdelsen i varje enskilt fall. Man behöver alltså ta del av och bedöma varje kontrollavgift för att kunna avgöra hur graverande den är ur ett tillståndsperspektiv.

Beslut om kontrollavgifter är offentliga och kan begäras ut.

7 FINANSIERING

7.1 NÄR GRANSKAS FINANSIERINGEN?

När en näringsidkare ansöker om serveringstillstånd eller tillstånd för att sälja tobaksvaror kan finansiering som ligger till grund för verksamheten granskas. Granskningens syfte är att utreda att:

- verksamheten inte finansieras med oredovisade eller oskattade medel
- verksamheten inte finansieras av illegal eller kriminell verksamhet
- sökande inte är beroende av någon som är olämplig att ha serveringstillstånd eller tillstånd för att sälja tobaksvaror
- sökande inte är bunden av kontrakt, avtal eller andra ekonomiska avtal som väsentligt begränsar möjligheten för denne att bestämma över verksamhetens drift.

Granskningen av finansieringen kan se ut på olika sätt, beroende på om den sökande har en nystartad verksamhet eller om verksamheten funnits sedan tidigare och nu utökas med ett serveringstillstånd eller försäljningstillstånd för tobaksvaror. Vägledningen kring finansieringen kommer därför delas in i granskning av nystartad verksamhet och granskning av befintlig verksamhet.

7.2 GRANSKNING AV NYSTARTAD VERKSAMHET

7.2.1 VAD ÄR DET SOM SKA GRANSKAS?

AVTAL

En verksamhet omfattas vanligtvis av olika typer av avtal som näringsidkaren ingått. Avtalen kan omfatta olika slags villkor och kostnader för sökanden. Vid granskning av finansieringen av en verksamhet kan flera av dessa avtal vara intressanta att granska. Det kan röra sig om köpeavtal, länehandlingar, hyresavtal för lokal, leasingavtal för utrustningen i verksamheten, franchiseavtal och bryggeri- eller grossistlån för att nämna några exempel. Avtalshandlingarna ska vara daterade och underskrivna av alla berörda parter.

Avtalsgranskningen innebär både att utreda vilka villkor och kostnader avtalen innebär för den sökande och att bedöma rimligheten i dessa.

Det är den sökande som ska visa sin lämplighet och i detta ingår att lämna in de handlingar, exempelvis avtal, som myndigheten behöver för sin prövning av tillståndsansökan.

Högsta Förvaltningsdomstolen har i målet HFD 2021 ref. 22 prövat frågan om en kommun i ett ärende rörande ansökan om tillstånd att sälja tobak hade rätt att begära in ett franchiseavtal ifrån sökanden. Domstolen fann att syftet, att utreda kretsen av personer med betydande inflytande och att rörelsen inte är beroende av någon som är olämplig att driva rörelsen, utgjorde skäl för kommunen att ålägga den sökande att inkomma med avtalet.

FINANSIERINGSPLAN

En finansieringsplan är en bra utgångspunkt för kommunens granskning av finansieringen av en verksamhet. Syftet med planen är att genom en kedja kunna följa pengaflödet som verksamheten haft i samband med sin uppstart. Om sökanden redan har en plan för sin finansiering kan den lämnas in, i annat fall kan kommunen be den sökande att sammanställa en lista på kostnader och finansieringskällor, exempelvis genom att fylla i en mall som den som finns här nedan. I planen anges verksamhetens kostnader för övertagande eller uppstart och hur kostnaderna finansierats. Exemplet på nästa sida är hämtat från Folkhälsomyndighetens mall för finansieringsplan i samband med ansökan om försäljningstillstånd för tobaksvaror, den finns att ladda ner på Folkhälsomyndighetens hemsida.

Kostnader (för verksamhetens igångsättande)

Köpeskilling (priset för inköp av verksamheten exkl. andelar)	Belopp
Köp av andelar/aktier i bolaget	Belopp
Hyra (bifoga hyresavtal)	Belopp
Övriga kostnader*	Belopp
Summa finansiering	

*exempel på övriga kostnader är exempelvis; ombyggnationer, renovering, inköp av inventarier och utrustning, varulager, ansökningsavgifter m.m.

Finansiering (av kostnader)

Lån från bank (namn på bank)	Belopp
Lån från privatperson (namn och personnummer)	Belopp
Övrig finansiering (namn och organisationsnummer)	Belopp
Egen insats	Belopp
Summa finansiering	

Kommunen kan begära att den sökande i fritext beskriver hur finansieringen har gått till.

När finansieringen granskas är det viktigt att kontrollera de relevanta kostnader sökanden haft för att starta upp eller ta över en verksamhet, inte enbart köpeskillingen. Utöver de kostnader som framgår av de avtal som ingåtts för verksamhetens räkning kan det röra sig om till exempel renoveringskostnader.

UNDERLAG

Såväl kostnader som finansiering av dessa ska styrkas med underlag. Dessutom krävs underlag som verifierar de penningtransaktioner som följer av underlagen, exempelvis kontoutdrag.

De penningtransaktioner som lånehandlingar och avtal innebär ska gå att följa. Det kan finnas behov av att begära in kontoutdrag även för en privat långgivare, eller underlag som verifierar att lån har betalats ut till sökande från bank eller kreditinstitut. Underlagen från den sökande ska också visa att medlen varit disponibla vid tidpunkten för betalning, detta görs med fördel genom att begära in kontoutdrag. Pengar som sökanden inte har haft tillgång till när en betalning genomförts kan inte utgöra en del av finansieringen. Kostnader och finansiering av dessa ska även gå att följa i företagets bokföring.

I följande avsnitt beskrivs olika avtal, dokument och transaktioner samt hur granskning av dessa kan ske, både av underlag och i bokföring.

KÖPEAVTAL

Kontrollera köpeavtal och kontoutdrag för att se om hela köpeskillingen har betalats till säljaren när företaget ansöker om serveringstillstånd eller tillstånd att sälja tobaksvaror, eller om det finns en

avbetalningsplan. En avbetalningsplan kan vara grund för en senare tillsyn, för att följa upp att betalning sker enligt plan och med medel som inte kommer från kriminell verksamhet.

Det är också viktigt att kontrollera om köpeavtalet innehåller villkor som begränsar köparens självständighet i att teckna firman. I så fall kan det finnas ytterligare personer som ska prövas som PBI.

Ett aktiebolag kan överlåtas antingen genom att alla eller ett antal av aktierna säljs till köparen, men ett aktiebolag kan också sälja alla sina tillgångar utan aktierna och denna affär kallas då för inkråmsöverlåtelse. Om aktier säljs behåller bolaget sitt tillstånd, men en anmälan om ändrade ägarförhållanden ska göras till kommunen. Om endast inkråmet säljs krävs att en ny ansökan om tillstånd lämnas in ifrån bolaget som köpt inkråmet – ett tillstånd kan alltså inte ingå i inkråmet och därmed säljas. Detsamma gäller för handelsbolag.

När en enskild näringsverksamhet säljs utgör detta i praktiken ett inkråmsförvärv av den enskilda firmas tillgångar och eventuella skulder. Den som förvärvar måste ansöka om nytt tillstånd.

SKULDEBREV/REVERS, GENERELLT

Revers är ett annat ord för skuldebrev och kan ställas ut av både juridiska och fysiska personer. Beteckningen skuldebrev används såväl vid lån från banker och kreditinstitut som vid lån mellan privatpersoner eller mellan företag. Dokumentet är ett bevis för att en skuld existerar och anger dess parter, det vill säga gäldenär och borgenär. Det är ett skriftligt avtal mellan två eller fler parter, ofta i samband med långivning.

Borgenär är en person som har en skuld att kräva in från någon annan. Borgenären är alltså den som har lånat ut pengar till någon. Borgenären kallas ibland för fordringsägare. Gäldenär kallas den som har en skuld till borgenären.

Det är viktigt att skilja på begreppen borgenär och borgensman. Borgensmannen agerar som säkerhet för låntagarna. Borgenären kan om det finns en så kallad enkel borgen rikta återbetalningskrav mot borgensmannen om gäldenären inte har möjlighet att betala skulden. Vid så kallad propriëborgensman kan borgenären rikta sitt betalningskrav direkt till gäldenären eller borgensmannen.

Skuldebrev är ett skriftligt löfte om återbetalning av en skuld. En borgenär kan antingen låna ut pengar mot ett muntligt löfte om återbetalning eller mot ett skuldebrev (revers). Det finns vissa krav för att ett dokument ska betraktas som ett skuldebrev:

- Det ska vara ett skriftligt dokument. Det finns inga krav på att dokumentet ska vara bevittnat.
- Det ska vara ett fristående dokument som har upprättats med avsikt att användas som bevis för skuldförhållandet.
- Utfästelsen ska vara ensidig. Om betalningsskyldigheten görs beroende av att borgenären ska utföra något, är det ingen ensidig utfästelse. Kravet på ensidighet skiljer skuldebreven från avtalen.
- Utfästelsen ska vara i pengar. En skriftlig utfästelse att leverera varor är alltså inget skuldebrev.

Av skuldebrevet eller reversen framgår vanligtvis betalnings- och räntevillkor.

LÅN

Granskning av lån kan ske enligt följande:

- Begär in lånehandlingar.
- Kontrollera att handlingarna är undertecknade av både borgenär och gäldenär.
- Kontrollera när lånet har beviljats och betalats ut. Har utbetalningen gjorts tidigare än när pengarna använts till att finansiera verksamheten är det viktigt att stämma av att den sökande fortfarande disponerar just dessa pengar.
- Kontrollera vilket lånebelopp som betalats ut. Ibland väljer den sökande att lösa befintliga lån i samband med att ett nytt lån tas upp. Då betalas inte hela lånebeloppet ut.

Tänk på att kontrollera att det är lånehandlingar och inte enbart ett lånelöfte. Dokumenten är i stort sett identiska, men ett lån kan verifieras med underlag som visar att pengarna överförts till låntagaren.

Eventuella lån ska återfinnas i balansräkning hos sökanden, antingen som långfristiga eller kortfristiga skulder beroende på lånets villkor. Observera att företaget endast kan finansiera inköpsköp.

Är det fråga om ett kortfristigt lån, som ska betalas inom ca ett år, ska sökanden kunna visa en planering för hur lånet ska betalas tillbaka.

LÅN FRÅN PRIVATPERSON ELLER BOLAG

Vid lån från en privatperson eller ett bolag som inte är en bank granskas särskilt:

- om långgivaren har haft möjlighet att finansiera lånet med hänsyn till sina inkomster eller förmögenhet
- om det är ett bolag som lånar ut pengarna – då kan en balansräkning från bolaget begäras in och det är möjligt att verifiera att det långgivande bolaget har ekonomiska resurser för att kunna låna ut pengarna
- om det rör sig om ett lån där pengarna lånas vidare, det vill säga att den som lånar ut pengar i sin tur har lånat pengarna från någon annan – då ska även avtal mellan dessa långgivare begäras in. Långgivaren ska vara ekonomiskt lämplig och det måste finnas en trovärdig återbetalningsplan.

För den som lånar ut pengar, dvs. borgenären kan uppstå en ränteintäkt som ska redovisas i inkomstdeklaration. För gäldenären uppstår då en räntekostnad som även den ska redovisas i deklarationen. Detta blir aktuellt först i deklarationen beskattningsåret efter det att ränteintäkten eller räntekostnaden uppkommit. Det är därmed möjligt att kontrollera i deklarationerna för borgenär respektive gäldenär att uppgifterna finns med.

ANNAN EKONOMISK INTRESSENT

Av 1994 års förarbeten till AL framgår att även en annan ekonomisk intressent bakom en rörelse kan komma att ingå i kretsen av personer med betydande inflytande, men någon ytterligare vägledning ger inte förarbetet.

I kommunernas handläggning har i praktiken privata långgivare och andra aktörer som har ett ekonomiskt intresse i verksamheten, utan att utöva kontroll över densamma, kommit att anses vara andra ekonomiska intressenter.

Om en ekonomisk intressent utövar kontroll över bolaget eller uppfyller något av de andra kraven för att jämföras med en person med betydande inflytande prövas denne som en sådan. Om den ekonomiska intressenten inte har något annat intresse i verksamheten än det ekonomiska och inte på något sätt kan utöva kontroll över verksamheten fann Kammarrätten i Stockholm i mål nr. 967-1999 att lämplighetsprövningen endast ska omfatta intressentens ekonomiska skötsamhet.

Kommunen kan inte vända sig direkt till den ekonomiske intressenten och begära att denne lämnar in handlingar som behövs för prövningen av ansökan, men eftersom det ankommer på den sökande att visa att förutsättningarna för tillstånd är uppfyllda får denne se till att handlingar som styrker intressentens lämplighet och varifrån denne fått det kapital som använts kommer in.

LÅN FRÅN BRYGGERI ELLER GROSSIST

Bryggeri- och grossistlån är finansiering där en leverantör av varor lånar ut pengar till en nystartad verksamhet. Lånet sker mot en förbindelse om att sälja de produkter som bryggeriet eller grossisten tillhandahåller. Både bryggerier och grossister är i egentlig mening partihandlare, men benämningarna bryggerilån och grossistlån är vedertagna begrepp och kommer därför användas fortsättningsvis.

Den här typen av lån är en finansieringsmöjlighet för företagare som nekas lån från banker och vanliga kreditinstitut. För bryggeriet och grossisten innebär lånet ett långsiktigt avtal med näringsidkaren i fråga, vilket medför ränteintäkter över tid och en exponering av de egna varumärkena i restaurangen eller butiken.

I den ekonomiska granskningen är det viktigt att kontrollera avtalen, dels för att kontrollera att avtalet slutits mellan aktuell finansiär och sökande, dels för att granska skälighet i avtalets villkor och om avtalet innebär en inskränkning av företagarens självständighet. Avtalet kan innebära att långgivaren har ett så pass stort inflytande över verksamheten att långivande företag samt företrädare ska prövas som personer med betydande inflytande.

Lånet bokförs i balansräkningen som skuld, antingen långfristig eller kortfristig.

BRYGGERILÅN

Fenomenet bryggerilån har funnits en längre tid och förekommer i olika hög utsträckning i Sverige, men är mer vanligt förekommande i större städer. På attraktiva adresser kan det vara stor konkurrens mellan bryggerierna om att få sluta avtal i samband med nyetableringar. Detaljerna i avtalen varierar, men grundprincipen är att en tillståndshavare förbinder sig till att köpa ett visst antal liter öl från ett bryggeri. I gengäld får tillståndshavaren rabatt på priset. Pengarna som rabatten motsvarar kan betalas ut i förskott och användas för finansieringen av verksamheten, exempelvis inköp av fatutrustning. Avbetalning av lånet sker genom att tillståndshavaren betalar fullpris för den öl som säljs.

Vid granskning av bryggerilån kan det vara aktuellt att stämma av tidigare ägares försäljning mot bryggeriavtalets beräknade försäljningsvolym. Är de beräknade volymerna avsevärt högre än tidigare tillståndshavarens redovisade volym är det viktigt att utreda på vilka grunder volymerna beräknas. Det är också relevant att kontrollera om det finns överenskommelser om bonus i det fall försäljningsvolymerna överstigs.

GROSSISTLÅN

Grossistolån, lån från partihandlare, är en nyare företeelse än bryggerilånen. Innehåll och omfattning av grossistolånen kan variera mycket mellan olika långgivare.

En variant av grossistolån innebär att grossist och tillståndshavare ingår ett samarbetsavtal. Utformningen av avtalet liknar ett bryggerilån. Tillståndshavaren förbinder sig till att köpa varor till ett visst inköpsvärde och med grossisten som huvudleverantör. I gengäld får tillståndshavaren ett marknadsbidrag, bonus och särskilda erbjudanden.

Det kan också röra sig om ett låneavtal, där tillståndshavaren lånar en bestämd summa pengar. Villkoren för lånet kan se olika ut, men vanligtvis förbinder sig tillståndshavaren till en avbetalningsplan och en fast månatlig finansieringsavgift.

OSKÄLIGA VILLKOR OCH FÖRLORAD SJÄLVSTÄNDIGHET

Vid granskning av lånevillkoren i ett bryggeri- eller grossistolån är det viktigt att granska skälighet i avtalade avgifter, räntor och villkor och om avtalet innebär att tillståndshavaren förlorar sin självständighet. Det kan röra sig om följande företeelser:

- hög finansieringsavgift. I granskade exempel motsvarar avgiften en ränta på omkring 20 % på ursprungligt lånat belopp. Avgiften är densamma oavsett hur mycket som betalats av låneskulden. Finansieringsavgiften kan också fortsätta löpa månatligen till dess tillståndshavaren betalat av hela låneskulden.
- personligt ansvar hos tillståndshavaren om denne underlåter att meddela förändringar i verksamheten, exempelvis försäljning eller upphörande av verksamheten samt förändringar av ledning eller styrelseledamöter.
- ensamrätt på varuleveranser till tillståndshavaren.
- fullmakt att granska tillståndshavarens ekonomiska redovisning utan att behöva meddela tillståndshavaren. Det kan också finnas avtalsvillkor som ger långgivaren rätt att ta över tillståndshavarens bokföring.
- vid avtalsbrott, exempelvis inköp av varor från annan leverantör, förfaller hela den kvarvarande skulden omedelbart till betalning. En hög årlig ränta (24 %) löper på en eventuell kapitalskuld som uppstår i det fall skulden inte kan betalas.

EGEN INSATS

Om den sökande anger att verksamheten finansierats genom en egen insats av kapital behöver kommunen granska hur sökande fått tillgång till den egna insatsen.

Eget sparande: Kontrollera att insatsens storlek är rimlig i förhållande till de inkomster sökanden haft. Detta går att granska genom att jämföra sökandens uppgifter gentemot det svar som Skatteverket lämnar när kommunen begär uppgifter därifrån. Det är dock viktigt att komma ihåg att vid inkomst från enskild näringsverksamhet är det via bokföringen och kontot 'egna uttag' i balansräkningen som det framgår hur mycket likvida medel som tagits ut ur det företag som medlen kommer ifrån. Detta belopp kan sedan stämmas av mot kontoutdrag.

Handlar det om sparade medel ska sökanden beskriva hur pengarna ackumulerats och styrka sin förklaring med kontoutdrag eller andra underlag.

Kontanberäkning är ett verktyg som kan vara aktuellt när det handlar om egen insats, i syfte att kontrollera om sökande haft det överskott av medel som anges. I kapitel 8 går det att läsa mer om kontantberäkning.

Aktieägartillskott, egen insättning, lån till aktiebolag: Har den sökande gjort ett aktieägartillskott, egen insättning eller lån till aktiebolaget ska sökanden visa hur de ursprungligen kunnat finansiera lån till aktiebolaget.

Betalning av aktiekapital: Vid nystartat aktiebolag ska sökanden visa att satsat aktiekapital betalats in till aktiebolagets konto.

Vid finansiering med egna medel sker bokföring i balansräkningen. Den egna insatsen bokförs som eget kapital.

ÖVERTAGANDE AV LÅN

Finansiering av lån kan också innebära att köparen tar över säljarens lån. Om ett sådant övertagande skett ska den sökande visa att borgenärerna godkänt övertagandet och att övertagandet är genomfört.

Det övertagna lånet bokförs som en skuld i balansräkningen.

PENGAR FRÅN UTLANDET

Om finansiering sker via kontanta medel från utlandet ska sökanden kunna visa varifrån pengarna kommer med hjälp av verifikationer eller andra underlag. Med kontanter menas förutom sedlar och mynt även dokument i form av checkar, skuldebrev, obligationer och andra värdepapper. Är kontanterna uttagna från konto i annat land kan ett kontoutdrag begäras in.

In- eller utförsel av kontanta medel till EU är anmälningspliktigt när beloppet överstiger 10 000 euro. Anmälan ska göras till Tullverket. Om en anmälan inte sker innebär det att den som för in pengarna gör sig skyldig till en tullförseelse enligt 5 kap. 2 § tullagen (2016:253).

Anmälan till Tullverket ska göras skriftligt, se underlag för anmälan på Tullverkets hemsida <https://www.tullverket.se/>, Resa med kontanta medel. Har sökande angett att finansiering skett via införsel av kontanta medel är det viktigt att utreda att anmälan gjorts till Tullverket. Be sökanden lämna in kopia på anmälan eller kontakta Tullverket och stäm av.

Uppger sökanden att pengar transporterats vid resa kan resehandlingar som bekräftar utlandsvistelsen begäras in. Det kan vara fråga om kopia på stämplarna i passen, biljetter, eller kontoutdrag som visar kortköp i utlandet.

Kontanta insättningar bokförs i balansräkningen som eget kapital.

7.3 GRANSKNING AV BEFINTLIG VERKSAMHET

När en verksamhet bedrivits en längre tid är det oftast mindre aktuellt att granska finansieringen av uppstarten av verksamheten. I stället bör granskningen inriktas på hur verksamheten drivits över tid.

Det kan dock finnas delar i den ursprungliga finansieringen som fortfarande är aktuella att granska, exempelvis avbetalningsplaner, lån från bryggeri eller grossist, betydande egna insättningar och liknande. Därför är det viktigt för kommunen att ta reda på vilka förutsättningarna var när verksamheten startades upp. Kommunen kan be den sökande beskriva när verksamheten startades upp och hur den finansierades.

Det kan också vara relevant att utreda:

- om det tecknats nya avtal i samband med ansökan om tillstånd för servering eller försäljning av tobaksvaror
- om det har uppstått kostnader som är förknippade med att verksamheten söker tillstånd, exempelvis om lokalerna byggts om eller nya inventarier införskaffats? Hur finansieras i så fall dessa kostnader?

7.3.1 BOKFÖRING OCH ÅRSREDOVISNINGAR

Kommunen bör hämta in årsbokslut eller årsredovisningar för de senaste åren för att kunna följa verksamheten över en längre tid.

Granskningen kan omfatta följande delar:

- omsättning och resultat. Hur stor omsättning har företaget och vilka resultat har redovisats över tid?
- nyckeltal för soliditet och likviditet
 - Soliditeten beskriver hur mycket av företagets tillgångar som finansieras av eget kapital. En soliditet som är 20 % och högre är bra.
 - Likviditeten beskriver omfattningen av likvida medel i förhållande till kortfristiga skulder. Likviditeten bör vara över 100 %. En lägre likviditet innebär att företaget skulle behöva låna ytterligare medel om samtliga kortfristiga skulder skulle behövas betalas vid samma tidpunkt.

Omsättning, resultat och nyckeltal är i sig inga underlag för att ifrågasätta finansieringen av verksamheten, men det är bra att bilda sig en uppfattning om företaget har förutsättningar för fortsatt drift över tid, med den finansiering som är aktuell vid ansökningstillfället. Om ansökan gäller ett aktiebolag kan en kreditupplysning ge information kring eventuella nyckeltal. Är verksamheten olönsam och finansieras till stor del med lånade medel kommer sökanden troligen behöva vidta åtgärder för verksamhetens fortlevnad. Dessa åtgärder behöver i så fall granskas av kommunen för att säkerställa att sökanden inte ingått avtal som innebär en inskränkning av sökandes självständighet eller att kapital skjutits till som kommer från kriminell verksamhet:

- När sökande är ett aktiebolag är det viktigt att granska att bolaget inte förbrukat mer än hälften av sitt aktiekapital och är likvidationspliktigt. Har aktiebolaget revisor ska det framgå av revisionsberättelsen, annars granskas det egna kapitalet i årsredovisningen.
- Granska hur tillgångar och skulder förändrats över tid. Har tillgångarna skrivits av? Förändras skulderna? Har det skett egna insättningar, aktieägartillskott eller liknande kort tid före ansökan om tillstånd. Hur har dessa i så fall finansierats?
- Granska bolagets likvida medel. Kassa och bank kan stämmas av mot kontoutdrag.
- Läs igenom årsredovisningarna. Det finns information utöver resultat- och balansräkning som kan ge upplysningar, exempelvis i revisionsberättelsen, i resultatdispositionen eller i noter.

7.3.2 KREDITUPPLYSNING

En kreditupplysning kan ge en överblick över den finansiella statusen hos ett företag. Presentationen av informationen i en kreditupplysning ser olika ut beroende på vilken upplysningsleverantör som används, men nedanstående punkter framgår oftast vid upplysning om aktiebolag:

- adressuppgifter
- styrelsens sammansättning
- F-skatt, moms- och arbetsgivarregistrering
- en översikt över omsättning och resultat för senaste och tidigare år
- information om restförda skulder, aktuella och historiska
- information om betalade arbetsgivaravgifter
- tillgång till årsredovisningar
- serveringstillstånd
- anmärkningar i revisionsberättelse.

Det går också att använda en kreditupplysning för att ta fram uppgifter för en PBI/fysisk person, enskild näringsverksamhet, kommanditbolag och handelsbolag. Då går det ut en omfrågekopia till den som omfattas av upplysningen. Upplysningen ger en översikt över den fysiska eller juridiska personens finansiella status, på samma sätt som vid en kreditupplysning för ett aktiebolag.

HUR SKA EN KREDITUPPLYSNING ANVÄNDAS I GRANSKNINGEN AV FINANSIERINGEN?

Kreditupplysningar är bra verktyg för att snabbt kunna hämta in finansiell information om sökanden och PBI.

Upplysningarna är relativt omfattande. Det finns kreditupplysningsföretag som nischat sig mot serveringstillstånd och tillstånd för försäljning av tobaksprodukter, där rapporterna presenterar information och lägger till information som är relevant vid en tillståndsansökan.

Det finns också möjlighet att lägga in bevakningar på företag i de flesta kreditupplysningstjänster. Används en sådan funktion för kommunens aktuella tillståndshavare går en signal till kommunen när något händer i företaget, exempelvis en förändring i styrelsens sammansättning, förändringar i restföring och liknande. Det är användbart i arbetet med tillsyn av befintliga tillståndshavare, så kallad inre tillsyn, eftersom kommunen kan granska händelsen och se om det är underlag för att öppna ett tillsynsärende.

Det är dock viktigt att komma ihåg att en kreditupplysning inte kan ersätta en Begäran om utlämnande av uppgifter (remiss) från Skatteverket (se kapitel 2 för utförligare beskrivning av uppgifterna som lämnas ut av Skatteverket), Kronofogden och Tullverket i de tillståndsärenden som rör partihandel. Kreditupplysningen innehåller offentliga uppgifter, medan uppgifterna från Skatteverket och Tullverket även kan omfatta sekretessbelagd information. Det finns även offentliga uppgifter, exempelvis beslut om omprövning av moms och arbetsgivaravgifter, som framgår av svaret från Skatteverket men som inte finns med i en kreditupplysning.

7.3.3 EXEMPEL FINANSIERING

Nedan följer ett exempel på hur finansiering av en nystartad verksamhet kan se ut och vilka granskningsåtgärder som kan vidtas vid utredningen av ett tillståndsärende. Det kan förenkla granskningen att beskriva händelser och tidpunkter kronologiskt, antingen i en tabell eller i en tidslinje, för att ge en bättre överblick över hur finansiering sker och när pengar förs till och från sökanden.

VERKSAMHET AB UPPVISAR FÖLJANDE FINANSIERING

Kontanter 200 000 kr från land utanför EU

Lån från bank 100 000 kr

Lån från privatpersoner 300 000 kr

Övertagande av säljarens lån till leverantör 100 000 kr

Revers till säljaren 300 000 kr

Händelseförlopp

Rödmarkerade händelser innebär att betalning sker från sökanden till säljaren.

- 2022-03-01** Enligt sökanden fördes 200 000 kr i kontanter in från ett annat land utanför EU. Pengarna uppges komma från en släkting och har sedan inresan förvarats hemma.
- 2022-04-01** Köparen betalar handpenning på 100 000 kr till säljaren.
- 2022-05-02** Köparen tar lån på 100 000 kr på bank. Enligt lånehandlingar löser sökanden samtidigt ett annat lån på 50 000 kr.
- 2022-05-16** Sökanden har övertagit säljarens lån från leverantören om 100 000 kr.
- 2022-06-01** Köparen betalar resterande köpeskilling om 500 000 kr. Köpeskillingen är totalt 1 000 000 kr, men av dessa har 100 000 kr (handpenning), 100 000 kr (övertagande av lån från leverantör) samt 300 000 kr (revers till säljaren) redan betalats.
- 2022-06-15** Köparen lånar 300 000 kr från en privatperson. Privatpersonen har lånat pengar från bank 2021-01-01 med motsvarande belopp.
- 2022-07-01** Lånet på 300 000 kr till säljaren förfaller till betalning.

FÖRTYDLIGANDE

- **Införsel av kontanta medel, 2022-03-01**

När det gäller summor överstigande 10 000 € som förts in i EU från ett land utanför EU ska införseln anmälas till Tullverket. Sökande ska kunna visa anmälan om kommunen begär det. Kan sökanden inte visa upp en sådan anmälan är det inte visat att pengarna förts in i landet på ett lagligt sätt.

Vidare ska sökande kunna visa upp hur pengarna förvärvats. Enligt sökanden kommer pengarna från en släkting. Detta måste dock kunna verifieras av sökanden, med underlag som styrker att det är släktingens pengar.

- **Betalning av handpenning, 2022-04-01**

För att visa betalning till säljaren ska sökanden kunna visa överföringen till säljaren.

- **Lån från bank, 2022-05-02**

För att styrka ett banklån på 100 000 kr ska sökanden kunna visa upp låneavtal samt utbetalning av lån. Det ska tydligt framgå när lånet utbetalas samt vilket belopp som betalats ut. Det kan inte anses vara tillräckligt att sökanden visar upp en låneansökan.

I exemplet ovan har sökanden tagit ett banklån på 100 000 kr (med utbetalningsdatum 2022-05-02). Sökanden kommer i samband med det nya lånet att lösa en gammal skuld på 50 000 kr. Detta innebär i sin tur att sökanden kommer endast att få tillgång till 50 000 kr och inte till 100 000 kr.

- **Övertagande av säljarens lån till leverantör, 2022-05-16**

För att styrka övertagande av lån ska sökanden inkomma med avtal med handlingar som styrker att säljarens skuld till leverantören har överförts till köparen. Antingen kan köparen ha övertagit skulden eller tagit nytt lån från leverantören som använts till att lösa säljarens skuld till leverantören.

- **Betalning av resterande köpeskilling, 2022-06-01**

För att visa betalning till säljaren ska sökanden kunna visa överföring av beloppet mellan sökanden och säljaren.

I exemplet ovan har sökanden inte tillgång till 500 000 kr (resterande köpeskilling) vid tidpunkten för betalning. Sökande har endast tillgång till 150 000 kr = 100 000 kr (pengar som tagits in från ett land utanför EU och som är kvar efter att handpenning betalats) samt 50 000 kr (den del av banklån som betalats ut). Detta innebär att sökanden inte har visat hur köpeskillingen finansierats.

- **Lån från privatperson, 2022-06-15**

När det handlar om lån från privatperson ska sökanden kunna visa upp en lånehandling samt hur privatpersonen har finansierat lånet. Det kan även bli aktuellt att ta reda på vad privatpersonen har haft för inkomster för att kunna styrka att denne haft råd och möjlighet att betala ut lånet.

I exemplet ovan har privatpersonen finansierat lånet med banklån. Dock har detta banklån utbetalats till personen redan 2021-01-01, dvs ett och ett halvt år innan pengarna har lånats vidare till sökanden. För att kunna styrka att lånet har finansierats med detta banklån ska privatpersonen kunna visa att denne haft tillgång till pengarna under hela denna tid, fram till dess att pengarna lånas ut till sökanden. I annat fall kan man inte anses det visat med vilka medel som lånet har finansierats.

- **Revers till säljaren 2022-07-01**

Då det är fråga om ett kortsiktigt lån från säljaren till sökanden ska det utredas hur köparen kommer att betala av lånet. Oftast krävs det ju en extern finansiering för att kunna lösa kortsiktiga lån av betydande belopp.

8 FÖRSÖRJNING

Frågor uppstår ibland för alkohol- och tobakshandläggare som tar emot ansökningar eller i samband med granskning av befintlig verksamhet där sökande/tillståndshavare har låga inkomster. Sökande eller tillståndshavaren ska kunna uppvisa en ordnad försörjning. Detta är en del av den ekonomiska lämplighetsprövning som kommunen ska genomföra. I dagsläget finns inte i lag reglerat vad som är en låg inkomst.

Det ska alltid ske en bedömning i det enskilda ärendet vad sökanden/tillståndshavaren levt av vid låg inkomst av tjänst. Kommunen kan begära in en levnadskostnadsbeskrivning och använda som underlag vid bedömning utifrån kravet på ekonomisk skötsamhet hos sökanden/tillståndshavaren. Hänsyn bör även tas gällande makes/makas eller liknandes inkomst.

Eftersom det i lag inte finns reglerat vad som är en låg inkomst måste varje kommun göra en egen bedömning om vad som anses som låg inkomst av tjänst. Vägledning kan inhämtas från t.ex. Kronofogdens förbehållsbelopp eller lägsta avtalsenliga löner inom branschen. Här nedan finns stöd för bedömning av låg inkomst av tjänst.

Kontrollera personens deklarerade tjänsteinkomst 3 år tillbaka. Om inkomsten före skatt bedöms vara låg ska försörjningen kontrolleras. Personen skall då styrka sin försörjning, några delar som bör tas med i frågeställningen är:

- Av begäran av uppgifter från Skatteverket framgår att sökande har redovisat anmärkningsvärt låga tjänsteinkomster för beskattningsåren XX.
- Vad beror de låga tjänsteinkomsterna på?
- Hur har sökande klarat sina levnadskostnader under dessa år?
- Visa uttag från näringsverksamheten.

8.1 HUR VISAR PBI UTTAG FRÅN NÄRINGSVERKSAMHET?

- Inkom med balansrapport för samtliga de år som tjänsteinkomsterna är för låga.
- Inkom med utdrag från huvudbok för det senaste året. Utdraget från huvudboken ska visa egna uttag, insättningar och avräkning för skatt (per delägare om HB).
- Inkom med bankkontoutdrag för näringsverksamheten och företrädaren för senaste året som visar att PBI mottagit de uttag som framgår av huvudboken. Det är sökanden som ska markera de poster som återopas för att visa sin försörjning.

Ägare till enskild firma och handelsbolag har normalt låg inkomst av tjänst. PBI har haft uttag från näringsverksamheten som bedöms täcka försörjning från näringsverksamhet eller nettoinbetalningar från kapital. Försörjningen bedöms då vara styrkt.

Om PBI inte kan visa uttag från näringsverksamhet eller nettoinbetalningar från kapital som bedöms täcka försörjningen måste en fördjupad utredning göras, där kärnan är att klara sina levnadskostnader.

8.2 UTREDNING AV FÖRSÖRJNING

Skicka kontantberäkningsdokumentet. Sökanden ska sedan styrka posterna med behövliga handlingar. Kontantberäkningen avser hushållet. Rimlighetsbedömning görs i förhållande till olika faktorer så som bostad, försörjningsbörd m.m.

Kontantöverskottet i kontantberäkningen bör räcka till normalbeloppet + bostads- och eventuella bilkostnader.

Följande normalbelopp i kronor per inkomstperiod gäller från den 1 juni 2022 enligt Kronofogden:

	Kr/månad
Ensamstående vuxen	5 158
Makar och jämställda	8 520
Barn t.o.m. det kalenderår då barnet fyller sex år	2 756
Barn fr.o.m. det kalenderår då barnet fyller sju år	3 308

Observera att kommunen inte efterfrågar de belopp som personerna deklarerar som inkomst av kapital, eftersom dessa kan vara missvisande.

Exempel 1

En person kan deklarerar en inkomst av näringsverksamhet på 200 000 kronor samtidigt som personen inte gör några uttag och dessutom gör insättningar i verksamheten på grund av stora investeringar. I det fallet är det viktigt att utreda dels försörjningen, dels var pengarna till investeringen kom ifrån.

Exempel 2

En person köpte en villa för 2 000 000 kronor och säljer den för 5 000 000 kronor. Personen deklarerar 3 000 000 kronor som inkomst av kapital. Det kan förefalla att det finns gott om pengar att leva för, men om villan var belånad med 5 000 000 kronor så finns det inga pengar kvar, efter återbetalning av lån.

8.3 KONTANTBERÄKNING

Av Skatteverkets svar på begäran om uppgifter i serveringstillstånd och tobakstillstånd framgår bl.a. en persons deklarerade inkomster. Den fråga som ställs ofta är hur man kan veta att en person haft tillräckligt med inkomster för att försörja sig. För att kunna svara på detta kan man använda sig av en kontantberäkning.

Kontantberäkning är en sammanställning av en persons/familjs inkomster, utgifter och förmögenhetsförändringar som ska visa hur mycket medel han/de har haft över till sina kontanta levnadskostnader, t.ex. mat, kläder och nöjen, under ett år.

Att tänka på vid en kontantberäkning är att om näringsverksamhet bedrivs i form av enskild näringsverksamhet och/eller handelsbolag så är det insättningar/uttag ur denna/dessa som påverkar beräkningen och inte verksamhetens framräknade resultat. Ytterligare en omständighet att tänka på är att om skattereduktion har erhållits är denna bara en del av en större kostnad som man har betalat under året. Skattereduktion kan till exempel erhållas för ROT (renovering, ombyggnad och tillbyggnad) och RUT (hushållsnära tjänster). Man ska alltså ta i beaktande att ytterligare medel har förbrukats under året för detta. Skattereduktionen framgår av slutskattebeskedet. Det kan också vara bra att tänka på att nytillkomna krediter kan ha använts för investeringar och ska då inte räknas som tillskott till de medel man har haft att leva för under året.

Syftet är att ta fram en tillförlitlig översikt genom att bedöma om framräknat belopp kan anses ha varit tillräckligt för familjens kontanta levnadskostnader. Ett lågt kontantöverskott eller ett kontantunderskott kan bero på att samtliga skattepliktiga inkomster inte har redovisats. Det kan också bero på att tillgångar och skulder har redovisats felaktigt eller att inkomster som inte är skattepliktiga har erhållits, t.ex. arv, gåvor, lotterivinster.

Framräknat kontantöverskott kan jämföras med normalbeloppet (hur mycket pengar behöver man för att klara sig). Normalbeloppet är ett schablonbelopp som är fastställt i lag. Det räknas upp varje år med hänsyn till konsumentprisindex. Aktuella normalbelopp publiceras varje år i bl.a. Kronofogdemyndighetens föreskrifter om bestämmande av förbehållsbelopp m.m.

Kontantöverskottet bör åtminstone räcka till förbehållsbeloppet + bostads- och eventuella bilkostnader (om inte dessa medräknats i kontantberäkningen).

Kontantberäkning är en sammanställning av samtliga kända inkomster och utgifter samt förmögenhetsförändringar enligt följande:

Exempel på inkomster	Exempel på utgifter
<ul style="list-style-type: none"> + inkomst av tjänst + inkomst av kapital + uttag från näringsverksamhet + utbetalningar från skattekotot + försäljning av fastighet/bostadsrätt + barnbidrag + bostadsbidrag + socialbidrag 	<ul style="list-style-type: none"> - betalning av understöd/ underhållsbidrag - insättning till näringsverksamhet - förvärv av fastighet/bostadsrätt - preliminär A-skatt - inbetalningar till skattekotot - hyra - driftkostnader för småhus - bilkostnader - förvärv av bil - förvärv av aktiebolag - inbetalningar till Kronofogden
Exempel på förmögenhetsförändringar	Exempel på förmögenhetsförändringar
<ul style="list-style-type: none"> + minskning av bankmedel/fordringar + ökning av skulder + försäljning av värdepapper 	<ul style="list-style-type: none"> - ökning av bankmedel/fordringar - minskning av skulder - förvärv av värdepapper

När man gör en kontantberäkning kan man se det som en sammanställning av hushållet samlade inkomster och utgifter. Mellanskillnaden är det överskott som funnits tillgängligt för de utgifter, t.ex. levnadskostnader, som inte har tagits med i beräkningen. Överskottet bör alltså ha varit så stort att det räcker till familjens kostnader för uppehälle, bostad, bil och andra kostnader som inte är med i beräkningen. Hur stort överskott som behövs för en individ/familj är individuellt och kan variera betydligt.

Uppgifter om en familjs inkomster, utgifter och förmögenhetsförändringar samlas in från t.ex. inkomstdeklarationer och begäran om uppgifter från Skatteverket för serveringstillstånd/tobakstillstånd, kreditupplysningstjänst, den sökande och annan extern information. Tänk på att kontrolluppgifter om förmögenhet inte längre lämnas in till Skatteverket och därför behöver inhämtas på annat sätt.

8.3.1 EXEMPEL KONTANTBERÄKNING

Kim har två bolag, ett aktiebolag samt ett handelsbolag.

INKOMSTER:

1. Kim har fått lön på 200 000 kronor (brutto) från aktiebolaget.
2. Aktiebolaget gick med vinst förra året, därför har ägarna bestämt att Kim får aktieutdelning på 50 000 kronor (observera att aktieutdelning betalas ut året efter verksamhetsåret).
3. Från sitt handelsbolag har Kim tagit ut 25 000 kronor (Uttag ur näringsverksamhet).
4. Då Kim har betalat mer skatt än vad Kim var skyldig förra året får Kim en skatteåterbäring på 5 000 kronor (Utbetalning från skattekontot).
5. Kim har ett barn och får barnbidrag på 12 600 kronor.

KONTANTBERÄKNINGSMALL

Inkomster		Person 1	Person 2
Lön, pension, kostnadsersättningar	1.	200 000	
Inkomster av hobbyverksamhet			
Ränteinkomster, utdelning m.m.			
Inkomster vid uthyrning			
Försäljning av värdepapper, fastigheter m.m.			
Aktieutdelning	2.	50 000	
Utgående moms			
Uttag ur, samt övriga inkomster av näringsverksamhet/Handelsbolag	3.	25 000	
Utbetalningar från skattekontot	4.	5 000	
Barnbidrag (endast på en av vårdnadshavarna)	5.	12 600	
Betalning från utlandet			
Minskning av bankmedel m.m.			
Ökning av skulder			
Övrig inkomst person 1			
Övrig inkomst person 2			
Sammanräknat belopp av inkomster i hushållet, totalt		292 600	

UTGIFTER

6. Kim har en hyreskostnad på 8 000 kronor/månad (vilket ger en årskostnad på 96 000 kr).
7. Under året har Kim betalat 60 000 kronor i skatt (avdragen skatt).
8. Kim har en bankskuld på 100 000 kronor, har amorterat denna med 20 000 kronor under året samt fått betala 6 500 kronor i ränta (observera att endast amortering av skuld samt räntekostnader påverkar hur mycket pengar Kim har kunnat disponera under året).

Exemplet fortsätter på nästa sida

9. Kim har gjort en betalning till utlandet på 15 000 kronor.
10. Dessutom har Kim sparat ihop 15 000 kronor på sitt sparkonto (ökning av bankmedel = insättning på bank).
11. Kim har köpt en hund under året, denna kostade 10 000 kronor

Utgifter		Person 1	Person 2
Utgifter i tjänst			
Utgifter i hobbyverksamhet			
Ränte- och förvaltningsutgifter m.m.	8.	6 500	
Inköp av värdepapper eller fastigheter			
Utgift i näringsverksamhet			
Ingående moms			
Insättning i samt övriga utgifter i näringsverksamhet/Handelsbolag			
Pensionssparande			
Avdragen skatt	7.	60 000	
A-kassa, fackavgift			
Beräknad hyra, driftkostnader för fastigheter	6.	96 000	
Inbetalningar till skattekontot			
Betalningar till Kronofogden			
Betalningar till utlandet	9.	15 000	
Ökning av bankmedel	10.	15 000	
Minskning av skulder	8.	20 000	
Övrig utgift person 1	11.	10 000	
Övrig utgift person 2			
Sammanräknat belopp av utgifter i hushållet, totalt		222 500	
Överskott/underskott i hushållet		70 100	
Schabloniserat förbehållsbelopp		0	
Överskott/underskott minus förbehållsbelopp = betalningsutrymme		70 100	

Hushållets överskott har varit 70 100 kronor (292 600 kronor minus 222 500 kronor). Från detta belopp ska Kim under året ha kunnat betala alla hushållets kostnader förutom hyra. Frågan som ska ställas är har det varit rimligt? Har Kim haft tillräckligt med pengar för att försörja sig och sin son? Tänk på att hemmavarande barn kan tjäna egna pengar som kan påverka hushållets ekonomi.

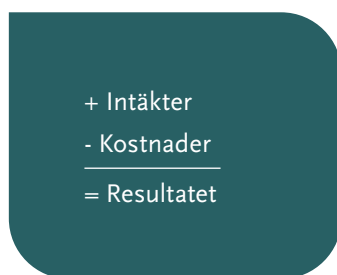
8.4 RESULTATBUDGET

I ansökningsförfarandet är resultatbudgeten en del i utredningen. Det är ett verktyg att ställa företagets intäkter och kostnader mot varandra, oftast under ett år.

Går restaurangens ekonomi ihop? I resultaträkningen sammanställs företagets beräknade intäkter och kostnader för att visa företagets budgeterade resultat för ett verksamhetsår.

8.4.1 FÖRETAGETS RESULTAT

Normalt görs budgeten för ett verksamhetsår men det är helt upp till företaget att bestämma vilken period som man vill budgetera. Strukturen på resultatbudgeten är enkel:

$$\begin{array}{r} + \text{Intäkter} \\ - \text{Kostnader} \\ \hline = \text{Resultatet} \end{array}$$

Då företaget inkommer med sin resultatbudget är det lämpligt att se över vilka poster som finns med, med andra ord vilka intäkter och vilka kostnader som de beräknar uppkomma under året.

Exempel på vad som kan ingå i resultatbudgeten, punkterna kan variera beroende på om ansökan avser alkohol- eller tobakstillstånd:

Intäkter

- mat
- catering
- vatten, läsk
- sprit
- vin
- starköl
- andra jästa alkoholdrycker
- alkoholdrycksliknande preparat
- bonusar m.m.
- tobak
- godis
- tidningar.

Kostnader

- råvaror (mat)
- alkohol
- tobaksvaror
- godis
- tidningar
- hyra/lokaler
- löner
- sociala avgifter
- sophämtning
- el
- värme
- reparationer
- telefon, Babs
- datorkostnader
- bokföring, revision, deklaration
- marknadsföring
- försäkringar
- leasing av maskiner
- bilkostnader
- avskrivningar.

Om det budgeterade resultatet blir negativt innebär det att den planerade verksamheten kommer att gå med förlust. Att visa ett positivt resultat är nödvändigt om företaget ska överleva på sikt. På kort sikt – i ett uppbyggnadsskede – kan dock företagets resultat vara negativt. Hur länge detta kan fortgå beror på hur länge finansärer är beredda att skjuta till kapital.

Då företaget ställer upp sin budget är det viktigt att fundera på vilka poster som ska finnas med, med andra ord vilka intäkter och vilka kostnader kommer att uppstå under året. I budgeten ska kostnaderna för inköp av verksamheten finnas med.

9 RESTAURANGRAPPORT

Enligt 9 kap. 14 § andra stycket AL är en tillståndshavare skyldig att lämna statistiska underlag till Folkhälsomyndigheten om sin alkoholförsäljning. Fohm har med stöd av 4 a § 2 alkoholförordningen (2010:1636) föreskrivit vilka uppgifter som tillståndshavaren är skyldig att lämna till myndigheten [Folkhälsomyndighetens föreskrifter (FoHMFS 2014:5) om statistiska uppgifter avseende servering, ändrad i HSLF-FS 2019:28].

Fohm samlar årligen in uppgifter om prissättning, omsättning för mat, alkoholdryck, alkoholdrycksliknande preparat och inköpta volymer från den som har stadigvarande tillstånd att servera alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat. Tillståndshavare ska varje år lämna in uppgifter för perioden 1 januari – 31 december, senast den 1 mars nästkommande år.

Det är värt att notera att krav på inlämnande av en sådan restaurangrapport inte gäller för den som omfattas av undantaget i 39 kap. 5 § 1 SFL, det vill säga för den som bara i obetydlig omfattning säljer varor eller tjänster mot kontant betalning eller mot betalning med kontokort och som därför inte är skyldiga att använda kassaregister (4 § i FoHMFS 2014:5). När det gäller försäljning i obetydlig omfattning enligt SFL finns vägledning i Skatteverkets allmänna råd (2013:23) om obetydlig omfattning avseende skyldigheter som gäller kassaregister.

Via Fohm:s register över tillstånd kan kommunen få tillgång till inskickade restaurangrapporter. Om en tillståndshavare inte lämnar restaurangrapporten, kan kommunen med stöd av 9 kap. 17 § AL meddela en erinran eller varning. Lämnar tillståndshavaren inte in restaurangrapporten efter en varning kan kommunen enligt 9 kap. 18 § AL återkalla tillståndet.

Att studera restaurangrapporten kan vara ett stöd då man väljer ut tillståndsobjekt för en tillsyn.

Siffrorna i rapporten kan användas på olika sätt. Nedanstående indikatorer kan göra att man bör vara extra uppmärksam:

- oförklarligt lika siffror från år till år
- omsättningen av alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat förändras markant över tid
- utebliven restaurangrapport
- om det är stor skillnad i förhållande till liknande verksamheter
- lågt centiliterpris på alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat
- stora differenser i förhållandet mellan inköpta och sålda volymer
- låg eller i förhållande till alkoholförsäljningen obefintlig matförsäljning.

Förekommer en eller flera av ovanstående punkter kan man överväga att titta närmare på bokföringen.

Vid bokföringskontroll utgör restaurangrapporten ett kontrollinstrument. I de fall värdespel och restaurangcasinospel förekommer på restaurangen kan uppgifterna kontrolleras mot siffror som tillståndshavaren uppgivit till Spelinspektionen.

10 EKONOMISK BROTTSLIGHET

I detta kapitel finns en genomgång om sådan ekonomisk brottslighet som kommunen kan komma i kontakt med i sin granskning av sökanden och tillståndshavare. Det handlar om penningtvätt, skattebrott, punktskattebrott, bokföringsbrott och brott mot aktiebolagslagen. I detta kapitel beskriver vi kort dessa brott. Vi kopplar även dessa brott till kommunens möjlighet att upptäcka dem, samt hur kommunen kan agera vid misstänkt brottslighet. Kapitlet avslutas med att beskriva anmälningsskyldighet när kommunen upptäcker felaktig folkbokföring eller felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen.

När det gäller karenstid avseende brottslighet finns detta beskrivet i avsnitt 1.5.2.

10.1 PENNINGTVÄTT

När pengar eller annan egendom som kommer från brott eller från brottslig verksamhet omvandlas till tillgångar som kan redovisas öppet är det fråga om penningtvätt. Det kan till exempel röra sig om pengar från narkotikabrott, trafficking, människosmuggling, skattebrott, bedrägerier och rån.

Att tvätta pengar från en kriminell verksamhet är straffbelagt enligt Lag (2014:307) om straff för penningtvättsbrott, PTBL. Det kan även vara straffbart att medverka till någon annans penningtvätt.

En person kan dömas för penningtvättsbrott om:

- det finns brottsvinster (pengar eller annan egendom) som
- kommer från brott eller från brottslig verksamhet och som
- personen ifråga har vidtagit åtgärder med som syftar till att dölja att egendomen kommer från brott eller från brottslig verksamhet.

Straffskalan för penningtvättsbrott är fängelse i lägst 14 dagar och högst två år och för grovt penningtvättsbrott fängelse i lägst sex månader och högst sex år enligt 3, 4 och 5 §§ PTBL.

Om brottet är att anse som ringa kallas det för penningtvättsförseelse, 6 § PTBL. Det kan också vara frågan om penningtvättsförseelse i vissa fall då en person inte insåg men hade skälig anledning att anta att denne vidtog åtgärder med pengar eller annan egendom som kommer från brott eller brottslig verksamhet. Påföljden för penningtvättsförseelse är böter eller fängelse i högst sex månader.

10.1.1 NÄRINGSPENNINGTVÄTT

Den som i näringsverksamhet eller som led i en verksamhet som bedrivs vanemässigt eller annars i större omfattning medverkar till en åtgärd som skäligen kan antas vara vidtagen i penningtvättssyfte kan dömas för näringspenningtvätt. Straffskalan är fängelse i lägst 14 dagar och högst två år, enligt 7 § PTBL. Är brottet grovt är straffskalan fängelse i lägst sex månader och högst sex år, enligt 7 § 2 st PTBL.

Om näringspenningtvätten är att anse som ringa är straffskalan böter eller fängelse i högst sex månader, enligt 7 § 3 st PTBL. Även den som inte bedriver näringsverksamhet eller en verksamhet som är varaktig eller i större omfattning kan dömas för ringa näringspenningtvättsbrott om han eller hon medverkar till en åtgärd som skäligen kan antas vara vidtagen i penningtvättssyfte.

Även försök, förberedelse eller stämpling till penningtvättsbrott, grovt penningtvättsbrott eller näringspenningtvätt som inte är ringa är straffbelagt och medför straffansvar enligt 23 kap. brottsbalken (1962:700), BrB.

Den stora skillnaden mellan penningtvätt och näringspenningtvätt är att det vid penningtvättsbrott krävs en tydlig koppling till ett brott eller till en brottslig verksamhet som ska ha genererat pengarna, medan det vid näringspenningtvätt inte behövs någon sådan koppling. Vid näringspenningtvätt är grunden för ansvar att gärningsmannen gör sig skyldig till ett klandervärt risktagande. Med klandervärt risktagande

avses att gärningsmannen t.ex. inte har motverkat penningtvätt i näringsverksamhet eller att gärningsmannen vidtagit åtgärder som möjliggör penningtvätt, såsom att låna ut bankkonto eller ställa ut osanna fakturor. Gärningsmannen kan dömas till ansvar även om det visar sig att pengarna inte kommer från brott eller brottslig verksamhet eftersom det är själva risktagandet som straffbeläggs i bestämmelserna om näringspenningtvätt.

10.1.2 KOMMUNENS ROLL

Kommunen kan komma i kontakt med misstänkt penningtvätt som ett led i sin finansieringskontroll. Det kan handla om kontroll av köpeskilling eller aktieägartillskott. Ett exempel kan vara att det i samband med köp används kontanter eller andra medel vars ursprung inte kan verifieras, eller medel som tagits in i landet på tvivelaktigt sätt. Vissa verksamheter anses vara extra utsatta för penningtvätt som t.ex. spelbolag, pantbanker, växlingskontor, mäklare och kontanthandlare som köper och säljer dyra varor (t.ex. smycken, bilar). Av den anledningen kan det vara aktuellt att utreda finansiering som härrör från sådana verksamheter extra noga.

Kommunen ansvarar för att, som ett led i sin lämplighetskontroll, utreda att inga hinder finns för att erhålla eller behålla ett tillstånd. Om kommunen upptäcker misstänkt penningtvätt kan den vidta administrativa åtgärder (lägga till neka tillstånd på alla likande uttryck) mot den som deltar i upplägg som kan utgöra penningtvätt eller inte kan visa ursprung på pengar som använts.

I mål nummer 5480-10 har Kammarrätten i Göteborg angett att ”Det framgår av förarbeten till den tidigare alkohollagen att en förutsättning för tillstånd till servering av alkoholdrycker är att sökanden kan visa varifrån kontanter till ett restaurangförvärv kommer samt hur finansiering av det framtida köpet och driften av rörelsen ska ske. Det är sökanden som har bevisbördan. De främsta skälen till dessa krav är att förhindra penningtvätt, olämpliga finansiärer och snedvriden konkurrens (prop. 1994/95:89 s.64 och 103 samt SOU 2000:59 s. 203.).

I SOU 2000:59 s. 203 anges att det kan bli aktuellt att kontrollera långgivaren vid privata lån, t.ex. vid misstanke om s.k. bulvanförhållanden. Finansieringskontrollen har utvecklats genom rättspraxis i många år och syftar i första hand till att förhindra att restaurangköp används till att tvätta ”svarta” pengar ”vita”, dvs. att köpet finansieras med obeskattade eller på annat sätt olagligt förvärvade medel.

10.2 SKATTEBROTT

En person kan dömas för skattebrott enligt SkBrL (1971:69), om personen uppsåtligen:

- på annat sätt än muntligen lämnar oriktiga uppgifter till en myndighet eller
- underlåter att lämna en deklaration, kontrolluppgift eller någon annan föreskriven uppgift till en myndighet.

För att det ska räknas som skattebrott ska agerandet ha gett upphov till fara för att skatt undandras det allmänna eller felaktigt tillgodoräknas eller återbetalas till personen själv eller någon annan.

Skattebrott kan ge fängelse i lägst 14 dagar och högst i två år (2 § SkBrL). Grovt skattebrott kan ge fängelse i lägst sex månader och högst sex år (4 § SkBrL). Skatteförseelse, ringa brott, kan leda till bötesstraff (3 § SkBrL).

I SkBrL finns även bestämmelser om

- förberedelse och stämpling till grovt skattebrott (11 § SkBrL)
- vårdslös skatteuppgift (5 § SkBrL)
- skatteavdragsbrott (6 § SkBrL)
- skatteredovisningsbrott (7 § SkBrL)
- vårdslös skatteredovisning (8 § SkBrL)
- försvärande av skattekontroll (10 § SkBrL).

Dessutom kan medverkan till brott enligt skattebrottslagen vara brottsligt enligt bestämmelser i 23 kap. 4 § BrB.

Cigaretter får inte tillhandahållas för försäljning annat än i originalförpackning försedd med särskild märkning med uppgift om detaljhandelspriset (2 kap. 19 § Lag (2022:155) om tobaksskatt, LTS). Den som tillhandahåller cigaretter till försäljning på annat sätt än i originalförpackning försedd med särskild märkning med uppgift om detaljhandelspriset döms till böter eller fängelse i högst sex månader (2 kap. 21 LTS). I ringa fall skall inte dömas till ansvar enligt första stycket.

10.2.1 KOMMUNENS ROLL

Kommunen kan i samband med tillsyn eller annan kontroll av sökanden eller tillståndshavaren komma att misstänka skattebrott. Det kan handla om t.ex.

- krympt försäljning (näringsidkaren bokför inte all försäljning). Det kan vara fråga om att försäljningen sker helt svart, eller att del av omsättningen inte bokförs, t.ex. registreras all försäljning inte in i kassaregistret.
- företag tar in osanna fakturor i sin bokföring, dvs. att bolaget beställer fakturor som avser en kostnad som bolaget inte har haft. Efter att bolaget betalat fakturan till det fakturaställande bolaget får de en del av beloppet tillbaka vid sidan om bokföringen.
- anlåtande av svart arbetskraft. Det kan handla om personal som belönas helt eller delvis med svarta löner. Ett vanligt upplägg är också att personalen får avtalsenligt lön på papper, men är tvungen efter löneutbetalningen att föra en del av pengarna tillbaka till ägaren eller dess representant.
- tobak vars försäljningspris understiger skatten.
- cigaretter som säljs på annat sätt än i originalförpackning med detaljhandelsprismärkning.

Syftet med att krympa försäljningen eller ta in osanna fakturor i sin bokföring är att frigöra pengar för att finansiera svart arbetskraft och/eller egna uttag.

Om kommunen misstänker skattebrott när det gäller sökanden kan den överväga att avslå ansökan. Om kommunen däremot misstänker skattebrott hos en tillståndshavare kan det vara lämpligt att försöka planera in tillsyn tillsammans med Skatteverket på dessa försäljningsställen, eller genomföra en fördjupad granskning, t.ex. bokföringskontroll. Om kommunen kan visa på misstänkt skatteundandragande, även om det inte finns beslut från Skatteverket eller domstol, kan kommunen agera administrativt och använda informationen i sin utredning.

10.3 BEFATTNING MED SMUGGELGODS OCH PUNKTSKATTEPLIKTIGA VAROR

Det finns bestämmelser om hur alkohol- och tobaksvaror får flyttas inom Sverige eller till Sverige. Rent övergripande kan man säga att Tullverket är beskattningsmyndighet för varor som kommer från länder utanför EU medan Skatteverket är beskattningsmyndighet för varor som kommer från andra EU-länder eller som tillverkas i Sverige.

10.3.1 OLOVLIG BEFATTNING MED SMUGGELGODS

Den som förvarar alkohol- eller tobaksvaror som olovligt tagits in i Sverige från länder utanför EU kan dömas till ansvar i enlighet med lagen (2000:1225) om straff för smuggling. Den som uppsåtligen emballerar, transporterar, förvarar, döljer, bearbetar, förvärvar, överlåter eller ingår avtal om upplåtelse av panträtt i en vara som varit föremål för smuggling döms enligt 12 § för olovlig befattning med smuggelgods till böter eller fängelse i högst två år. Om gärningen är ringa ska den inte medföra ansvar. Om brottet är grovt döms för grov olovlig befattning med smuggelgods till fängelse i lägst sex månader och högst sex år (13 §).

10.3.2 OLOVLIG BEFATTNING MED PUNKTSKATTEPLIKTIGA VAROR

Den som uppsåtligen emballerar, transporterar, förvarar, döljer, bearbetar, förvärvar eller överlåter alkohol eller tobaksvaror som varit föremål för skattebrottslighet döms för olovlig befattning med punktskattepliktiga varor till böter eller fängelse i högst två år enligt 5 kap. 1 a § lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter

m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter. Om gärningen är ringa ska den inte medföra ansvar. Om brottet är grovt döms för grov olovlig befattning med punktskattepliktiga varor till fängelse i lägst sex månader och högst fyra år (5 kap. 1 b §).

10.3.3 KOMMUNENS ROLL

Kommunen kan i samband med tillsyn upptäcka att det finns skäl att misstänka att alkohol- eller tobaksvaror som varit föremål för smuggling eller är obeskattade förvaras på en restaurang eller butik. Exempel då misstanke på brott kan väckas är om man påträffar:

- tobak eller alkohol med utländska varningstexter
- tobak, vars försäljningspris understiger skatten
- tobak eller alkohol som restaurangen eller butiken inte kan visa underlag för.

Om kommunen upptäcker alkohol- eller tobaksvaror som man misstänker vara obeskattade eller insmugglade kan kommunen planera in gemensam tillsyn med Polismyndigheten eller kontakta Tullverket. Kommunen kan även kontakta Skatteverkets punktskatteenhet för att reda ut beskattningen. När det gäller tobaksvaror med utländska varningstexter, eller tobaksvaror eller alkohol där man kunnat visa undandragande av skatt, kan kommunen agera administrativt och använda informationen i sin utredning.

10.4 BOKFÖRINGSBROTT

Bokföringsbrott innebär att bokföringen är bristfällig eller saknas helt. Då går det inte bedöma hur ekonomin ser ut i ett bolag.

Bokföringsbrott regleras i 11 kap. 5 § i BrB och är uppdelat i tre grader efter brottets svårighet. För bokföringsbrott av normalgraden är påföljden fängelse i 14 dagar till högst två år. För grovt bokföringsbrott är påföljden fängelse i lägst sex månader och högst sex år, och för ringa brott är påföljden böter eller fängelse i högst sex månader. Ringa bokföringsbrott får bara åtalas om det är påkallat av särskilda skäl.

De vanligaste bokföringsbrotten är att

- det saknas årsredovisning, eller att årsredovisningen inte har upprättats inom föreskriven tid (en årsredovisning anses upprättad då den undertecknas av bolagets samtliga styrelseledamöter och verkställande direktören om sådan finns)
- bokföringen upphör innan företaget går i konkurs eller om
- det finns brister i bokföringen som gör att man inte kan följa de ekonomiska transaktionerna. Det kan handla om att bokföringen inte sker i rätt tid eller i rätt följd, eller att verifikationerna (underlagen) är bristfälliga.

10.4.1 KOMMUNENS ROLL

Kommunen kan, som ett led i sin kontroll av företag, komma i kontakt med misstänkta bokföringsbrott. Det kan t.ex. handla om att ett bolag inte upprättat årsredovisning eller årsbokslut i tid. Den som blivit endast kortvarigt försenad med att upprätta årsredovisning eller årsbokslut kommer normalt sett inte att drabbas av en straffrättslig sanktion eftersom dessa är att bedöma som ringa brott som får åtalas endast om åtal av särskilda skäl är påkallat från allmän synpunkt.

Även negativ saldo på kassakontot eller att det saknas underlag till de olika posterna i bokföringen kan vara misstänkt bokföringsbrott.

Kommunen ansvarar för att säkerställa att tillståndshavare uppfyller kraven på lämplighet. I prop. 1994/95:89 på s. 104 anges att en viktig del av en rörelsens skötsel är bokföringen. Den ligger till grund för bl.a. inkomsttaxering, redovisning av mervärdesskatt och löner, källskatt, arbetsgivaravgifter och kontrolluppgifter för anställda. En riktig bokföring är således ett krav för att en rörelse skall kunna skötas på ett seriöst sätt. En bristfällig bokföring eller avsaknad av sådan kan föranleda att en tillståndshavare bedöms som olämplig att fortsätta den tillståndspliktiga verksamheten.

På samma sätt kan tillstånd vägras vid brister i bokföringen.

Med stöd av 9 kap. 13 § AL (2010:1622) samt 7 kap. 17 § LTLP (2018:2088) har kommunen rätt att ta del av de handlingar de behöver för sin tillsyn, inklusive bokföringsmaterial. Om kommunen kan visa på att bokföringen är bristfällig kan det finnas skäl att agera administrativt och använda informationen i sin utredning.

10.5 BROTT MOT AKTIEBOLAGSLAGEN

10.5.1 LÅNEFÖRBUD

Låneförbudet i aktiebolagslagen (2005:551), ABL innebär att bolaget inte får lämna penninglån eller säkerhet för penninglån till aktieägare eller en person i ledande ställning inom bolaget eller koncernen, eller närstående till dessa. Det finns vissa undantag från detta förbud, t.ex. om lånet lämnas på affärs-mässiga grunder och är avsett uteslutande till dessa personers affärsrörelse.

Ett aktiebolag får inte heller ge förskott, lämna lån eller ställa säkerhet för lån i syfte att gäldenären eller honom närstående fysisk eller juridisk person skall förvärva aktier i bolaget eller överordnat bolag i samma koncern (förvärvslåneförbudet).

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot ovanstående döms till böter eller fängelse i högst ett år.

10.5.2 OM STYRELSEMÅLVAKTER

Att använda sig av styrelsemålvakt är ett vanligt brottsupplägg. Bakom upplägget står ofta oseriösa aktörer som använder bolaget som ett brottsverktyg och vill dölja vem som egentligen har bestämmande inflytande i bolaget. En styrelsemålvakt är en person som går in i en styrelse eller som verkställande direktör för ett bolag utan att ta del av verksamheten som ankommer på ledamot respektive VD enligt aktiebolagslagen.

Förfarandet strider mot aktiebolagslagen och är straffbart. Den som uppsåtligen medverkar till att en sådan ledamot eller VD utses, eller den som uppsåtligen åtar sig ett sådant uppdrag, döms till böter eller fängelse i högst ett år.

10.5.3 KOMMUNENS ROLL

Kommunen kan, i samband med finansieringskontroll, upptäcka att köp har finansierats med förbjudna lån, t.ex. att aktiebolag har lämnat lån till närstående.

Kommunen kan, som ett led i sin kontroll av lämplighet, komma i kontakt med misstänkta bulvanförhållanden. Det kan handla om en person som inte är en formell företrädare för bolaget (t.ex. styrelseledamot) men i verkligheten utövar bestämmande inflytande över rörelsen. Det kan handla om t.ex. en tidigare tillståndshavare vars tillstånd återkallats, eller någon som, av olika anledningar, inte vill framstå som ägare på papper.

Om kommunen kan visa att låneförbudet överträtts eller att den som utövar bestämmande inflytande över rörelsen inte uppfyller lämplighetskraven kan kommunen agera administrativt och använda informationen i sin utredning.

I SOU Bestämmelser om alkoholdrycker 2000:59 s. 203 anges att det kan bli aktuellt att kontrollera långgivaren vid privata lån, t.ex. vid misstanke om s.k. bulvanförhållanden. Finansieringskontrollen har utvecklats genom rättspraxis i många år och syftar i första hand till att förhindra att restaurangköp eller köp av tobaksbutik används till att tvätta ”svarta” pengar ”vita”, dvs. att köpet finansieras med obeskattade eller på annat sätt olagligt förvärvade medel.

Enligt prop. Förslag till alkohollagen 1994/95:89 s. 102 måste lämplighetskraven, när det gäller juridisk person även riktas mot den eller de fysiska personer som har ett betydande inflytande i rörelsen i egenskap av t.ex. verkställande direktör, styrelseledamot, bolagsdelägare eller aktieägare med betydande aktieinnehav.

Även annan ekonomisk intressent kan komma att innefattas i prövningen. I SOU 2000:59 anges vidare att det kan bli aktuellt att kontrollera bolag ”i flera led”, t.ex. moderbolag, aktiebolag som äger varandra eller vid misstanke om bulvanförhållanden.

Samma gäller även vid tobaksärenden.

10.6 OM NÄRINGSFÖRBUD

Den som allvarligt missköter sin näringsverksamhet kan få näringsförbud. Ett näringsförbud gäller i tre till tio år.

En näringsidkare har olika skyldigheter. Den får inte begå brott i verksamheten och den måste se till att betala de skatter och avgifter som gäller. Den som grovt åsidosätter sina skyldigheter kan få näringsförbud. Det gäller även den som driver verksamheten i konkurs på ett brottsligt sätt.

De som har näringsförbud får inte:

- driva näringsverksamhet
- vara firmatecknare i ett företag
- vara ombud för en juridisk person som driver näringsverksamhet
- sitta i ledningen för en näringsverksamhet
- ha röstmajoritet i ett aktiebolag
- vara anställd eller återkommande ta emot uppdrag inom den verksamhet där näringsförbudet gäller
- ta uppdrag i den verksamhet näringsförbudet gäller
- vara anställd i näringsverksamhet som drivs av en närstående.

10.7 OM BOKFÖRING OCH SKATTER AVSEENDE ILLEGAL VERKSAMHET

I ett mål som prövats av Högsta Domstolen (B 5428-19, beslutsdatum 18 mars 2021) avseende illegal försäljning av läkemedel (en produkt som även har en laglig marknad i Sverige) har Högsta Domstolen konstaterat att även den som bedriver olaglig verksamhet är såväl mervärdesskatteskyldig, inkomstskatteskyldig som bokföringsskyldig för sin verksamhet om detta följer av lagen.

Av detta följer att även den som bedriver illegal handel med alkohol eller tobak, kan göra sig skyldig till bokföringsbrott, skattebrott och försvärande av skattekontroll.

10.8 OM BEVISBÖRDAN

I ärenden om tillstånd för servering eller tobaksförsäljning är krav på bevisning hög, dock ej lika hög som i brottmål. Detta innebär att de i vissa fall kan vara möjligt att vidta administrativa åtgärder även om rekvisiten för ett brott inte är uppfyllda. Inte heller finns det krav på uppsåt vid administrativa åtgärder. Det kan även tilläggas att bevisbördan i ansökningsärenden ligger hos sökanden, medan bevisbördan i ingripandeärenden ligger hos kommunen.

I prop. 1994/95:89 s. 103 anges att ekonomisk misskötsamhet kan visa sig på många olika sätt. Den allvarligaste formen av ekonomisk misskötsamhet är ekonomisk brottslighet. Som exempel kan nämnas brott enligt skattebrottslagen, uppbördslagen samt bokföringsbrott.

Även annan ekonomisk misskötsamhet kan medföra att tillstånd vägras eller att förutsättningar föreligger för återkallelse av redan meddelat tillstånd. Här avses både vårdslöshet i ekonomiska sammanhang och ett beteende som, utan att vara straffbelagt, innebär ett systematiskt åsidosättande av skyldigheter som medborgare eller näringsidkare. Det krävs inte att misskötsamheten är uppsåtlig.

I Regeringsrättens årsbok (RÅ) 1994 ref. 88 (avgörandet avser äldre lagstiftning, men är fortsatt relevant då inget har ändrats i sakfrågan) anges att kravet på bevisning ska ställas högt av rättssäkerhetsskäl, då ett tillstånd för servering av alkoholdrycker kan ha avgörande betydelse för möjligheterna att bedriva restaurangrörelse. Beviskraven för ett ingripande bör, i alla hänseenden, inte ställas lika högt som för en fällande dom som i brottsmål. Dock kan återkallelse endast kunna vidtas när det har klarlagts att sådana missförhållanden som utgör grund för återkallelse föreligger. Objektivt konstaterade missförhållanden torde kunna ställas till grund för en återkallelse trots att åtal inte väcks eller inte leder till en fällande dom. Det föreligger inte heller någon principiell skyldighet för en tillsynsmyndighet att vänta med ett ingripande till dess att förundersökning avslutas.

Detta innebär att kommunen kan agera administrativt redan vid misstanke om brott, och ej behöver vänta ut att ärendet handläggs hos annan myndighet eller domstol.

10.9 BROTTSANMÄLAN OCH TIPS

Kommunen kan anmäla misstänkta brott till Ekobrottsmyndigheten eller Polismyndigheten. Om uppgifterna som ska ingå i en brottsanmälan eller tips innehåller sekretess behöver kommunen göra en utredning om det finns en sekretessbrytande regel som kan användas för att kunna lämna över uppgifterna. Det är lämpligt att kommunen dokumenterar intresseavvägningen som gjorts avseende dels integritetsskyddet för personerna som anmälan eller tips avser och dels mellan vikten av att handlingarna lämnas över till brottsbekämpande myndigheter.

Misstankar om ekonomisk brottslighet inom Ekobrottsmyndighetens verksamhetsområde kan lämnas in till något av EBM's kontor eller skickas per brev. Övriga brott anmäls till Polismyndigheten.

Tips lämnas till den myndighet som utreder aktuell brottslighet eller regelbrott.

10.9.1 SEKRETESS I TILLSTÅNDSPRÖVNING

Sekretess gäller hos tillstånds- eller tillsynsmyndighet enligt AL (2010:1622) och hos kommun i ärenden om tillståndspliktig tobaksförsäljning enligt LTLP (2018:2088) för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs (30 kap. 20 § OSL (2009:400)).

Kommunerna har dels skyldighet att följa sekretessbestämmelserna, dels möjlighet att ta del av sekretessbelagda uppgifter. Polismyndigheten, Skatteverket och andra myndigheter som uppbär eller driver in skatter eller avgifter på begäran av en tillsynsmyndighet ska lämna uppgifter som tillsynsmyndigheten behöver för sin tillståndsprövning eller tillsyn (9 kap. 8 § AL fjärde stycket).

Av 11 § p. 10 i förordning (1999:1134) om belastningsregister framgår att uppgifter från belastningsregistret om brott som lett till någon annan påföljd än penningböter ska lämnas ut om det begärs av en kommunal myndighet, i ärenden om serveringstillstånd enligt alkohollagen (2010:1622) och i ärenden om tillstånd för försäljning av tobaksvaror enligt lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter, i fråga om den som ärendet gäller.

Kommunerna är dessutom skyldiga att säkerställa sekretess för uppgifter de fått in (7 kap. 24 § LTLP, 9 kap. 8 § AL).

Sekretessen kan brytas om det finns sekretessbrytande bestämmelser. När det gäller brottslighet kan sekretess brytas gentemot en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller någon annan myndighet som har till uppgift att ingripa mot brottet om fängelse är föreskrivet för brottet och detta kan antas föranleda någon annan påföljd än böter (10 kap. 24 § OSL).

Av "Sekretess inom rättsväsendet" av Anna-Lena Dahlqvist och Liselotte Westerlund, Nordstedts 2021, på s. 118, framgår att bestämmelsen innebär en möjlighet men inte någon skyldighet för en myndighet att på eget initiativ lämna uppgifter om brott. Enligt uttalanden i förarbetena är dock inte avsikten att myndigheterna ska vara passiva när det uppkommer misstankar om brott utan att det anses önskvärt att myndigheterna utnyttjar de möjligheter att lämna ut uppgifter om brott som bestämmelsen ger (jfr. prop. 1983/84:27 s. 27 och 2001/02:191 s. 52).

Enligt den så kallade generalklausulen kan en sekretessbelagd uppgift lämnas till en myndighet, om det är uppenbart att intresset av att uppgiften lämnas har företräde framför det intresse som sekretessen ska skydda (10 kap. 27 § OSL). Generalklausulen kan åberopas som stöd för att lämna ut uppgifter angående misstankar om brott där påföljden är böter om det är uppenbart att intresset av att uppgiften lämnas har företräde framför det intresse som sekretessen skall skydda (prop. 1983/84:142 s. 32).

Av "Sekretess inom rättsväsendet" av Anna-Lena Dahlqvist och Liselotte Westerlund, Nordstedts 2021, på s. 126, framgår att informationen kan lämnas efter en begäran eller på eget initiativ.

Generalklausulen bygger på att ett rutinmässigt uppgiftsutbyte av sekretessbelagda uppgifter ska vara särskilt författningsreglerat (prop. 1979/80:2 Del A s.327). Det finns dock inget hinder för att uppgifter i undantagsfall utbyts rutinmässigt med stöd av bestämmelsen.

Generalklausulen kan också användas av en myndighet för att lämna uppgifter utan samband med en förundersökning, t.ex. till en brottsbekämpande myndighets underrättelseverksamhet (prop. 1983/84:142 s. 18). Generalklausulen kan användas för informationsutbyte mellan myndigheter under förutsättning att det är uppenbart att intresset av att lämna ut uppgifter överstiger det intresse som sekretessen ska skydda.

I de flesta fallen torde generalklausulen kunna användas för att lämna uppgifter till brottsutredande myndighet, dock måste prövning ske i det enskilda fallet.

10.10 KOMMUNENS UNDERRÄTTELSESKYLDIGHET

10.10.1 FELAKTIG FOLKBOKFÖRING

Om kommunen upptäcker felaktigheter i folkbokföringen har kommunen en anmälningsskyldighet gentemot Skatteverket enligt folkbokföringslagen (1991:481), se vidare kapitel 5.

10.10.2 FELAKTIGA UTbetalningar FRÅN VÄLFÄRDSSYSTEMET

Om kommunen har anledning att anta att en ekonomisk förmån eller ett ekonomiskt stöd har beslutats, betalats ut eller tillgodoräknats felaktigt eller med ett för högt belopp ska kommunen underrätta berörd myndighet om detta, i enlighet med Lag (2008:206) om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen.

Detta gäller för sådana bidrag, ersättningar, pensioner och lån för personligt ändamål som enligt lag eller förordning beslutas av Migrationsverket, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, Centrala studiestödsnämnden, Arbetsförmedlingen, en kommun eller en arbetslöshetskassa och betalas ut till en enskild person (ekonomisk förmån).

Detta gäller även sådana stöd, bidrag och ersättningar som enligt lag eller förordning beslutas av från Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen eller en kommun och som avser en enskild person, men betalas ut till eller tillgodoräknas någon annan än den enskilde (ekonomiskt stöd).

10.10.3 KOMMUNENS ROLL

Kommunen kan i sin granskning av sökanden eller tillståndshavare komma i kontakt med att någon av företrädarna, formell eller faktisk, är folkbokförd på fel adress. Vidare kan kommunen upptäcka att flera personer är folkbokförd i samma lägenhet men som har sin hemvist på ett annat ställe. Det kan t.ex. handla om att ett gift par har folkbokfört sig på olika adresser i samband med en s.k. skenskilmässa i syfte antingen att förskansa sig bidrag på felaktiga grunder eller för att dölja vem som har bestämmande inflytande över en rörelse.

Kommunen kan i sin utredning avseende försörjning upptäcka att bidrag har betalats ut felaktigt till en person. Kommunen kan vidare upptäcka att bidrag har felaktigt betalats ut till ett företag avseende en person. Exempelvis betalar Arbetsförmedlingen ut anställningsstöd till företag när personer som uppfyller vissa kriterier anställs. Den kommunala granskningen kan visa att personen egentligen inte arbetar i verksamheten, men trots detta erhåller anställningsbidrag.

Om kommunen misstänker att en person är folkbokförd på fel adress har kommunen en skyldighet att anmäla detta till Skatteverket. Mer information om vad en anmälan ska innehålla, eller vart den ska skickas anges i avsnitt Beskattning och folkbokföring. På liknande sätt ska kommunen göra en anmälan till utbetalande myndighet, om den upptäcker att ekonomisk förmån eller stöd har betalats ut på felaktiga grunder. För mer information om hur en anmälan ska gå till kan berörd myndighet kontaktas.

Uppgifter om misstänkt fel i folkbokföring eller felaktiga utbetalningar kan användas i den kommunala utredningen.

11 CHECKLISTA

Nedan finns exempel på vad som kan ingå i den ekonomiska granskningen. Ytterligare information återfinns under de olika kapitlen i denna vägledning.

Kommuner som saknar tillgång till kreditupplysningsföretag kan få upplysning om skulder och utmätningar från Kronofogden samt årsredovisningar från Bolagsverket.

11.1 CHECKLISTA EKONOMISK GRANSKNING

	Ansökningsärende	Tillsynsärende
	Identifiera/utred vilka personer som är att betrakta som personer med betydande inflytande (PBI) samt förekomst av ev. bulvan	Identifiera/utred vilka personer som är att betrakta som personer med betydande inflytande (PBI) samt förekomst av ev. bulvan
Privatpersoner Kreditupplysning	<ul style="list-style-type: none"> kontrollera förekomst av enskilda mål/allmänna mål deklarerad inkomst (låg?) itmätningförsök bolagsengagemang 	<ul style="list-style-type: none"> kontrollera förekomst av enskilda mål/allmänna mål deklarerad inkomst (låg?) utmätningförsök bolagsengagemang
Privatpersoner PBI Begäran om uppgifter till Skatteverket	<ul style="list-style-type: none"> uppgifter om betalningsuppsmaningar/skatteskulder har deklaration lämnats? deklarerad inkomst har personen blivit skönstaxerad? 	<ul style="list-style-type: none"> uppgifter om betalningsuppsmaningar/skatteskulder har deklaration lämnats? deklarerad inkomst har personen blivit skönstaxerad?
Sökande/tillståndshavare Begäran om uppgifter till Skatteverket	<ul style="list-style-type: none"> uppgifter om betalningsuppsmaningar/skatteskulder registrering av F-skatt/ moms/ arbetsgivaravgifter återkallelse av F-skatt? kontrollavgifter har årlig inkomstdeklaration inlämnats? har företaget blivit skönstaxerat? har skattedeclarationer lämnats? Finns det perioder där 0 kr har deklarerats? finns det omprövningsbeslut gällande moms och arbetsgivaravgifter? 	<ul style="list-style-type: none"> uppgifter om betalningsuppsmaningar/skatteskulder registrering av F-skatt/ moms/ arbetsgivaravgifter återkallelse av F-skatt? kontrollavgifter har årlig inkomstdeklaration inlämnats? har företaget blivit skönstaxerat? har skattedeclarationer lämnats? Finns det perioder där 0 kr har deklarerats? finns det omprövningsbeslut gällande moms och arbetsgivaravgifter?
Sökande/tillståndshavande företag Företagsupplysning	<ul style="list-style-type: none"> kontrollera förekomst av enskilda mål/allmänna mål ev. utmätningförsök kontrollera sökandebolagets tre senaste årsredovisningar drivs företagen i likvidationspliktigt skick/ är aktiekapitalen förbrukade? har årsredovisning inlämnats i tid? oren revisionsberättelse? har det skett aktieägartillskott/lån till företag? Hur har dessa finansierats? har årsredovisning inlämnats? När? kontroll av upplysningar i företagets förvaltningsberättelse i årsredovisningen krav på revisor? 	<ul style="list-style-type: none"> kontrollera förekomst av enskilda mål/allmänna mål ev. utmätningförsök kontrollera det tillståndshavande bolagets tre senaste årsredovisningar drivs företagen i likvidationspliktigt skick/ är aktiekapitalen förbrukade? har årsredovisning inlämnats i tid? oren revisionsberättelse? har det skett aktieägartillskott/lån till företag? Hur har dessa finansierats? har årsredovisning inlämnats? När? kontroll av upplysningar i företagets förvaltningsberättelse i årsredovisningen krav på revisor? har det skett förändringar i styrelse som inte meddelats?

	Ansökningsärende	Tillsynsärende
Närstående företag	<ul style="list-style-type: none"> • konkurser • kontrollera förekomst av enskilda/allmänna mål • kontrollera årsredovisning i samtliga företag som personen har engagemang i • drivs företagen i likvidationspliktigt skick/är aktiekapitalen förbrukade? 	<ul style="list-style-type: none"> • konkurser • kontrollera förekomst av enskilda/allmänna mål • kontrollera årsredovisning i samtliga företag som personen har engagemang i • drivs företagen i likvidationspliktigt skick/är aktiekapitalen förbrukade?
Sökande/tillståndshavande företag	<ul style="list-style-type: none"> • uppgifter om betalningsuppsmaningar/skatteskulder 	<ul style="list-style-type: none"> • uppgifter om betalningsuppsmaningar/skatteskulder
Remiss till Skatteverket	<ul style="list-style-type: none"> • förekomst av kontrollavgifter? • F-skatt återkallad? • finns det perioder som lön/försäljning inte blivit redovisade? • har deklaration lämnats in? 	<ul style="list-style-type: none"> • förekomst av kontrollavgifter? • F-skatt återkallad? • finns det perioder som lön/försäljning inte blivit redovisade? • har deklaration lämnats in?

Ovanstående checklista kan även användas vid tillfälligt tillstånd att sälja tobak, samt vid tillstånd som avser viss tid vid försäljning av tobaksvaror.

11.2 CHECKLISTA FINANSIERING

- kontroll av uppgiven köpeskilling enligt finansieringsblankett mot avtal
- kontroll av att köpeavtal har undertecknats av behöriga firmatecknare och när
- kontroll om hyresavtal innehåller uppgifter om deposition/förskottshyra
- kontroll av att det funnits/finns tillgångar för att finansiera övriga kostnader (inventarier, förbrukningsmaterial och eventuell ombyggnad m.m.)
- kontrollera att sökande har kunnat finansiera köpet med legala medel
- kontrollera att olika tidslinjer hänger ihop för finansieringen
- kontrollera att köp har finansierats på angivet sätt/alla transaktioner har verifierats och med rätt belopp
- kontrollera att, när så krävs, det vid förekomst av kontanter från land utanför EU, finns blankett/intyg från Tullverket
- fundera på om externa finansiärer eventuellt ska definieras som PBI och därmed lämplighetsprövas
- bedöm om inlämnad resultatbudget är rimlig.

11.3 BOKFÖRINGSKONTROLL

I vissa fall kan även annan ekonomisk granskning vara befogad, såsom granskning av restaurangrapport, bokföringskontroll, och/eller kontroll av fakturor från bemanningsföretag eller vaktbolag, kontroll av avtal med festfixare etc.

Vid ett tillsynsbesök kan följande kontrolleras:

- X-utslag (dagrapport) från samtliga kassaregister
- om det förekommer externa företag/näringsidkare med egen personal (t.ex. festfixare, DJ, garderobiärer, entrévärdar, värdar och värdinnor) kan organisationsnummer för det externa bolaget samt avtalet mellan restaurangbolaget och det externa bolaget inhämtas
- entré- och garderobsavgifter
- hur länge entré och garderobsavgifter har funnits.

Vid en bokföringskontroll ska det i varje enskilt fall göras en bedömning av vilken period som ska granskas för att få bra underlag till utredningen. Det som kan kontrolleras vid en bokföringskontroll är:

- bokföringsmaterial dvs. grundbok (de bokförda transaktionerna i kronologisk ordning) och huvudbok (de bokförda transaktionerna redovisade konto för konto där de ingående balanserna ska vara uppdaterade) omfattande en viss period
- verifikationer (underlag för de bokförda transaktionerna)
- balans- och resultatsaldon samt löneredovisning
- kassaavstämningar/bankavstämningar (som visar ingående och utgående balans, ökning av kassan samt samtliga "bankningar")
- kontrollremсор alternativt journalminne (utskrivet eller på fil) för den valda perioden
- separat kassabokföring för den valda perioden
- resultat- och balansräkning för föregående och nuvarande räkenskapsår
- utdrag från personalliggare för den valda perioden
- anställningsavtal och avtal med förordnade ordningsvakter och entrévärdar
- vid utarrenderad garderob kan avtal begäras in
- avtal med festfixare/klubbarrangörer/eventbolag och diskjockey kan begäras in
- ordningsvaksrapporter kan begäras in från polismyndigheten. Av ordningsvaksrapporterna kan, förutom eventuella incidenter, bl.a. utläsas hur många ordningsvakter som tjänstgjort, hur många timmar och hur sent de arbetat.

Vid bokföringskontroll bör man vara uppmärksam på:

- Hur ser saldot på kassakontot ut? Onormalt högt eller negativt? (Saldo på kassakonto kan aldrig vara negativt)
- Görs kassainventering dagligen? Jämför inventerad kassa med saldo på kassakonto enligt bokföring.
- Finns alla intäkter med?
- Har det skett några extraordinära händelser som bör ha gett avtryck i bokföringen?
- Stäm av X-utslaget från tillsynen med bokförd intäkt aktuell kväll. Är det rimligt?
- Finns fakturor/kostnader från externt bolag/näringsidkare? F-skatt?
- Är anställdas lönekostnad rimlig i förhållande till antal verksamma vid tillsynen?
- Finns löner till garderob/vakter?

12 FÖRKORTNINGSLISTA OCH LAGHÄNVISNINGAR

12.1 FÖRKORTNINGSLISTA

AG	Arbetsgivaravgifter
A-mål	Allmänna mål
BFN	Bokföringsnämnden
bl.a.	bland annat
BR	Balansräkning
dvs.	det vill säga
EBM	Ekobrottsmyndigheten
etc.	et cetera
f.	följande sida/följande sidor
Fohm	Folkhälsomyndigheten
fr.o.m.	från och med
HFD	Högsta förvaltningsdomstolen
inkl.	inklusive
jfr.	jämför
KAF-T	Kommunala Alkohol- och Tobakshandläggares Förening
kap.	kapitel
KFM	Kronofogden
kl.	klockan
KR	Kammarrätten
kr	kronor
kvm	kvadratmeter
m.m.	med mera
moms	mervärdesskatt
nr.	nummer
PBI	Personer med betydande inflytande
Prop.	Regeringens proposition
ref.	referatmål
RR	Resultaträkning
RÅ	Regeringsrättens årsbok
s.	sida
s.k.	så kallad
skattedekl.	skattedeklaration
SKV	Skatteverket
SOU	Statens offentliga utredningar
st.	stycket
t.ex.	till exempel
t.o.m.	till och med
VD	Verkställande direktör

12.2 LAGHÄNVISNINGAR

AL	Alkohollagen (1994:1738)
AL	Alkohollagen (2010:1622)
ABL	Aktiebolagslag (2005:551)
BFL	Bokföringslag (1999:1078)
BrB	Brottsbalken (1962:700)
EFL	Lag (2018:672) om ekonomiska föreningar
FOL	Folkbokföringslag (1991:481)
FL	Förvaltningslag (2017:900)
HBL	Lag (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag
IL	Inkomstskattelag (1999:1229)
	Lag (1982:636) om anordnande av visst automatspel
	Lag (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter
	Lag (2008:206) om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen
LTLP	Lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter
LTS	Lag (2022:155) om tobaksskatt
OSL	Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)
PTBL	Lag (2014:307) om straff för penningtvättsbrott
	Lag (2000:1225) om straff för smuggling
SFL	Skatteförfarandelagen (2011:1244)
SkBrL	Skattebrottslag (1971:69)
	Spellag (2018:1138)
TL	Tobakslagen (1993:581)
	Tullagen (2016:253)
ÅRL	Årsredovisningslag (1995:1554)

LÄNKAR

Bokföringsnämnden: <https://www.bfn.se/>

BFN-filmer om bokföring, <http://www.bfn.se/sv/informationsmaterial/13-filmer-om-bokforing>

Bolagsverket: <https://www.bolagsverket.se/>

Ekobrottsmyndigheten: <https://www.ekobrottsmyndigheten.se/>

Folkhälsomyndigheten: <https://www.folkhalsomyndigheten.se/>

Kronofogden: <https://kronofogden.se/>

Ställ din fråga, <https://www.kronofogden.se/kundservice-svarar/stall-din-fraga>

Polismyndigheten: <https://polisen.se/>

Skatteverket: <https://skatteverket.se/>

Rättslig vägledning: <https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/index.html>

Tullverket: <https://www.tullverket.se/>

Godkända varor över gränsen: <https://www.tullverket.se/2.6e3d73401151cda416380001786.html>

Verksamt.se: <https://www.verksamt.se/>

REFERENSER

Dahlqvist, Anna-Lena & Westerlind, Liselotte (2021). Sekretess inom rättsväsendet. Tredje upplagan Stockholm: Norstedts juridik

EBM pressmeddelande 2021-03-17, Näringspenningtvätt: Tre åtalade för grova brott.

Finanspolisen informerar mars 2020

FoHMFS 2014:7 Folkhälsomyndighetens föreskrifter om kunskapsprov

Hammar, Li, Hurve, Karolina & Marklund, Fredrik (2019). Penningtvättsbrott: en uppföljning av lagens tillämpning. Stockholm: Brå

HSLF-2020:77 Föreskrifter om ändring i Folkhälsomyndighetens föreskrifter (FoHMFS 2014:7) om kunskapsprov.

Statistiska uppgifter om servering (FoHMFS 2014:5). ändrade föreskrifter; HSLF-FS 2019:28

HFD 2011:44

HFD 2021:22

Prop. 1979/80:2 med förslag till sekretesslag m.m.

Prop. 1983/84:142 om ändring i sekretesslagen (1908:100) m.m.

Prop. 1994/95:89 Förslag till alkohollag

Prop. 2000/01:97 Vissa ändringar i alkohollagen

Prop. 2001/02:64 Vissa tobaksfrågor

Prop. 2001/02:191 Sekretessfrågor - Ekonomisk brottslighet m.m.

Prop. 2006/07:105 Konkurrens på lika villkor i kontantbranschen

Prop. 2009/10:125 En ny alkohollag

Prop. 2016/17:132 Genomförande av tobaksproduktdirektivets bestämmelser om e-cigarett

Prop. 2017/18:156 Ny lag om tobak och liknande produkter.

RÅ 1986:30

RÅ 1994:72

RÅ 1994:88

SOU 2000:59 Bestämmelser om alkoholdrycker

SOU 2009:22 En ny alkohollag

BILAGOR

BILAGA 1 – FOLKBOKFÖRING

VAD KAN MAN TÄNKA PÅ?

Nedan följer exempel på indikationer som innebär att det kan antas att en uppgift i folkbokföringen är oriktig eller ofullständig. Vid dessa indikationer ska en underrättelse göras till folkbokföringen, se nedan.

Exempel: Många skrivna på samma adress

Det kan vara orimligt många personer folkbokförda i en liten lägenhet. Motivet till medveten felaktig folkbokföring kan i detta fall vara att få personer med falsk identitet folkbokförda i Sverige för att sedan placera dessa i företag som går i konkurs. Det kan också vara att en man i verkligheten bor med sin familj men är folkbokförd någon annanstans för att hustrun ska få bidrag som ensamstående.

Det kan också vara flera familjer folkbokförda i samma lägenhet om till exempel tre rum och kök på 85 kvm. Det visar sig ofta i Skatteverkets utredningar av dessa fall att det i verkligheten bara är en familj som bor på adressen och de andra bor på andra adresser eller inte längre bor i landet. Motivet till detta kan vara att få bidrag från Försäkringskassan trots att man inte längre bor i landet. Det kan också vara att man inte får folkbokföra sig där man i verkligheten bor för då förlorar den man bor hos sina bidrag.

Exempel: Folkbokförd i butik, lagerlokal, restaurang

Detta kan vara korrekt, i de fall Skatteverket har folkbokfört personen där. Men det kan också vara så att personen själv anmält flyttning till platsen och inte bor där eller har sin starkaste anknytning dit och därför inte ska vara folkbokförd där. Om personen bor/sover på adressen eller har sin starkaste anknytning dit så är personen rätt folkbokförd.

Exempel: Folkbokförd på ett postboxföretag

Det finns anledning att anta att person som har ett postboxföretags adress som folkbokföringsadress har misstagit sig och i verkligheten skulle anmält en särskild postadress. Men det kan också vara att personen vill hålla sig undan eller att det är en "utnyttjad identitet" som används och kontrolleras av någon som vill bedra.

VAD MAN KAN SE I ETT ÄRENDE:

Vid utredning

En kreditupplysnings tjänst kan ge information om folkbokföringsadress, särskild postadress och tidigare adresser. Uppgift om vilka som tidigare varit folkbokförda på en adress kan också framgå.

Infotorg visar information om vilka som är på samma adress. Där kan ni också få fram vilka tidigare adresser personen bott på.

Kontroll på plats

Vid besök på plats och kommunen fattar misstanke om att en person inte är korrekt folkbokförd kan frågorna nedan ingå i dokumentationen:

- Vilka är folkbokförda i lokalen?
- Hur ser lokal ut?
- Vem är det som bor/sover där i så fall (personnummer, identitet)?
- Är det möjligt att bo där (dusch, säng, madrass, kläder)?
- Frågor till den som bor där kan vara hur länge personen sovit där och hur familjeförhållandena ser ut.

VAD SKA MAN GÖRA MED DET MAN SER?

Enligt 32c § FOL (1991:481) ska en myndighet underrätta Skatteverket om det kan antas att en uppgift i folkbokföringen om en person som är eller har varit folkbokförd är oriktig eller ofullständig.

Skicka en underrättelse eller impuls till folkbokföringen på den särskilda blankett som finns på Skatteverkets hemsida <https://skatteverket.se>, använd sökord SKV 7875.

Skicka blanketten till: Skatteverkets inläsningscentral, FE 2005, 839 86 Östersund

Har myndigheten en säker mejlkommunikation till Skatteverket genom en krypterad tunnel, en så kallad säker lina, kan blanketten istället skickas via det mejlformulär som finns på Skatteverkets hemsida. Använd samma sökord som ovan så kommer du till mejlformuläret.²

BILAGA 2 – BEGÄRAN OM UPPGIFTER FÖR SERVERINGSTILLSTÅND

Kommunens logga/namn

BEGÄRAN OM UPPGIFTER FÖR SERVERINGSTILLSTÅND

Kommunens handläggare

Kommunens e- postadress

Handläggarens tel.nr.

Datum

Skickas till skatteverket@skatteverket.se. Ange ”Serveringstillstånd” i ämnesraden.

I enlighet med bestämmelserna i 9 kapitlet 8 § 4 st. alkohollagen (2010:1622) begär tillståndsmyndigheten i Myndighet/Kommun in uppgifter med anledning av Ärendetyp i restaurang Namn, Gatadress, Ort

Postadress till kommunen:

A) Uppgifter som önskas om företaget

Namn, org.nr	
F-skatt Ja ☐ Nej ☐	Arbetsgivarregistrerad Ja ☐ Nej ☐
Anmälan inlämnad (gäller nystartade företag) Ja ☐ Nej ☐	Anmälan inlämnad (gäller nystartade företag) Ja ☐ Nej ☐
Momsregistrerad Ja ☐ Nej ☐	Momsredovisningsperiod ☐ månad ☐ kvartal ☐ år
Anmälan inlämnad (gäller nystartade företag) Ja ☐ Nej ☐	

B) Övriga uppgifter som önskas om företaget ovan (gäller ej nyregistrerade företag)

Lämnas inkomstdeklaration (3 år) Om nej, för vilka år? Ja ☐ Nej ☐	Skattetillägg (3 år) Om ja, ange år och belopp. Ja ☐ Nej ☐
F-skatt återkallad av Skatteverket (3 år) Om ja, bifoga beslut Ja ☐ Nej ☐	Aktuell skatteskuld hos Kronofogden (saldo idag på skattekontot)
Antal betalningsuppsmaningar/-krav (3 år) (år -månad och belopp)	Restförd skatteskulder hos Kronofogden (3 år) (år-månad och belopp)
Beslut om kontrollavgift (3 år) Om ja, bifoga beslut. Ja ☐ Nej ☐	Omprövningsbeslut Moms/AG. (3 år) Om ja, bifoga beslut. Ja ☐ Nej ☐
Lämnas skattedeklarationer (1 år) Saknas perioder? Ja ☐ Nej ☐	Om ja, ange vilka perioder som saknas: Ja ☐ Nej ☐
Redovisas 0 kr i moms (försäljning/utgående) i skattedekl. (1 år) Ja ☐ Nej ☐	Om ja, vilka perioder?
Redovisas 0 kr i lön i skattedekl. (1 år) Ja ☐ Nej ☐	Om ja, vilka perioder?

Uppgiftslämnare Skatteverket

Uppgiftslämnare	Telefonnummer	Datum
Skatteverkets ärendenr		

Sida 1 av 2

C) Uppgifter som önskas om företrädarna (PBI)

Namn, personnr			
Inkomstår	Lämnas deklaration? Ja ☐ Nej ☐	Inkomst av tjänst	Över-/underskott av näringsverksamhet
Inkomstår	Lämnas deklaration? Ja ☐ Nej ☐	Inkomst av tjänst	Över-/underskott av näringsverksamhet
Inkomstår	Lämnas deklaration? Ja ☐ Nej ☐	Inkomst av tjänst	Över-/underskott av näringsverksamhet
Om deklaration ej lämnats, orsak? ☐ Skönsbeskattad-år: ☐ Ej skatteregistrerad-år: ☐ Maskinellt nollbeskattad-år: ☐ Saknas i skattedatabasen-år:			Förseningsavgift (3 år) Ja ☐ Nej ☐ -Om Ja, ange år: Skattetillägg(3 år) Ja ☐ Nej ☐ -Om Ja, ange år och belopp:
Aktuell skatteskuld hos Kronofogden (Saldo idag på skattekontot)			
Antal betalningsuppsmaningar/-krav (3 år) (År-Månad och belopp)		Restförd skatteskulder hos Kronofogden (3 år) (År-Månad och belopp)	

D) Uppgifter som önskas om andra företag som företrädarna ingår i

Namn, org.nr	
F-skatt Ja ☐ Nej ☐	Arbetsgivarregistrerad Ja ☐ Nej ☐
Momsregistrerad Ja ☐ Nej ☐	Momsredovisningsperiod ☐ månad ☐ kvartal ☐ år

Gäller ej nyregistrerade företag

Lämnas inkomstdeklaration (3 år) Om nej, för vilka år? Ja ☐ Nej ☐	Skattetillägg (3 år) Om ja, ange år och belopp. Ja ☐ Nej ☐
F-skatt återkallad av skatteverket (3 år) Om ja, bifoga beslut. Ja ☐ Nej ☐	Aktuell skatteskuld hos Kronofogden (saldo idag på skattekontot)
Antal betalningsuppsmaningar/-krav (3 år) (År-månad och belopp)	Restförd skatteskulder hos Kronofogden (3 år) (År-månad och belopp)
Beslut om kontrollavgift. (3 år) Om ja, bifoga beslut. Ja ☐ Nej ☐	Omrövningsbeslut Moms/AG. (3 år) Om ja, bifoga beslut. Ja ☐ Nej ☐
Lämnas skattedeclarationer (1 år) Saknas perioder Ja ☐ Nej ☐ Ja ☐ Nej ☐	Om ja, ange vilka perioder som saknas:
Redovisas 0 kr i moms (försäljning/utgående) i skattedekl. (1 år) Ja ☐ Nej ☐	Om ja, vilka perioder?
Redovisas 0 kr i lön i skattedekl. (1 år) Ja ☐ Nej ☐	Om ja, vilka perioder?

BILAGA 3 – BEGÄRAN OM UPPGIFTER FÖR SERVERINGSTILLSTÅND, INRE TILLSYN

Kommunens logga/namn

BEGÄRAN OM UPPGIFTER FÖR SERVERINGSTILLSTÅND, INRE TILLSYN

Kommunens handläggare

Kommunens e- postadress

Handläggarens tel.nr.

Datum

Postadress till kommunen:

Skickas till skatteverket@skatteverket.se. Ange ”Serveringstillstånd” i ämnesraden.

I enlighet med bestämmelserna i 9 kapitlet 8 § 4 st. alkohollagen (2010:1622) begär tillståndsmyndigheten i Myndighet/Kommun in uppgifter med anledning av inre tillsyn i restaurang Namn, Gatadress, Ort

Uppgifter som önskas om företaget

Namn, org.nr

F-skatt återkallad av Skatteverket (1 år) Om ja, bifoga beslut. Ja ☐ Nej ☐	
Aktuell betalningsuppsmaning/-krav Om ja, ange belopp Ja ☐ Nej ☐	Aktuell skatteskuld hos Kronofogden (saldo idag på skattekontot)
Antal betalningsuppsmaningar/-krav (1 år)(år-månad och belopp)	Restförd skatteskulder hos Kronofogden (1 år) (år-månad och belopp)
Beslut om kontrollavgift. (1år) Om ja, bifoga beslut. Ja ☐ Nej ☐	Omprövningsbeslut Moms/AG (1 år) Om ja, bifoga beslut. Ja ☐ Nej ☐

Uppgifter som önskas om företrädarna

Namn, personnr

Aktuell skatteskuld hos Kronofogden (saldo idag på skattekontot) Om ja, ange belopp. Ja ☐ Nej ☐	
Antal betalningsuppsmaningar (1 år) (år-månad och belopp)	Restförd skatteskulder hos Kronofogden (1 år) (år månad och belopp)

Namn, personnr

Aktuell skatteskuld hos Kronofogden (saldo idag på skattekontot) Om ja, ange belopp. Ja ☐ Nej ☐	
Antal betalningsuppsmaningar (1 år) (år-månad och belopp)	Restförd skatteskulder hos Kronofogden (1 år) (år månad och belopp)

Sida 1 av 2

Namn, personnr	
Aktuell skatteskuld hos Kronofogden (saldo idag på skattekontot) Om ja, ange belopp.	
Ja ☐ Nej ☐	
Antal betalningsuppmaningar (1 år) (år-månad och belopp)	Restförda skatteskulder hos Kronofogden (1 år) (år månad och belopp)

Namn, personnr	
Aktuell skatteskuld hos Kronofogden (saldo idag på skattekontot) Om ja, ange belopp.	
Ja ☐ Nej ☐	
Antal betalningsuppmaningar (1 år) (år-månad och belopp)	Restförda skatteskulder hos Kronofogden (1 år) (år månad och belopp)

Namn, personnr	
Aktuell skatteskuld hos Kronofogden (saldo idag på skattekontot) Om ja, ange belopp.	
Ja ☐ Nej ☐	
Antal betalningsuppmaningar (1 år) (år-månad och belopp)	Restförda skatteskulder hos Kronofogden (1 år) (år månad och belopp)

Namn, personnr	
Aktuell skatteskuld hos Kronofogden (saldo idag på skattekontot) Om ja, ange belopp.	
Ja ☐ Nej ☐	
Antal betalningsuppmaningar (1 år) (år-månad och belopp)	Restförda skatteskulder hos Kronofogden (1 år) (år månad och belopp)

Uppgiftslämnare Skatteverket

Uppgiftslämnare	Telefonnummer	Datum
Skatteverkets ärendenr		

BILAGA 4 – BEGÄRAN OM UPPGIFTER FÖR TOBAKSTILLSTÅND

BEGÄRAN OM UPPGIFTER FÖR TOBAKSTILLSTÅND

Skickas till: skatteverket@skatteverket.se
Ange ”tobakstillstånd” i ämnesraden

Postadress till kommunen:

Med anledning av en ansökan om att bedriva parti- eller detaljhandel önskar jag att nedanstående uppgifter lämnas ut med stöd av offentlighetsprincipen (2 kap. 1 § Tryckfrihetsförordningen (1949:105)), samt att uppgifterna i samband med utlämnandet enbart skickas till (kommun), jfr 5 kapitlet 2 § lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter.

Information: Genom din begäran att nedanstående uppgifter ska skickas direkt från Skatteverket till angiven kommun, häver du i detta specifika fall den eventuella sekretess som uppgifterna omfattas av (12 kap. 2 § första stycket Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)).

Sökande företag, namn, org.nr

Sökande: För bolag anges namn och organisationsnummer. För enskild näringsverksamhet anges namn och personnummer.

Du/ni fyller som sökande endast i uppgifterna i de gråmarkerade rutorna och skriver under begäran på sida 2. På sida 2 fyller du även i kontaktoppgifter så Skatteverket kan kontakta dig vid eventuella frågor. Övriga uppgifter på blanketten fylls i av Skatteverket. Kontrollera även så att postadress till kommunen finns angiven.

Begäran skannas lämpligen in och mejlas till skatteverket@skatteverket.se. I ämnesraden anges tobakstillstånd.

Om du önskar ytterligare kontakt i ärendet så kontaktar du kommunen som hanterar ansökan.

A) Uppgifter som önskas om företaget – Fylls i av Skatteverket

F-skatt		Arbetsgivarregistrerad	
ja nej		ja nej	
Anmälan inlämnad (gäller nystartade företag)	ja nej	Anmälan inlämnad (gäller nystartade företag)	ja nej
Momsregistrerad		Momsredovisningsperiod:	
ja nej		månad kvartal år	
Anmälan inlämnad (gäller nystartade företag)	ja nej		
Punktskatter			
Godkänd som upplagshavare, tobaksskatt	ja nej		
Godkänd som registrerad varumottagare, tobaksskatt	ja nej		
Godkänd som lagerhållare, tobaksskatt	ja nej		
Godkänd som lagerhållare, nikotinskatt	ja nej		

**B) Övriga uppgifter som önskas om företaget ovan (gäller ej nyregistrerade företag)
– Fylls i av Skatteverket**

Lämnas inkomstdeklaration (3 år) Om nej, för vilka år: ja nej	Skattellägg (3 år) Om ja, för vilka år: Belopp: ja nej
F-skatt återkallad av Skatteverket (3 år) Om ja, bifoga beslut. ja nej	Aktuell skatteskuld hos Kronofogden (saldo idag på skattekontot)
Antal betalningsuppsmaningar/-krav (3 år) (år-månad och belopp)	Restförda skatteskulder hos Kronofogden (3 år)(år-månad och belopp)
Beslut om kontrollavgift. (3 år) Om ja, bifoga beslut. ja nej	Omprövningsbeslut Moms/AG. (3 år) Om ja, bifoga beslut. ja nej
Lämnas skattedeklaration (1 år) Saknas perioder? ja nej ja nej	Om ja, ange vilka perioder som saknas:
Redovisas 0 kr i moms (försäljning/utgående) i skattedekl. (1 år) ja nej	Om ja, vilka perioder:
Redovisas 0 kr i lön i skattedekl. (1 år) ja nej	Om ja, vilka perioder:

Underskrift sökande/behörig firmatecknare – Fylls i av sökande

Namn/teckning/Underskrift firmatecknare	E-post och telefonnummer
Namnförtydligande	
Namn/teckning/Underskrift firmatecknare 2	E-post och telefonnummer
Namnförtydligande	
Namn/teckning/Underskrift firmatecknare 3	E-post och telefonnummer
Namnförtydligande	
Namn/teckning/Underskrift firmatecknare 4	E-post och telefonnummer
Namnförtydligande	

Uppgiftslämnare Skatteverket – Fylls i av Skatteverket

Uppgiftslämnare	Telefonnummer	Datum
Skatteverkets ärendenr		

BILAGA 5 – BEGÄRAN OM UPPGIFTER FÖR TOBAKSTILLSTÅND/PBI

BEGÄRAN OM UPPGIFTER FÖR TOBAKSTILLSTÅND/PBI

- PBI betyder person med betydande inflytande i verksamheten. Det är kommunen som avgör vem som anses vara PBI.

Skickas till: skatteverket@skatteverket.se
Ange ”tobakstillstånd” i ämnesraden

Postadress till kommunen:

Med anledning av en ansökan om att bedriva parti- eller detaljhandel önskar jag att nedanstående uppgifter lämnas ut med stöd av offentlighetsprincipen (2 kap. 1 § Tryckfrihetsförordningen (1949:105)), samt att uppgifterna i samband med utlämnandet enbart skickas till (kommun), jfr 5 kapitlet 2 § lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter.

Sökande företag, namn/org.nr:	Namn, pers.nr PBI:
-------------------------------	--------------------

Information:

Genom din begäran att nedanstående uppgifter ska skickas direkt från Skatteverket till angiven kommun, häver du i detta specifika fall den eventuella sekretess som uppgifterna omfattas av (12 kap. 2 § första stycket Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)).

Så här fyller du i blanketten:

Du som sökande fyller endast i uppgifterna i de gråmarkerade rutorna och skriver under begäran på sida 2. På sida 2 fyller du även i kontaktuppgifter så Skatteverket kan kontakta dig vid eventuella frågor. Övriga uppgifter på blanketten fylls i av Skatteverket. Kontrollera även så att postadress till kommunen finns angiven.

Så här skickar du in blanketten:

Begäran skannas lämpligen in och mejlas till skatteverket@skatteverket.se. I ämnesraden anges tobakstillstånd.

Om du önskar ytterligare kontakt i ditt ärende så kontaktar du din kommun som hanterar ansökan.

Uppgifter som önskas om PBI – Fylls i av Skatteverket

-för ytterligare information om vem som kan anses vara en person med betydande inflytande (PBI) kontakta handläggarna i din kommun.

Inkomstår	Deklarerat? ja nej	Inkomst av tjänst	Över-/underskott av näringsverksamhet
Inkomstår	Deklarerat? ja nej	Inkomst av tjänst	Över-/underskott av näringsverksamhet
Inkomstår	Deklarerat? ja nej	Inkomst av tjänst	Över-/underskott av näringsverksamhet
Om deklaration ej lämnats, orsak? Skönsbeskattad-år: Ej skatteregistrerad-år: Maskinellt nollbeskattad-år: Saknas i skattedatabasen-år:			Förseningsavgift (3 år) ja nej -Om Ja, ange år: Skattetillägg (3 år) ja nej -Om Ja, ange år och belopp:
Aktuell skatteskuld hos Kronofogden (saldo idag på skattekontot)			
Antal betalningsupplämningskrav (3 år) (år-månad och belopp)		Restförd skatteskulder hos Kronofogden (3 år) (år-månad och belopp)	
Punktskatter			
Godkänd som upplagshavare, tobaksskatt		ja	nej
Godkänd som registrerad varumottagare, tobaksskatt		ja	nej
Godkänd som lagerhållare, tobaksskatt		ja	nej
Godkänd som lagerhållare, nikotinskatt		ja	nej

Underskrift PBI – Fylls i av PBI

Namnteckning/Underskrift	E-post och telefonnummer
Namnförtydligande	

Uppgiftslämnare Skatteverket – Fylls i av Skatteverket

Uppgiftslämnare	Telefonnummer	Datum
Skatteverkets ärendenr		

Länsstyrelserna

Denna vägledning har producerats och tryckts med finansiering från länsstyrelserna.